2021

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021/2022

JokiElukio

YLIVIESKAN KAUPUNKI, LUKIO |Takkulantie 3, 84100 Ylivieska

Nimi: Joki**E**lukio – aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021 / 2022

Tiivistelmä:

Tässä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa päätetään kasvatus- ja opetustyöstä Joki**E**lukiossa 1.8.2024 alkaen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu valtakunnallisen aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 pohjalta sekä täydennetty Opetushallituksen vuonna 2022 antamien ohjeiden mukaisesti. Opetussuunnitelmaa sovelletaan nuorten ja aikuisten etälukiossa järjestettävään lukiokoulutukseen. Opetussuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnan kokouksessa 22.5.2024 ja se otettiin käyttöön 1.8.2024.

Kunta: Siikalatvan kunta

Oppilaitos: Siikalatvan lukio

Hyväksymispäivä: 22.5.2024

Pdf luotu: 22.5.2024

Sisällys

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö ... 6
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen ... 6
1.2. Opetussuunnitelman sisältö ... 7
1.3. Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen ... 8
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta ... 9
2.1. Tehtävä ... 9
2.1.1. JokiElukion toiminta-ajatus ... 9
2.2. Arvoperusta ... 10
2.2.1. JokiElukion arvoperusta ja tehtävä ... 11
3. Opetuksen toteuttaminen ... 11
3.1. Opintojen rakenne ... 11
3.1.1. JokiElukion tuntijako ... 12
3.2. Oppimiskäsitys ... 12
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät ... 13
3.3.1. Opiskeluympäristöt ... 13
3.3.2. Opiskelumenetelmät ... 14
3.4. Toimintakulttuuri ... 15
3.4.1. JokiElukion toimintakulttuuri ... 17
3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys ... 19
3.5.1. Korkeakouluyhteistyö ... 19
3.5.2. Työelämävalmiudet ... 20
3.5.3. Kansainvälinen osaaminen ... 21
3.5.4. Korkeakouluyhteistyö, työelämävalmiudet ja kansainvälinen osaaminen JokiElukiossa ... 21
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen ... 22
4.1. Ohjaus ... 22
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki ... 25
4.3. Opiskeluhuolto ... 27
4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha ... 28
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä ... 28

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi 31
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa 31
5.1.1. Arviointi JokiElukiossa 32
5.2. Opintojakson arviointi 33
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät 33
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot 34
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi 34
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa 35
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen 35
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi 37
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi 37
5.4. Lukion oppimäärän suoritus 38
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus 39
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot 40
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat 43
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt 43
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet 43
6.2. Laaja-alainen osaaminen 44
6.3. Hyvinvointiosaaminen 45
6.4. Vuorovaikutusosaaminen 46
6.5. Monitieteinen ja luova osaaminen 46
6.6. Yhteiskunnallinen osaaminen 47
6.7. Eettisyys ja ympäristöosaaminen 47
6.8. Globaali- ja kulttuuriosaaminen 48
7. Oppiaineet 48
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI) 48
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1) 50
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6) 62
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU) 78
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (THRUA1) 83

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1) ... 92
7.3. Vieraat kielet (VK) ... 100
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1) ... 105
7.3.2. Vieraat kielet, B2-oppimäärä (VKB2) ... 115
7.3.2.1. B2-oppimäärä, espanja (EAB2) ... 115
7.3.2.2. B2-oppimäärä, italia (IAB2) ... 123
7.3.2.3. B2-oppimäärä, ranska (RAB2) ... 130
7.3.2.4. B2-oppimäärä, saksa (SAB2) ... 138
7.3.2.5. B2-oppimäärä, venäjä (VEB2) ... 145
7.3.3. Vieraat kielet, B3-oppimäärä (VKB3) ... 152
7.3.3.1. B3-oppimäärä, espanja (EAB3) ... 153
7.3.3.2. B3-oppimäärä, italia (IAB3) ... 160
7.3.3.3. B3-oppimäärä, ranska (RAB3) ... 168
7.3.3.4. B3-oppimäärä, saksa (SAB3) ... 176
7.3.3.5. B3-oppimäärä, venäjä (VEB3) ... 185
7.4. Matematiikka (MA) ... 192
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY) ... 194
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA) ... 196
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB) ... 209
7.5. Biologia (BI) ... 218
7.6. Maantiede (GE) ... 232
7.7. Fysiikka (FY) ... 243
7.8. Kemia (KE) ... 255
7.9. Filosofia (FI) ... 270
7.10. Historia (HI) ... 278
7.11. Yhteiskuntaoppi (YH) ... 295
7.12. Uskonto (KT) ... 304
7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1) ... 306
7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2) ... 315
7.13. Elämänkatsomustieto (ET) ... 320

7.14. Psykologia (PS) 330
7.15. Taito- ja taideaineet 342
7.15.1. Kuvataide (KU), Musiikki (MU) ja Liikunta (LI) 342
7.16. Terveystieto (TE) 343
7.17. Korkeakouluyhteistyö 343
8. Liitteet 345
Liite 1: Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 345
Liite 2: Nuorille (1) ja aikuisille (2) tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot 345
Liite 3: JokiElukion tuntijako 348
..... 348
Liite 4: Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko 349
Liite 5: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi 358
Liite 6: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi 365
Liite 7: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi 373

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä

oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

JokiElukiossa toteutetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa 2021/2022. JokiElukion opetuskieli on suomi.

JokiElukiossa voi suorittaa lukio-opintoja joustavasti joko yksittäisinä opintojaksoina tai laajempina kokonaisuuksina, kuten kielten aineopinnot. Opetus toteutetaan sähköisissä oppimisympäristöissä reaaliaikaisena (live) ryhmäopetuksena etänä. Opintojaksoihin voi sisältyä myös itsenäistä työskentelyä.

Tämä aikuisten opetussuunnitelma on laadittu hanketyönä Pohjois-Pohjanmaan eteläisen Eleven+ alueen etälukiohankkeessa. Opetussuunnitelmaluonnos on jaettu hankelukioihin kommentoitavaksi. Kommenttien pohjalta opetussuunnitelma on työstetty nykyiseen muotoonsa.

Alueen lukioiden aineenopettajat vastaavat oman oppiaineensa opetussuunnitelman sisällöistä.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako
- kieliohjelma
- toimintakulttuurin pääpiirteet
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaaminen osa-alueet
- oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen
- ohjaussuunnitelma

- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

1.3. Opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain. Arviointi perustuu Lukiolakiin, Opetus- ja Kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen määräyksiin, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2019 ja sivistystoimen palveluja koskeviin toimenpideohjelmiin.

Arviointi on

- ***tarkastelua asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***
- ***tarkastelua JokiElukion toiminnan sujuvuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta***
- ***jatkuvaa kehittymistä ja kehittämistä***
- ***koulutuksen seurantaa laadun ja määrän näkökulmasta***
- ***toiminta-ajatuksen tarkastelua yhteiskunnallisten muutosten valossa***

JokiElukion arviointi perustuu opiskelija- ja opettajapalautteisiin sekä etäopiskelijoiden ja -opettajien käytännön kokemuksiin lukuvuoden aikana. Palautteiden avulla tarkastellaan asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä kehitetään opetussuunnitelmaa ja sen ohjaamaa toimintaa.

Arviointi on tarpeellista, koska sen avulla

- ***saadaan tietoa päätöksenteon tueksi ja käytännön sujuvaa toimintaa varten***
- ***testataan menetelmien toimivuus sekä vahvistetaan toimivia ja monipuolisia menetelmiä***
- ***kehitetään opetussuunnitelmaa***
- ***tuodaan näkyväksi JokiElukion erityislaatuisuus määrällisesti ja laadullisesti***
- ***varmistetaan resurssien ja voimavarojen asianmukainen kohdentaminen***

- *löydetään toimivia keinoja ja ratkaisuja JokiElukion tavoitteiden saavuttamiseksi*

Lukuvuosittain toteutettavalla arvioinnilla saadaan tietoa käytännön toiminnasta, kehitetään etäopetusta ja JokiElukion toimintaa, linjataan tulevan lukuvuoden toimintaa ja tarkastellaan asetettujen tavoitteiden määrällinen ja laadullinen toteutuminen.

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- suorittaa lukion oppimäärän
- suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän
- suorittaa yksittäisiä opintojaksoja
- suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja
- suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.

2.1.1. JokiElukion toiminta-ajatus

JokiElukion toiminta-ajatuksena on vahvistaa laaja-alaista yleissivistystä reaaliaikaisessa ryhmäopetuksessa etänä sekä tarjota yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset opintojaksojen valintamahdollisuudet alueen opiskelijoille. Osaamista edistämällä pyritään varmistamaan opiskelijoille paremmat menestymismahdollisuudet jatko-opinnoissa ja työelämässä.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn

organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

2.2.1. JokiElukion arvoperusta ja tehtävä

JokiElukiossa vahvistetaan laaja-alaista yleissivistystä sekä edistetään tasa-arvoisia mahdollisuuksia opiskeluun ja arvokkaaseen elämään. Toimintaa ohjaavia arvoja ovat

- ***vastuullisuus ja moraalinen toimijuus***
- ***yhdenvertaisuus ja tasa-arvo***
- ***yhteisöllisyys***
- ***laadukkuus***

JokiEtukion arvoihin perustuvia tehtäviä ovat

- ***kantaa vastuuta alueen tulevaisuudesta tarjoamalla yleissivistyksen laajentamis- ja syventämismahdollisuuksia, ja siten varmistaa lukiolaisten paremmat menestymismahdollisuudet jatko-opinnoissa, työelämässä ja aktiivisina kansalaisina***
- ***tarjota yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset opintojaksojen valinta- ja opiskelumahdollisuudet alueen lukiolaisille***
- ***huolehtia alueen lukioiden keskinäisen yhteistyön avulla JokiElukion toiminnasta ja opintotarjonnasta sekä siten vahvistaa alueemme elinvoimaisuutta ja hyvinvointia myös tulevaisuudessa ja***
- ***taata laadukas etäopetus varmistamalla kelpoisten (etä)opettajien pysyminen alueella***

Tavoitteena on

- ***alueen lukioiden yhdenvertainen ja tasa-arvoinen opintotarjonta***
- ***alueen lukioiden välinen vahva ja avoin yhteistyö***
- ***laadukas etäopetus ja etälukiotoiminta***
- ***laaja-alaisen yleissivistyksen saanut, kielitaitoinen ja menestyvä jatko-opiskelija – tulevaisuuden osaava työntekijä***

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista

pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

JokiElukiossa voi suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisia lukio-opintoja etänä. Opinnot koostuvat valtakunnallisista pakollisista ja valinnaisista opinnoista sekä koulukohtaisista valinnaisista opinnoista. JokiElukion lukio-opintojen tuntijaossa esitetään opetussuunnitelman mukaiset oppiaineiden opintojaksot. Lukuvuosittain laadittavassa toimintasuunnitelmassa määritellään lukuvuosittainen etäopintotarjonta ja siihen liitetty korkeakoulujen tarjonta lukiolaisille.

Opintojaksot suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä ja/tai etäopiskelijan opintojaksotarpeen mukaisesti. Opintojen jakautuminen opintojaksoihin on määritelty paikallisen opetussuunnitelman oppiainekohtaisessa osuudessa.

JokiElukion kieliohjelma:

- ***A-kielet: englanti***
- ***B1-kielet: ruotsi***
- ***B2-kielet: espanja, italia, saksa, ranska ja venäjä***
- ***B3-kielet: espanja, italia, saksa, ranska ja venäjä***

3.1.1. Joki**E**lukion tuntijako

JokiElukiossa tarjolla olevat opintojaksot löytyvät liitteestä 3, JokiElukion aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesta tuntijaosta. Kulloinkin tarjottavat opintojaksot määräytyvät lukuvuosittain laadittavan työsuunnitelman mukaisesti.

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

3.3.1. Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suoritettaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

3.3.2. Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämänkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

JokiEtukion oppimiskäsityksen mukaan etäopiskelija on itseohjautuva, tavoitteellinen ja elinikäinen oppija. Oppiminen perustuu hänen ainutkertaiseen kokemusmaailmaansa, jota hän kartuttaa, syventää ja laajentaa uusilla tai syventävillä tiedoilla ja taidoilla opiskelun edetessä. Hänen opiskeluaan tuetaan oppimiskäsitykseen soveltuvin pedagogisin menetelmin. Oppijaa ohjataan kannustavan ja rakentavan palautteen avulla aktiivisuuteen, syvälliseen ajatteluun, oman toimintansa arviointiin ja kehittymiseen.

JokiElukiossa on toisia kunnioittava ja kannustava ilmapiiri, joka mahdollistaa myönteiset ja itsetuntoa vahvistavat onnistumisen kokemukset opiskelussa.

Opiskelu JokiElukiossa toteutetaan pääsääntöisesti reaaliaikaisessa (live) ryhmäopetuksessa etänä, mikä mahdollistaa opiskelijoiden osallistumisen opetukseen eri lukioista. Reaaliaikainen etäopetus JokiElukiossa tarkoittaa siis sitä, että opettaja ja opiskelijat ovat verkon välityksellä samassa sähköisessä oppimisympäristössä etänä, mutta fyysisesti kukin haluamassaan oppimiseen innostavassa paikassa. Etäopettajat voivat hyödyntää opetuksessaan erilaisia oppimisympäristöjä, sovelluksia ja/tai oppimateriaaleja opiskelun tueksi edistämään opiskelijan yksilöllisiä oppimisprosesseja ja henkilökohtaisia oppimispolkuja. Sähköiset sovellukset edistävät yhteisöllisyyden ohella myös digitaalisia työelämätaitoja ja -valmiuksia.

Opintojakso on verkkoon suunniteltu noin kuuden viikon mittainen opintokokonaisuus, jossa opiskelijat opiskelevat etäopettajamme ohjauksessa ja ohjatun aikataulun mukaisesti. Ohjaus etäopintojakson aikana toteutetaan etäohjauksena verkossa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän

toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat

arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

3.4.1. Joki**E**lukion toimintakulttuuri

JokiElukio on Ylivieskan kaupungin ja sen lukion ylläpitämä reaaliaikaista (live) ryhmäopetusta etänä tarjoava lukio. JokiElukion toimintaa ohjaavat valtakunnallinen lainsäädäntö, opetuksen tavoitteet, tuntijako ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma. JokiElukion lukuvuosittaisesta opetustoimintaa koskevasta operatiivisesta päätöksenteosta vastaa Pohjois-Pohjanmaan eteläisen Eleven+alueen ohjausryhmä, joka koostuu kohdealueen lukioiden rehtoreista. JokiElukion toimintaa ohjaa osittain myös rehtorien taustaorganisaatiot strategioineen antaen JokiElukion toiminnalle suunnan. Etäopetuksesta pääosin vastaa alueen lukioiden kelpoiset ja kokeneet etäopettajat.

JokiElukio tarjoaa aikuisten opetussuunnitelman mukaista yleissivistävää lukiokoulutusta etänä jäsenlukioiden opintotarjonnan laajentamiseksi. Tarjottavat etäopintojaksot määritellään JokiElukion lukuvuosittain laadittavassa työsuunnitelmassa. Etäopintojaksot toteutetaan yhteistyössä alueen lukioiden kanssa. Etäopintojaksojen suoritukset ovat hyväksiluettavissa opiskelijoiden lukio-opintoihin. Etäopintotarjonta on alueen kunkin lukion omaa opetustarjontaa vahvistavaa, laajentavaa ja syventävää opintotarjontaa, jota toteutetaan tarvelähtöisesti. Näin ollen, JokiElukiossa ei voi suorittaa lukion päättötodistusta ja/tai ylioppilastutkintoa. Tekemällä yhteistyötä alueen elinkeinoelämän ja korkeakoulujen toimijoiden kanssa edistetään myös lukiolain mukaista elinkeinoelämä- ja korkeakouluyhteistyötä, esimerkiksi tarjoamalla korkeakoulujen lukiolaisille suuntaamia kursseja / opintojaksoja.

JokiElukiossa huomioidaan etäopiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja opintopolut. Etäopiskelija voi suorittaa joko yhden yksittäisen opintojakson tai laajempia opintokokonaisuuksia, kuten uuden kielen, yksilöllisen tarpeensa ja valintansa mukaisesti sekä siten vahvistaa osaamistaan. Opiskelija asettaa yksilölliset ja henkilökohtaiset opintojakso- tai oppiainekohtaiset etäopiskelutavoitteensa JokiElukioon tullessaan.

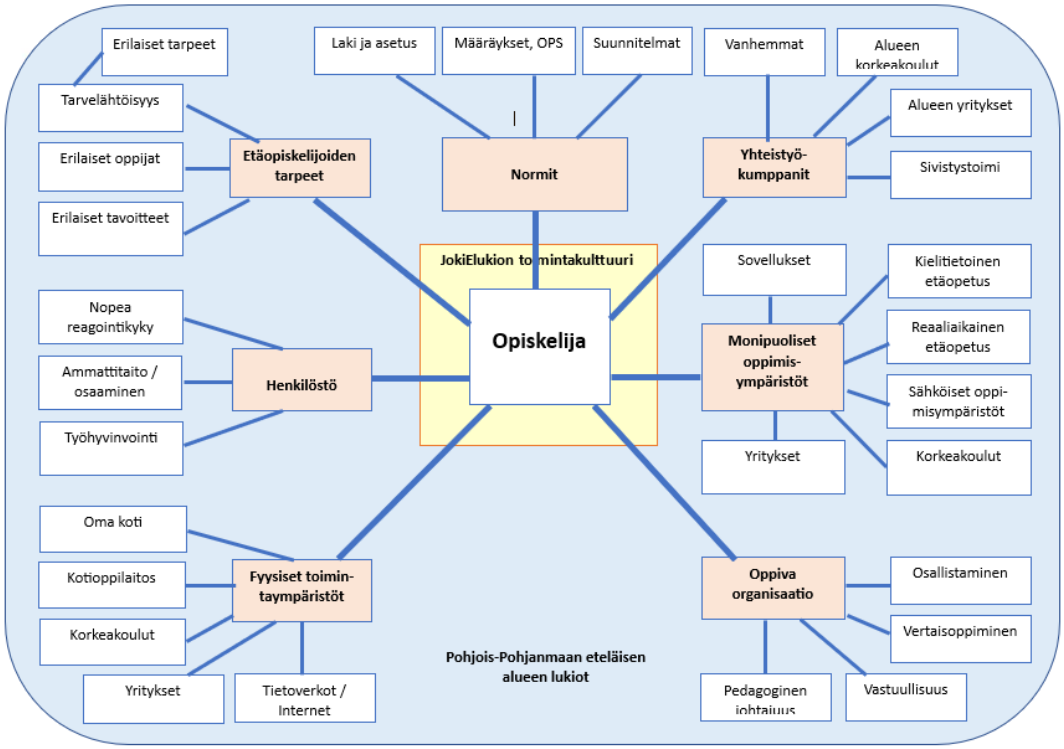

Kaavio 1: JokiElukion toimintakulttuuri

JokiElukion toimintakulttuuri perustuu demokratiaan sekä opetussuunnitelmassa esitettyyn arvoperustaan ja toiminta-ajatukseen. Toiminnassa, jonka keskiössä on opiskelija, korostuu kasvatus- ja opetustehtävään kietoutuneena vastuullisuus ja moraalinen toimijuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, yhteisöllisyys, jota ohjaa kunnioitus toisia kohtaan ja välittämisen ilmapiiri, sekä etälukiotoiminnan laadukkuus. Alueen lukioiden opetustarjontaa laajentamalla pyritään luomaan opiskelijoille yhdenvertaiset ja tasa-arvioiset opintojaksojen valintamahdollisuudet verrattuna suurien kaupunkien opintotarjontaan. Keskinäisessä monimuotoisessa vuorovaikutuksessa korostuu toisen kunnioitus ja hyvät tavat. Jokaisella JokiElukion toimintaan osallistuvalla henkilöllä on oma roolinsa etäopiskelijan ohjaamisessa, tukemisessa ja opiskeluhuollollisissa tehtävissä.

JokiElukio on oppiva organisaatio, jonka toimintaa leimaa kannustaminen ja joustava opintotarjonta. Oppimisen edistämisessä ja kehittämistoiminnassa hyödynnetään palautteista saatua tietoa. Opitaan toinen toisiltamme niin onnistumisista kuin epäonnistumisista. Epäonnistumisten kohdatessa uudelleen suunnataan toimintaa. JokiElukion toimintakulttuuria ja laadukkuutta arvioidaan lukuvuosittain kerättyjen palautteiden avulla. Toimintakulttuuria kehitetään palautteissa ja toiminnassa havaittujen kehittämistarpeiden mukaisesti. JokiElukion kehittämistyö on osa kaikkea toimintaa ja kehittäminen kuuluu kaikille. Kehittämistyö on osallistavaa ja yhteisöllistä toimintaa, johon pyritään osallistamaan opiskelijat, huoltajat, opetus- ja muu henkilöstö sekä yhteistyötahojen toimijat.

Demokraattisena organisaationa pyritään yhteisöllisessä toiminnassa vastuullisuuteen ja moraaliseen toimijuuteen, esimerkiksi yhteisen päätöksenteon kautta tarjoamalla kaikille opiskelijoille mahdollisuuden vahvistaa yleissivistystään, ja siten myös mahdollisuuden parempaan menestymiseen jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kauaskantoisesti ajatellen, tähdätään nuoren osaavampaan ja sitä kautta parempaan tulevaisuuteen. Toiminnassa huomioidaan myös hyvinvointinäkökulma, esimerkiksi

tarjoamalla joustavia ratkaisuja päällekkäisiin opintoihin. Edistetään kulttuurien moninaisuutta ja kielitietoisuutta erityisesti opintojaksoissa, mutta myös kaikessa toiminnassa.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

3.5.1. Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

3.5.2. Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuri-taidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

3.5.3. Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

3.5.4. Korkeakouluyhteistyö, työelämävalmiudet ja kansainvälinen osaaminen JokiElukiossa

Korkeakouluyhteistyö JokiElukiossa

JokiElukion arvokkaita yhteistyökumppaneita ovat alueen korkeakoulut. JokiElukiossa pyritään toimimaan opiskelijoiden turvallisena kanavana tutustua ja madaltaa kynnystä korkeakouluopintoihin, kuten kurkistuskurssien tai muiden lukiolaisille suunnattujen korkeakoulukurssien ja laajempien opintokokonaisuuksien suorittamisen mahdollistajana. Kulloinkin JokiElukion etäopintotarjonnassa olevat korkeakouluopinnot varmistetaan lukuvuosittaisessa työsuunnitelmassa. Etäopiskelijat voivat osallistua alueen toimijoiden yhteistyössä järjestämiin etävierailuihin, -tapahtumiin ja webinaareihin.

Työelämäyhteistyö JokiElukiossa

JokiElukio osallistuu alueen lukioiden, elinkeinoelämän ja korkeakoulujen yhteistyöverkoston toimintaan mahdollisuuksien mukaan ja siten edistää lukioiden työelämäyhteistyötä. Etäopiskelijat voivat osallistua

yhteistyöverkoston järjestämiin etäyritysvierailuihin tai muihin yhteistyötapahtumiin. Ne tarjoavat mahdollisuuden verkostoitumiseen ja tulevaisuuden työelämämahdollisuuksien edistämiseen.

JokiElukion etäopinnoissa vahvistetaan myös työelämävalmiuksia ja -taitoja. Edistetään esimerkiksi työelämässä tarvittavia yrittäjyys-, tiimi- ja yhteistyötaitoja etäopintojaksojen aikana käytettävien digi- ja viestintätaitojen vahvistamisen ohella. Ajantasaisten työelämävalmiuksien ja -taitojen omaksuminen vahvistaa työelämässä menestymistä.

Kansainvälinen osaaminen JokiElukiossa

Kansainväliseen osaamiseen JokiElukiossa panostetaan tarjoamalla monipuolisesti kieliopintoja. Tavoitteena on lisätä eri kielten opiskelumahdollisuuksia alueella, ja siten edistää kieli- ja kulttuuritietoutta sekä eri kulttuurien tuntemusta. Samanaikaisesti vahvistamme opiskelijoidemme kansainvälisyyteen liittyviä työelämävalmiuksia. Aiheeseen soveltuvilla opintojaksoilla käsitellään eri kulttuurien ominaispiirteitä ja kulttuurisia tapoja. JokiElukiossa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan natiiveja vierailijoita (esim. vaihto-opiskelijoita) etätunneilla lisäämään tapa-, kieli- ja kulttuuritietoutta.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman

oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan

henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritetut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot

- arvioitu opiskeluaika
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
- opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve

1. ylioppilastutkintosuunnitelma
2. jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Alueen toisen lukion etäopiskelija noudattaa JokiElukio-opinnoissaan hänen kotioppilaitoksessaan laadittuja henkilökohtaisia ohjaussuunnitelmia soveltuvin osin. Etäopiskelijalle, jolla ei ole henkilökohtaisia ohjaussuunnitelmia (= opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma, jatko-opintosuunnitelma ja urasuunnitelma), laatii ohjaussuunnitelmat se oppilaitos, joka on ilmoittanut opiskelijan JokiElukioon. Kotioppilaitos vastaa myös etäopiskelijan etäopintojen tuesta ja ohjauksesta, esimerkiksi tiedottamalla etäopiskelijaa etäopintotarjonnassa olevista opiskelijalle sopivista opintojaksoista, opintojaksojen alkamis- ja päättymisajoista, koepäivistä, ilmoittautumisesta yms.

Kunkin etäopintojakson opettaja vastaa etäopiskelijan ohjauksesta ja tuesta sekä opintojakson suorittamiseen, sisältöihin ja arviointiin liittyvien asioiden informoinnista opettamansa opintojakson ajan. Jos opiskelija suorittaa useita peräkkäisiä opintojaksoja, kuten kielissä, etäopettaja voi antaa opiskelijalle ennakkotietoa myös seuraavan opintojakson sisällöistä, suorittamisesta ja arvioinnista sekä opastaa opiskelijaa ilmoittautumaan ko. opintojaksoon kotioppilaitoksen yhteyshenkilön kautta.

Opiskeluun liittyvän avun tai tuen tarvetta opiskelijalle harkittaessa etäopettaja keskustelee ensin opiskelijan kanssa, minkä jälkeen opettaja on yhteydessä opiskelijan kotioppilaitokseen tarvittavan avun ja/tai tuen saamiseksi.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimis-vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen

suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen,

materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen 17 Opiskelijan ohjaus ja tukeminen Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä. Lukion aikuislinjan erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen toteutus ja työnjako kuvataan lukion opiskeluhuoltosuunnitelmassa, ohjaussuunnitelmassa ja pedagogisen tuen suunnitelmassa, joita käytetään soveltuvin osin aikuislinjan toiminnassa.

Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen toteutuksesta ja työnjaosta etälukio-opintojen aikana vastaa opiskelijan etäopintoihin ilmoittanut taho (= opiskelijan kotioppilaitos). Tuen toteutus ja työnjako kuvataan opiskelijan kotioppilaitoksen opiskeluhuolto- ja ohjaussuunnitelmassa sekä muissa sovellettavissa olevissa suunnitelmissa, ja joita sovelletaan JokiElukio-opintoihin soveltuvin osin. Opiskelijan resurssit selviytyä etäopinnoista selvitetään kotioppilaitoksessa ennen opiskelijan etäopintoihin ilmoittamista.

Etäopiskelijan etäopintojakson suorittamiseen liittyvästä opastuksesta, ohjauksesta ja tuesta opintojakson ajan vastaa JokiElukion etäopettaja. Lisäohjausta ja -tukea saa etäopettajalta etänä sitä erikseen pyydettäessä. Havaittuaan etäopiskelijalla erityisen tuen tarvetta etäopettaja keskustelee ensin opiskelijan kanssa. Sen jälkeen etäopettaja on yhteydessä opiskelijan kotioppilaitokseen tarvittavan ohjauksen ja tuen saamiseksi.

4.3. Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehditaan oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista, opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltoon liittyvät käytänteet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013) ei sovelleta sellaiseen opiskelijaan, joka suorittaa lukio-opintoja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti eikä lukion aineopiskelijoihin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaan aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti lukio-opintoja suorittavat oppivelvolliset opiskelijat kuuluvat opiskeluhuollon piiriin. Näiden opiskelijoiden opiskeluhuollon toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys OPH-2263-2019). Tällöin opiskeluhuollon osuus paikallisessa opetussuunnitelmassa korvataan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmalla.

JokiElukiossa sovelletaan etäopiskelijan kotioppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmaa JokiElukioon soveltuvin osin. Etäopettaja seuraa etäopiskelijan opintojen etenemistä opintojakson ajan. Havaittuaan opiskelijalla esimerkiksi oppimisvaikeuksia ja keskusteltuaan ensin etäopiskelijan kanssa etäopettaja esittää mahdolliset opiskelijahuollolliset huolenaiheensa opiskelijan kotioppilaitoksen yhteyshenkilölle tarvittavan tuen saamiseksi.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018, muutettu lailla 165/2022) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

Opiskelu JokiElukiossa toteutetaan sähköisessä oppimisympäristöissä reaaliaikaisena (live) ryhmäopetuksena etänä. Etäopettaja pyrkii luomaan myönteisen ja kannustavan yhteisöllisen ilmapiirin etäoppitunneille. Etäopettaja huolehtii työrauhan säilymisestä reaaliaikaisen etäopetuksen aikana ja puuttuu välittömästi mahdolliseen kiusaamis- tai häirintätilanteeseen.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskeluja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista

osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

JokiElukion opetuskieli on suomi. Etäopiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, tarjoamme suomi toisena kielenä -opetusta.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.

2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

5.1.1. Arviointi Joki**E**lukiossa

JokiElukion kunkin oppiaineen opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksojen tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi.

Arvioinnilla pyritään kannustamaan etäopiskelijoita, ohjaamaan opiskelua sekä antamaan realistisen palautteen opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymisestä suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin avulla opiskelija voi suunnata opiskeluaan. Erityisesti etäopintojakson aikaisella palautteella eli formatiivisella arvioinnilla autetaan opiskelijaa kehittämään opiskelutaitojaan. Kannustetaan opiskelijaa asettamaan itselleen tavoitteita, reflektoimaan omaa oppimistaan ja opiskeluaan sekä tunnistamaan vahvuuksiaan. Etäopiskelijaa ohjataan myös itsearviointiin. Etäopintojakson lopuksi tehtävä arviointi eli summatiivinen arviointi perustuu opintojakson aikana tapahtuvaan monipuoliseen ja todennettuun näyttöön. Etäopiskelijan on osoitettava riittävästi näyttöä osaamisestaan etäopintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen sekä etäopintojakson laaja-alaisten osaamisen tavoitteiden mukaisesti, jotta arviointi voidaan toteuttaa.

Etäopintojakson tavoitteet ja arvioinnin perusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa etäopintojakson alussa. Etäopiskelijoita pyritään osallistamaan arvioinnin suunnitteluun ja arvioitavien tehtävien valintaan. Arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointitapoja. Tarkemmin arviointikäytänteitä kuvataan opetussuunnitelman oppiainekohtaisissa osuuksissa. Arviointipalaute voi olla suullista tai kirjallista. Arviointipalautteen käytänteitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Arvioinnin periaatteiden toteutumista seurataan lukuvuosittaisten palautteiden avulla. Arviointikäytänteistä keskustellaan opettajien kanssa yhteisissä tilaisuuksissa / palavereissa, ja tarvittaessa tehdään arviointikäytänteitä parantavia muutoksia.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Muut valinnaiset etäopintojaksot JokiElukiossa arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty). Etäopintojaksojen arviointia määritellään tarkemmin oppiainekohtaisissa osuuksissa.

Kesken oleva etäopintojakso merkitään täydennettäväksi merkinnällä T. Jos suoritusta ei ole täydennetty määräaikaan mennessä, etäopintojakso katsotaan keskeytyneeksi, ja se täytyy suorittaa uudelleen. Etäopintojakso keskeytyy, jos etäopiskelija ei ole antanut riittävästi näyttöä osaamisestaan arvioinnin toteuttamiseksi. Keskeytyneen etäopintojakson merkintä on K.

Hylätyn (H) arvosanan korottamista voi yrittää kerran. Arvosanan korottamiseen voidaan vaatia kokeen lisäksi muuta monipuolista näyttöä.

Hyväksytyn arvosanan korottaminen on mahdollista osallistumalla uudelleen etäopintojakson opetukseen tai osallistumalla korotuskuulusteluun. Korotuskuulustelussa voi yrittää vain saman lukuvuoden aikana suoritetun yhden etäopintojakson hyväksytyn arvosanan korotusta. Arvosanan korottamisessa voidaan vaatia kuulustelun lisäksi muuta näyttöä. Etäopintojaksojen suorituksista parempi arvosana jää voimaan.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

JokiElukio ei tarjoa lähiopetusta. Etäopiskelijat voivat suorittaa itsenäisesti opiskeltavia etäopintojaksoja erikseen sovittavalla tavalla.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa

aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Alaikäisten etäopiskelijoiden opintojen etenemistä JokiElukiossa seuraa ensisijaisesti etäopettaja. Havaittuaan haasteita alaikäisen opiskelijan opinnoissa selviytymisessä etäopettaja keskustelee ensin opiskelijan kanssa. Sen jälkeen opettaja ottaa yhteyttä opiskelijan kotioppilaitoksen yhteyshenkilöön tarvittavan tuen saamiseksi. Opiskelijan etäopintojen edistymistä kotioppilaitoksessa seuraa opinto-ohjaaja tai erikseen nimetty etäopintojen yhteyshenkilö.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]*lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä.* (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2-oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2-oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2-oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2-opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja

kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista.

JokiElukiossa suoritetut opintojaksot ovat suoraan hyväksi luettavissa alueen lukiolaisten lukio-opintoihin.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] *28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa.* (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	**joista voi olla hylättyjä opintoja enintään**
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] *asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.* (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]*laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:*

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä.* (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täytyttävä.

JokiElukio on alueen lukioiden omaa yleissivistävää lukiokoulutusta vahvistava taho, joka tarjoaa alueen lukioiden kulloinkin tarvitsemia / täydentäviä opintojaksoja. JokiElukiossa ei voi suorittaa lukion koko oppimäärää, päättötodistusta ja/tai ylioppilastutkintoa.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

O*piskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.* (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]*laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:*

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta.* (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] *49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.* (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]*laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.* (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] *1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä.* (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritetut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä
B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä
B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä
B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/ elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus -kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja-kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

JokiElukion etäopintotarjonta laajentaa ja täydentää alueen lukioiden omaa opintotarjontaa, jolloin etäopiskelija suorittaa joko yksittäisiä opintojaksoja tai oppiainekokonaisuuksia, esim. kielissä. JokiElukiosta ei voi saada lukion koko oppimäärää, päättötodistusta ja/tai ylioppilastutkintotodistusta.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa

lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

6.3. Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

6.4. Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

6.5. Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla

korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

6.6. Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

6.7. Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi

havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

6.8. Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen.** Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä**, **ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kuusi kokonaisteosta.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille

- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Kielen sosiaalinen luonne ja merkitys yksilön ja yhteisöjen kannalta tulee näkyväksi, samoin erilaiset kieli-ideologiat ja kielipoliittiset kysymykset.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä

- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisissa sanataideharjoituksissa korostuvat erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistetaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot
- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee sekä työelämätaitoja että aktiivisen kansalaisen vaikutustaitoja. Lisäksi vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.

Keskeiset sisällöt

- kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen
- tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet
- kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu
- aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä
- tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys otetaan huomioon opintojakson aineistojen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään vaikuttamisen, argumentoinnin ja omien tekstien tuottamisen taitoa. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon. Paikallinen opintosuunnitelma tukee kaikilta osin laaja-alaisuuden toteutumista lukiossa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja

kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kolme kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista

- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät

sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen

- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, suomi toisena kielenä, 2 op (S21),

Pakollinen

S21-opintojakso edellyttää Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoa B1. Opintojakso ei sovellu suomen kielen opiskelun vasta aloittaneille.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Keskeiset sisällöt

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan nykyajan tekstimaailman monimuotoisuuteen ja opetellaan tunnistamaan erilaisia tekstilajipiirteitä, kirjoitetun ja puhutun kielen eroja tai kirjoitetun kielen rakenteita sekä asiateksteistä että fiktiivisistä tai kaunokirjallisista teksteistä. Tämä lisää kulttuuriosaamista. Opintojakson tekstit voivat käsitellä oppiainerajat ylittäviä aiheita, millä pyritään tukemaan globaaleja teemoja käsittelevien aiheiden tuntemusta ja sanaston kehitystä.

Eettisyys- ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen liittyy opintojaksolla esimerkiksi tekstien aiheisiin ja mediaan. Tekstilajien opiskeleminen auttaa seuraamaan mediaa ja sen ilmiöitä. Kaunokirjallisuuden teemat voivat liittyä laaja-alaisiin tavoitteisiin. Eettisyys korostuu mediateksteissä sekä pohtivissa ja kantaa ottavissa tekstilajeissa. Hyvinvointiosaaminen Opintojakso tukee opiskelijan lukio-opintojen alkua ja siinä tarvittavia taitoja. Opintojaksolla pyritään tukemaan opiskelijan kielen eri osa-alueiden kehittymistä ja ilmaisun itsevarmuutta.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdolliset muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutkitaan kielen muodollisuutta, kielen rakenteita eri käyttötilanteissa ja kielen tilanteista vaihtelua. Lisäksi opintojakson aiheita ovat esimerkiksi Suomen ja maailman kielellinen monimuotoisuus sekä monikielisyys ja vuorovaikutuksen tavat eri käyttötilanteissa. Nämä ovat yhteiskunnallista ja globaalia osaamista, jolla tuetaan opiskelijan tietoisuutta eri kielenkäyttötilanteissa tai työelämässä tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on opintojakson keskeisiä aihealueita, koska opintojaksolla opiskellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden toimintaa ja rakenteita kielitietoisesta näkökulmasta. Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa myös esimerkiksi ryhmäytymisharjoituksilla sekä tekemällä ryhmä- ja paritöitä. Lisäksi jaksolla voidaan toteuttaa vierailuja työpaikoille, kirjastoon ja oppilaitoksiin.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutkitaan kielen muodollisuutta, kielen rakenteita eri käyttötilanteissa ja kielen tilanteista vaihtelua. Lisäksi opintojakson aiheita ovat esimerkiksi Suomen ja maailman kielellinen monimuotoisuus sekä monikielisyys ja vuorovaikutuksen tavat eri käyttötilanteissa. Nämä ovat yhteiskunnallista ja globaalia osaamista, jolla tuetaan opiskelijan tietoisuutta eri kielenkäyttötilanteissa tai työelämässä tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on opintojakson keskeisiä aihealueita, koska opintojaksolla opiskellaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden toimintaa ja rakenteita kielitietoisesta näkökulmasta. Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa myös esimerkiksi ryhmäytymisharjoituksilla sekä tekemällä ryhmä- ja paritöitä. Lisäksi jaksolla voidaan toteuttaa vierailuja työpaikoille, kirjastoon ja oppilaitoksiin.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson keskeisenä teemana on tutkia kielen luovaa ilmaisua, johon kaunokirjallisuus ja erilaiset kulttuurimuodot perustuvat. Opintojaksolla tutkitaan tekstejä, jotka käsittelevät muissa oppiaineissa käsiteltäviä teemoja ja ilmiöitä. Opintojaksolla pyritään myös itse tuottamaan luovaa tekstiä, mikä auttaa ymmärtämään luovan kirjoitusprosessin eri osia tai muotoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutkitaan monia taiteen ja kulttuurin muotoja, jotka lisäävät opiskelijan ymmärrystä eri taidemuodoista tai kaunokirjallisuuden tekstilajeista. Opintojaksolla tehdään harjoituksia, jotka opettavat erottamaan ja tunnistamaan erilaisia ja monimuotoisia taiteen ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vaikuttamisen, argumentoinnin ja omien, vaikuttamaan pyrkivien tekstien tuottaminen tukee aktiivisen kansalaisen taitoja sekä työelämävalmiuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii ottamaan kantaa kielitaitotasolleen sopiviin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tekstit vaikuttavat meihin ja me vaikutamme teksteihin. Tämän riippuvuussuhteen ymmärtäminen ja vaikuttamisen keinot ovat keskeisiä opintojakson sisältöjä. Erilaiset tekstit ovat vuorovaikutuksen välineitä. Opintojakson harjoitukset tukevat vuorovaikutusosaamista esimerkiksi auttamalla opiskelijaa huomaamaan, että tekstin perustuu kielellisiin valintoihin, joilla on tavoite.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut

tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen korostuu opintojaksolla, sillä asiatekstit käsittelevät eri oppiaineiden tietoa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opiskelija soveltaa aiemmin opittua tietoa kirjoittaessaan tekstejä ja muokatessaan puheenvuoronsa sisältöä. Luovaa ajattelua ja kieltä käytetään esimerkiksi tiedon sovellukseen ja itseilmaisuun.

Hyvinvointiosaaminen

Pohtivan kirjoitelman prosessi opettaa rakenteellisen ja kriittisen ajattelun taitoja sekä asia- että mediatekstejä sisältävän aineiston pohjalta. Tämä on tärkeä hyvinvointiosaamisen taito, sillä omien ajatusten ilmaiseminen kirjallisesti tai suullisesti on tärkeä osa itseilmaisun taitoja. Opintojaksolla pyritään tukemaan positiivisesti itseilmaisun taitoja.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 2,1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen korostuu opintojaksolla, sillä asiatekstit käsittelevät eri oppiaineiden tietoa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opiskelija soveltaa aiemmin opittua tietoa kirjoittaessaan tekstejä ja muokatessaan puheenvuoronsa sisältöä. Luovaa ajattelua ja kieltä käytetään esimerkiksi tiedon sovellukseen ja itseilmaisuun.

Hyvinvointiosaaminen

Pohtivan kirjoitelman prosessi opettaa rakenteellisen ja kriittisen ajattelun taitoja sekä asia- että mediatekstejä sisältävän aineiston pohjalta. Tämä on tärkeä hyvinvointiosaamisen taito, sillä omien ajatusten ilmaiseminen kirjallisesti tai suullisesti on tärkeä osa itseilmaisun taitoja. Opintojaksolla pyritään tukemaan positiivisesti itseilmaisun taitoja.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Teksteihin vaikuttavan ympäristön ja historian ymmärtäminen on tärkeä osa monilukutaitoa. Teksti ei synny tyhjiössä, vaan kertoo ajastaan. Tämän havaitsemista harjoitellaan erilaisin tavoin opintojaksolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite konkretisoituu erityisesti tekstien erittelyyn liittyvässä identiteetti- ja maailmakuvakysymysten, yhteiskunnallisten kysymysten ja kulttuurikontekstien tarkastelussa, joiden huomaamista ja tulkintaa harjoitellaan opintojaksolla

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla syvennetään vuorovaikutusosaamisen ja puheviestinnän perustaitoja, joita tukevat myös opintojakson harjoitukset tai oppimistehtävät. Opintojaksossa tutkitaan erilaisia puhutun ja nonverbaalin viestinnän ilmiöitä.

Yhteiskunnallisen osaamisen

Opintojaksolla vahvistetaan esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja, jotka ovat keskeisiä jatko-opiskelussa ja työelämässä. Aktiiviseen kansalaisuuteen ja toimijuuteen kehittymistä voidaan tukea yhteistyöllä esimerkiksi kirjaston, yritysten tai järjestöjen kanssa.

Eettinen ja ympäristöosaaminen

Puheviestinnän perustaitoihin kuuluu myös pohdinta siitä, millainen vaikutus puhujalla on muihin ihmisiin ja miten hän vaikuttaa kuulijoihin. Tämä on yksi tärkeistä eettistä vastuuta ja toimijuutta koskevista osa-alueista, jota opintojaksolla tarkastellaan.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä
- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Keskeiset sisällöt

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi

- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tähtää kirjoittamisen prosessin tukemiseen, jossa tarvitaan monen oppiaineen tiedon yhdistelyä, rakenteellista ja pohtivaa lähestymistapaa ja kykyä soveltaa tietoa. Lisäksi opintojakson tehtävät harjoittavat luovaa, mutta rakenteellista ongelmanratkaisutaitoa, työn suunnitelmallisuutta ja luovan kirjoittamisen taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen näkyy opintojakson sisällöissä ja erityisesti oman tuotoksen hallinnan taidoissa. Opintojaksolla harjoitellaan ajankäyttöä, työn suunnittelua, toteutusta ja sen onnistuneisuuden arviointia. Opintojaksolla harjoitellaan konkreettisesti ja mielikuvien kautta ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista, mutta kirjoitusprosessi ei liity ainoastaan ylioppilaskokeisiin, sillä opiskelija tarvitsee tulevaisuudessaan tekstinkäsittelyn ja työn suunnitteluun liittyviä taitoja esimerkiksi tilanteeseen sopivaa kielimuotoa valitessaan.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä

- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tekstien tulkinnassa korostuu monilukutaito ja kielitietoisuus. Lisäksi pohditaan lähdekritiikkiin ja tekijänoikeuksiin liittyviä kysymyksiä. Esimerkiksi runokokoelman tai näytelmän lukemisen tai oppimistehtävien kautta tulee tutuksi erilaisia kulttuurimuotoja, joiden analyysia opintojaksolla harjoitellaan.

Yhteiskuntaosaaminen

Opintojaksolla käytetään oppimistavoitteiden harjoitteluun erilaisia tekstejä, jotka voivat olla esimerkiksi mediatekstejä tai asiatekstejä fiktiivisen tekstin lisäksi. Näiden tekstien tulkinta ja ymmärtäminen vaatii kulttuurin, kontekstin ja yhteiskunnallisten ilmiöiden hallintaa ja ymmärtämistä.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jotka koskevat opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksia ja osaamista mittaavista arvosanoista. Arvioitavat tehtävät valitaan ryhmän opiskelijoiden kielitaitotason mukaan.

Oppimista ja laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ohjataan opiskelun aikaisen palautteen avulla, ja sen tarkoituksena on auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi edistymisestään ja työskentelytavoistaan. Opintojaksolla pyritään ohjaamaan opiskelijaa yksilöllisesti ja pyritään myös panostamaan oppimisen taitojen opettamiseen sekä kiinnittämään huomiota kielen eri osa-alueisiin. Opintojakson arviointiin vaikuttavat myös jatkuvat ja monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset tai mahdollisen muut tuotokset, suunnittelu sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana ja itsearviointi. Myös vertaisarviointi on mahdollista. Numeroarviointi 4–10.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa

kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	**Taito toimia vuorovaikutuksessa** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	**Taito tulkita tekstejä** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	**Taito tuottaa tekstejä** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	B2.1 *(A2.2)*	B2.1 *(A2.2)*	B1.2 *(A2.1)*
B1-oppimäärä	B1.1 *(A1.3)*	B1.1 *(A1.3)*	B1.1 *(A1.3)*
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 *(B1.2)*	B2.2 *(B1.2)*	B2.2 *(B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] *1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.* (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset

täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (THRUA1)

Pakollisten opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan. Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään ruotsin kielen oppijana ja osaajana sekä ruotsista Suomen kansalliskielenä. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa. Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon ruotsin kielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on avata lukion ruotsin kielen opiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Moduuli totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa ruotsin kieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Keskeiset sisällöt

- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti vuorovaikutusosaaminen. Opintojakson aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään ruotsin kielen oppijana sekä ruotsista Suomen kansalliskielenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta esimerkiksi opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä lisäksi jatkuvaan näyttöön, jossa arvioidaan mm. erilaisten työskentelytapojen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja soveltamista eri tilanteissa. Arviointiin voi kuulua myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa

otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on tarkastella ruotsin kieltä lähiympäristöstä käsin Suomessa laajentaen näkökulmaa Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä globaalille tasolle. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena. Moduulissa harjaannutetaan vuorovaikutusta kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit eri medioissa

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson teemojen avulla tuetaan opiskelijan hyvinvointiosaamista, kun pohditaan ruotsiksi lukio-opintojen, ystävien ja perheen merkitystä nuoren itsetunnon ja persoonallisuuden kehitykselle.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa näkyy vuorovaikutusosaaminen. Tätä laaja-alaisen osaamisen aluetta harjoitellaan tuttujen ja arkipäiväisten teemojen avulla, kuten esimerkiksi ystävyys, koulu, harrastukset ja rahankäyttö.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla suomenruotsalaisia, ruotsalaisia sekä muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä sekä yksilön ja yhteisön arvojen moninaisuutta. Kulttuurin ja taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä omia kiinnostuksen kohteita. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- luova toiminta
- pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa näkyy erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen. Tätä laaja-alaisen osaamisen teemaa harjoitellaan muun muassa tutustumalla Ruotsin pääkaupunkiin Tukholmaan, vertaamalla pohjoismaista ja mannereurooppalaista tapakulttuuria.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan pohtimalla median vaikutuskeinoja ja median merkitystä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Moduulissa kehitetään opiskelijan ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä luku- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Moduulissa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista ruotsin kielellä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi
- kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta
- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen. Yhteiskunnallista osaamista harjoitellaan mm. paikalliseen politiikkaan vaikuttamisen kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen tulevat esille teemoissa kuluttaminen ja kriittinen mainonnan tarkastelu. Lisäksi pohditaan armeijan merkitystä ja tarpeellisuutta sekä ihmisoikeuksien historiaa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson painopistealueita ovat monitieteinen ja luova osaaminen. Tälle perustana ovat käsitteet tieto ja tiede sekä teknologia ja digitalisaatio. Tavoitteena on, että opiskelija syventää tiedonhakutaitojaan, oppii vertailemaan eri tietolähteitä ja rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteensä opintojakson aihepiireistä entistä varmemmin.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Moduulin tehtävä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Moduulissa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa ruotsin kielellä erityisesti pohjoismaisessa kontekstissa. Moduulissa käsitellään asioita, jotka liittyvät itsenäistyvän nuoren elämänpiiriin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

- ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta

Valinnaisten opintojen erityisenä tavoitteena on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaiskäsitys kielitaitonsa tasosta opintojen päättövaiheessa sekä auttaa opiskelijaa löytämään keinoja kehittää osaamistaan. Oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsiteltyjä aiheita kerrataan ja täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Kieliprofiilia täydennetään tavoitteellisesti opiskelijan omien tarpeiden mukaan.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan keskeisiä työelämän taitoja (CV:n ja työhakemuksen laatiminen, työhaastattelu ruotsin kielellä). Muita keskeisiä opintokokonaisuuksia ovat opinto- ja urasuunnittelu sekä työskentely muissa Pohjoismaissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Moduulin tehtävä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta moduulissa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Moduulissa pyritään hyödyntämään yhteistyökontakteja ruotsinkielisten tai pohjoismaisten koulujen kanssa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan
- osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.

Keskeiset sisällöt

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamista kartutetaan ekologisen, taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen kestävyyden näkökulmasta. Painopistealueena ovat ympäristö- ja moraalikysymykset sekä globaaleja ympäristökysymyksiä

käsittelevän kieliaineksen ymmärtäminen ja työstäminen. Kestävää elämäntapaa lähestytään opiskelijan oma elinpiiri huomioiden.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Moduulin tehtävä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan pohjoismaiseen ja kansainväliseen toimijuuteen, ja tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Moduuliin sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

- puhumisen eri piirteet
- ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa
- dialogisuus

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Suullisen kielitaidon lisäksi opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan vuorovaikutusosaamista erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Keskeisiä taitoja ovat puhekumppanin huomioonottaminen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Arvioinnin perustana on opiskelijan aktiivisuus ja halu kehittää suullista kielitaitoaan ja vuorovaikutuksessa toimimista. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi. Opintojakson arviointia tukee Opetushallituksen laatima valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Moduulit

Pakollisten opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan. Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii kieliprofiilin ensimmäisen moduulin yhteydessä tai täydentää sitä. Kieliprofiilia työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan omasta kehittymisestään ruotsin kielen oppijana ja osaajana sekä ruotsista Suomen kansalliskielenä. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa. Moduulien 4–5 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon kohdekielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Moduulin tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Moduulin tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ruotsin kielen taustasta, historiasta ja asemasta Suomessa sekä ohjata opiskelijaa löytämään ruotsin kielen vaikutuksesta kertovia kielellisiä ja kulttuurisia piirteitä omasta arjesta ja yhteiskunnasta.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan tunnistamalla ja kehittämällä omia opiskelutapoja ja vahvuuksia sekä rakentamalla omaa opiskelijaidentiteettiä kieltenoppijana. Vuorovaikutusosaaminen Opintojakson aikana vahvistetaan vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja erilaisilla pienimuotoisilla pari- ja ryhmätyötehtävillä sähköisissä oppimisympäristöissä. Opintojakson aikana myös vahvistetaan kielitietoisuutta ja harjoitellaan erilaisia viestintätaitoja.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä lisäksi jatkuvaan näyttöön, jossa arvioidaan mm. erilaisten työskentelytapojen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja soveltamista eri tilanteissa. Arviointiin voi kuulua myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakson arviointi voidaan tehdä. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan pohtimalla omaa ajankäyttöä ja sen vaikutusta hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan edelleen mm. ääntämistä ja arkista viestintää harjoittelemalla, esimerkiksi kertomalla omista ystävistä ja heidän merkityksestään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan tuoda esille käsittelemällä matkailu- ja kulttuurikokemuksia.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä lisäksi jatkuvaan näyttöön, jossa arvioidaan mm. erilaisten työskentelytapojen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja soveltamista eri tilanteissa. Arviointiin voi kuulua myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakson arviointi voidaan tehdä. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä
- tuntee ruotsinkielisiä medioita
- osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa
- pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Keskeiset sisällöt

- suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan kommunikaatiovalmiuksia harjoittamalla. Vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen on tärkeää turistipaikkakunnallamme. Opintojaksossa harjoitellaan oman paikkakunnan esittelyä ja turistin opastamista.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan pohtimalla vapaa-ajan harrastuksia ja niiden merkitystä arjessa jaksamiseen.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä lisäksi jatkuvaan näyttöön, jossa arvioidaan mm. erilaisten työskentelytapojen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja soveltamista eri tilanteissa. Arviointiin voi kuulua myös opiskelijan itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakson arviointi voidaan suorittaa. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia
- harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu
- pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurinen moninaisuus
- erilaiset elinympäristöt
- ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia. Opiskelija oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja kulttuurien välisiä vuorovaikutussuhteita sekä syventää tietoaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tulkitsee erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia. Opiskelija oppii ymmärtämään erilaisia kulttuureja ja kulttuurien välisiä vuorovaikutussuhteita sekä syventää tietoaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opintojakson aikana harjoitellaan mielipiteen ilmaisua sekä suullisesti että kirjallisesti. Yhtenä keskeisenä sisältönä ovat ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet, joiden kautta opiskelija vahvistaa yhteiskunnallista osaamistaan.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet, joita ovat esim. erilaisten tekstien tulkitseminen ja työstäminen sekä suullinen ja kirjallinen tuottaminen. Arviointiin voi kuulua myös itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä,

jotta hänet voidaan arvostella. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen
- pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta
- tulevaisuuden suunnitelmat
- vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- erilaisten hakemusten laatiminen

Valinnaisten opintojen erityisenä tavoitteena on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaiskäsitys kielitaitonsa tasosta opintojen päättövaiheessa sekä auttaa opiskelijaa löytämään keinoja kehittää osaamistaan. Valinnaisissa opinnoissa kerrataan oppimäärän pakollisissa moduuleissa käsiteltyjä aihepiirejä tai täydennetään niitä opiskelijoiden mielenkiinnon ja tarpeiden mukaan. Kieliprofiilia täydennetään tavoitteellisesti opiskelijan omien tarpeiden mukaan.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan keskeisiä työelämän taitoja (CV:n ja työhakemuksen laatiminen, työhaastattelu ruotsin kielellä). Muita keskeisiä sisältöjä ovat opinto- ja urasuunnittelu sekä työskentely muissa Pohjoismaissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet, joita ovat esim. erilaisten tekstien

tulkitseminen ja työstäminen sekä suullinen ja kirjallinen tuottaminen. Arviointiin voi kuulua myös itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Moduuliin sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vankentaa puhumisen sujuvuutta
- tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen
- tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen
- puhumisen eri piirteet
- aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Suullisen kielitaidon lisäksi opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan vuorovaikutusosaamista erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Keskeisiä taitoja ovat puhekumppanin huomioonottaminen

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Arvioinnin perustana on opiskelijan aktiivisuus ja halu kehittää suullista kielitaitoaan ja vuorovaikutuksessa toimimista. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi. Opintojakson arviointia tukee Opetushallituksen laatima valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten moduulien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

- kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta
- eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamista kartutetaan ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden näkökulmasta. Painopistealueena ovat ympäristö- ja moraalikysymykset.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kielitaidon eri osa-alueita. Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Arvioinnin perustana on opiskelijan aktiivisuus ja halu kehittää suullista kielitaitoaan ja vuorovaikutuksessa toimimista. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitussa aikataulussa. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. tukemalla opiskelijaa. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin kertaus, 2 op (RUB18), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kertaus, 2 op (RUB18), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan ruotsin keskeiset rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla
- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta ruotsin kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon

kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli
LA = latinan kieli
RA = ranskan kieli
SM = saamen kieli
SA = saksan kieli
VE = venäjän kieli
IA = italian kieli
EA = espanjan kieli
PO = portugalin kieli
KI = kiinan kieli
JP = japanin kieli
AR = arabian kieli
KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään.

Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa

ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	**Taito toimia vuorovaikutuksessa** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	**Taito tulkita tekstejä** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	**Taito tuottaa tekstejä** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 *(B1.1)*	B2.1 *(B1.1)*	B2.1 *(B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 *(A2.1)*	A2.2–B1.1 *(A2.1)*	A2.2–B1.1 *(A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 *(A2.2)*	B1.2 *(A2.2)*	B1.2 *(A2.2)*
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 *(A1.3)*	B1.1*(A1.3)*	B1.1 *(A1.3)*
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 *(A1.3)*	A2.2 *(A1.3)*	A2.2 *(A1.2)*
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] *1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.* (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Pakolliset moduulit

Pakollisten opintojen moduulien 1–3 aikana painotetaan opiskelijan kielten opiskelutaitojen ja opiskelu- ja vuorovaikutusstrategioiden kehittämistä hänen omista lähtökohdistaan. Opiskelija tulee tietoiseksi vahvuuksistaan ja kehittämiskohteistaan ja vahvistaa perusopetuksessa luotua pohjaa jatkuvalle kielten

opiskelulle. Tätä tarkoitusta varten opiskelija laatii ensimmäisen moduulin yhteydessä henkilökohtaisen kieliprofiilinsa, jota työstetään oppimisprosessin edetessä lukio-opintojen aikana.

Moduulien 1–2 aikana opiskelija luo kokonaiskuvan englannin kielestä lingua francana sekä omasta kehittymisestään englannin oppijana ja osaajana. Samalla tarkastellaan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta yhteisön, mutta myös opiskelijan henkilökohtaisesta näkökulmasta. Opiskelija tarkastelee kieliprofiilissaan itseään myös muiden kielten, mukaan lukien äidinkielten, käyttäjänä, osaajana ja oppijana.

Moduulista 3 lähtien kiinnitetään entistä enemmän huomiota eri tekstilajien edellyttämään kieleen muodollisuusasteeltaan erityyppisissä kielenkäyttötilanteissa. Moduulien 4–6 opinnoissa painotetaan kieltä tiedonhankinnan, olennaisen tiedon tiivistämisen ja tiedon jakamisen välineenä ottaen huomioon englannin kielen kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon tavoitetaso lukio-opinnoille.

Pakollisten opintojen loppuvaiheessa huomio kiinnittyy vahvistamaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Opintojen aikana varataan aikaa käsitellä ajankohtaisia tai paikallisia asioita, joista voidaan sopia yhdessä. Kaikkien opintojen aikana harjoitellaan monipuolisesti sekä suullista että kirjallista vuorovaikutusta.

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Moduuli totuttaa opiskelijaa lukiomaiseen kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Keskeiset sisällöt

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen on osa omien vahvuuksien tunnistamista ja pyrkimystä sinnikkyyteen kielenoppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on keskeinen osa opintojaksoa. Opintojakson aikana rohkaistaan käyttämään englannin kieltä vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden kanssa sekä suullisesti että kirjallisesti. Vuorovaikutusosaaminen on osa itsearviointia sekä rakentavaa ja kannustavaa vertaisarviointia. Pyritään sosiaalisten taitojen kehittämiseen kielen avulla. Vuorovaikutusosaaminen koostuu erilaisista viestintätyyleistä, joilla pyritään rakentavaan ja vastuulliseen viestimiseen ja harjoitellaan ääntämistä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Laaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Moduulissa avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet

- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen esittäytyy englannin kielen asemana kansainvälisenä kielenä, kansainvälisyytenä ja maailmankansalaisuutena.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on keskeinen osa opintojaksoa. Opintojakson aikana rohkaistaan käyttämään englannin kieltä vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden kanssa sekä suullisesti että kirjallisesti. Vuorovaikutusosaaminen on osa itsearviointia sekä rakentavaa ja kannustavaa vertaisarviointia. Pyritään sosiaalisten taitojen kehittämiseen kielen avulla. Vuorovaikutusosaaminen koostuu erilaisista viestintätyyleistä, joilla pyritään rakentavaan ja vastuulliseen viestimiseen ja harjoitellaan ääntämistä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Laaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Moduulissa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämänpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko omakohtainen luovan ilmaisun tuotos.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen tutustuttaa erilaisiin taiteenlajeihin, kulttuuriperintöön ja -ilmiöihin ympäri maailman omista lähtökohdista ja juurista peilaten.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutetaan tarkastelemalla tekstejä eri lähtökohdista, harjoitellaan digiajan monilukutaitoa ja itseilmaisun ja luovuuden kautta etsitään uusia tapoja yhdistellä ja oppia asioita.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittistä luku- ja tiedonhankintataitoa sekä siihen pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Moduulissa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen liittyy ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin sekä yhteiskunnallisiin teemoihin. Opiskelijalle pyritään antamaan mahdollisuus aktiiviseen toimijuuteen myös vieraalla kielellä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen on osa aktiivisen kansalaisen osaamista, tarkastellaan arvoja ja eettistä toimintaa yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä vastuita ja velvollisuuksia. Pohditaan median roolia yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, sekä tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tarkastelemalla tieteellisiä tekstejä ja innovaatiota ja harjoittelemalla tähän liittyvää sanastoa eri tavoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys- ja ympäristöosaaminen ovat läheisessä yhteydessä teknologian kestävään kehitykseen ja samalla opetellaan arvioimaan erilaisten lähteiden luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Monitieteistä ja luovaa osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Moduulin tehtävänä on syventää käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Moduulissa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen toteutuu jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien harjoittelussa eri tavoin. Globaali- ja kulttuuriosaaminen Globaali- ja kulttuuriosaamisen vahvistaminen keskittyy kansainvälisiin opiskelu- ja työmahdollisuuksien tutkimiseen ja erilaisten hakuprosessien työstämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen toteutuu työelämäaiheeseen liittyvässä harjoittelussa esim. suullisesti, kirjallisesti ja pari- tai ryhmätyöskentelynä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Globaali- ja kulttuuriosaamista, vuorovaikutusosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Valinnaiset moduulit

Valinnaisten opintojen erityisenä tavoitteena on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaiskäsitys kielitaitonsa tasosta opintojen päättövaiheessa sekä auttaa opiskelijaa löytämään keinoja kehittää osaamistaan. Kieliprofiilia täydennetään tavoitteellisesti opiskelijan omien tarpeiden mukaan.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys- ja ympäristöosaaminen toteutuu tutkimalla kestävää kehitystä, luonnon monimuotoisuutta, ilmastonmuutosta sekä pohditaan omaa elämää ja sen vaikutusta ympäristöön. Tekstejä tarkastellaan lähdekriittisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Eettisyys- ja ympäristöosaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Numeroarviointi 4–10.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on harjaannuttaa kansainväliseen toimijuuteen tarvittavaa monipuolista suullista kielitaitoa sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Moduuliin sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kokeen tai erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittaminen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu tutustumalla eri puhekulttuureihin ja syventämällä niiden tuntemusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen toteutuu tekemällä pariharjoituksia ja ryhmäharjoituksia sähköisissä oppimisympäristöissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, joissa huomioidaan puhekumppani tai ryhmä. Keskeinen taito on kuunnella puhekumppania ja ottaa tämä huomioon erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti erityisesti suullisen kielitaidon eri osa-alueita. Arviointi perustuu valtakunnallisiin tavoitteisiin. Eri osa-alueisiin kuuluu suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja mahdollinen kirjallinen tuottaminen. Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä vuorovaikutusosaamista arvioidaan jatkuvalla näytöllä sekä itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Opintojaksoon kuuluva Opetushallituksen valtakunnallinen suullinen koe on osa kokonaisarviointia. Valtakunnallisesta suullisesta kokeesta saa erillisen todistuksen.

Numeroarviointi 4–10. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Englannin kertaus, 2 op (ENA9), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Englannin kertaus, 2 op (ENA9), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan keskeisiä rakenteita ja sanastoa eri aihepiireistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjoitellaan, kehitetään ja vahvistetaan kuullun- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan erilaisten kirjoitustehtävien laatimista eri kohderyhmät huomioon ottaen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu hyödyntämällä monia lähteitä, erilaisia tekstejä ja niitä työstämällä. Opintojaksolla harjoitellaan eri kirjoitelmatehtäviä eri tilanteisiin soveltaen. Kerrataan tieteen sanastoa eri aloilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Eri osa-alueisiin voi kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä (myös kuunneltuna) ja kirjallinen tuottaminen. Suoritusmerkinnän saa tekemällä tehtävät, jotka on sovittu yhdessä jakson alussa ja olemalla aktiivisesti läsnä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3.2. Vieraat kielet, B2-oppimäärä (VKB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Moduulit

Valinnaiset moduulit

Opintojen alkuvaiheessa painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullinen viestintä on keskeistä koko oppimäärälle ja ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opinnoissa varataan tarpeen mukaan aikaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Opintojen aikana edistetään monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa ja tutustutaan eri tekstilajeihin.

Todistus suullisesta kielitaidosta voidaan antaa missä tahansa vaiheessa opintoja.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

7.3.2.1. B2-oppimäärä, espanja (EAB2)

Perustason alkeet 3, espanja, 2 op (EAB21), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen, joka tulee näkyviin harjoiteltaessa muun muassa käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita espanjaksi ja espanjalaisten tapaa viestiä. Vuorovaikutustilanteet kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin: vapaa-aikaan, harrastuksiin, kouluun ja arjen asiointitilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalia ja kulttuuriosaamista harjoitellaan, kun peilataan opintojakson aihepiirejä espanjalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen korostuu, kun opintojakson sisällöt esim. vapaa-ajan vietto ja koulu liitetään espanjalaiseen yhteiskuntaan.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, espanja, 2 op (EAB22), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu vahvasti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan tutustumalla espanjankielisiin maihin eri tavoin esimerkiksi tekstien sekä suullisen ja kirjallisen tuottamisen avulla. Voidaan myös olla yhteydessä espanjankielisissä maissa asuviin henkilöihin tai hyödyntää heidän etävierailujaan oppitunneilla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä espanjankielisten maiden oppilaitosten kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli- ja kulttuuritaustan esittelyssä tulee näkyviin vuorovaikutusosaaminen. Kulttuurieroja vertailtaessa myös mielipiteiden ilmaiseminen ja aktiivinen kuunteleminen ovat tärkeitä. Kielitaitoa voidaan hyödyntää myös kontaktien luomisessa espanjankielisten maiden oppilaitosten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksoon liittyy yhteiskunnallinen osaaminen vertailtaessa arjen tapoja ja traditioita sekä Suomessa että espanjankielisissä maissa.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, espanja, 2 op (EAB23), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy vuorovaikutusosaaminen, kun harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista opintojakson aihepiireistä esim. hyvinvoinnista ja eri elämänvaiheisiin liittyvistä teemoista. Opitaan myös kuuntelemaan puhekumppania aktiivisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, espanja, 2 op (EAB24), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Perehdytään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien avulla ranskankielisiin maihin ja niiden kulttuuriin. Opiskelija tekee oman espanjankielisen tuotoksen häntä kiinnostavasta kulttuuriaiheesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet tulevat näkyviin opintojakson kulttuurisisältöjä käsiteltäessä. Tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurisesti ja historiallisesti tärkeisiin aiheisiin kuten myös näiden alueiden ajankohtaisiin kulttuuriaiheisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy luovaa toimintaa eri kulttuuriaiheisiin perustuen ja siltä osin sisältöihin kuuluu osia vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan espanjankielisten tekstien lukemista ja laaditaan espanjankielinen tuotos kulttuuriaiheesta. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, espanja, 2 op (EAB25), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan esimerkiksi vertailemalla suomalaista ja espanjalaista koulutusjärjestelmää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin perehdyttäessä erilaisten tekstien ja omien tuotosten avulla opiskeluun liittyviin aiheisiin. Opintojakson sisältöihin kuuluvana teemana on myös työelämä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, espanja, 2 op (EAB26), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan erilaisten tekstityyppien avulla ajankohtaisiin aiheisiin espanjankielisten medioiden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä espanjankielisiin medioihin. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen tarvittavia strategioita ja samalla opitaan kriittistä suhtautumista erilaisiin lähteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee näkyviin, kun opintojakson tavoitteiden mukaisesti syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla. Painotetaan viestin vastaanottajan huomioimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten kirjallisten ja kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 1, espanja, 2 op (EAB27), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tavoitteissa korostuu globaali- ja kulttuuriosaamisen alue. Erityyppisten tekstien tulkinta- ja tuottamistehtävien teemoina ovat muun muassa erilaiset asuinympäristöt ja traditiot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät opintojakson keskeisissä aihepiireissä, joita ovat luonnonsuojelu, ilmastonmuutos ja ekologisesti kestävä elämäntapa. Monitieteinen ja luova osaaminen Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Erityistä huomiota kiinnitetään erilaisten kirjallisten sekä kuunneltujen tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Opettajan suorittaman arvioinnin ohella korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 2, espanja, 2 op (EAB28), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen perehdyttäessä erityyppisten tekstien ja omien tuotosten avulla kansainväliseen yhteistyöhön. Opintojaksoon kuuluu myös oppimäärän aihealueiden kertaaminen, jolloin globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee esiin eri aihekokonaisuuksien sisällöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteiden mukaan perehdytään kielitaitovaatimuksiin esimerkiksi jatko-opinnoissa sekä kansainvälisen kielitaidon arviointijärjestelmiin. Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin käsiteltäessä näihin teemoihin liittyviä aihekokonaisuuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan varsinkin erilaisten ylioppilaskokeeseen valmentavien kirjallisten tuotosten avulla. Korostetaan vastaanottajan huomioimista erilaisten kirjoitettujen viestien oleellisena kriteerinä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.2 mukaisten taitojen kehittymiseen niin, että kirjallisten ja kuunneltujen tekstien tulkintataidot korostuvat. Myös kirjallisten tekstien tuottamistaidot ovat tärkeitä. Kielen kaikkia osa-alueita arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

7.3.2.2. B2-oppimäärä, italia (IAB2)

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB21), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen, joka tulee näkyviin harjoiteltaessa muun muassa käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita italiaksi ja italialaista tapaa viestiä. Vuorovaikutustilanteet kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin: vapaa-aikaan, harrastuksiin, kouluun ja arjen asiointitilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalia ja kulttuuriosaamista harjoitellaan, kun peilataan opintojakson aihepiirejä italialaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen korostuu, kun opintojakson sisällöt esim. vapaa-ajan vietto ja koulu liitetään italialaiseen yhteiskuntaan. Yhteiskunnallista osaamista voidaan laajentaa esimerkiksi yhteistyöllä italialaisen koulun kanssa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, italia, 2 op (IAB22), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu vahvasti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan tutustumalla Italiaan eri tavoin, esimerkiksi tekstien sekä suullisen ja kirjallisen tuottamisen avulla. Voidaan myös olla yhteydessä italialaisiin tai hyödyntää heidän etävierailujaan oppitunneilla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä italiankielisten oppilaitosten kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli- ja kulttuuritaustan esittelyssä tulee näkyviin vuorovaikutusosaaminen. Kulttuurieroja vertailtaessa myös mielipiteiden ilmaiseminen ja aktiivinen kuunteleminen ovat tärkeitä. Kielitaitoa voidaan hyödyntää myös kontaktien luomisessa italiankielisten oppilaitosten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksoon liittyy yhteiskunnallinen osaaminen vertailtaessa arjen tapoja ja traditioita sekä Suomessa että Italiassa.

Arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, italia, 2 op (IAB23), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy vuorovaikutusosaaminen, kun harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista opintojakson aihepiireistä esim. hyvinvoinnista ja eri elämänvaiheisiin liittyvistä teemoista. Opitaan myös kuuntelemaan puhekumppania aktiivisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia

vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, italia, 2 op (IAB24), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Perehdytään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien avulla Italiaan ja sen kulttuuriin. Opiskelija tekee oman italiankielisen tuotoksen häntä kiinnostavasta kulttuuriaiheesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet tulevat näkyviin opintojakson kulttuurisisältöjä käsiteltäessä. Tutustutaan italiankielisten maiden kulttuurisesti ja historiallisesti tärkeisiin aiheisiin, kuten myös näiden alueiden ajankohtaisiin kulttuuriaiheisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy luovaa toimintaa eri kulttuuriaiheisiin perustuen ja siltä osin sisältöihin kuuluu osia vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan italiankielisten tekstien lukemista ja laaditaan italiankielinen tuotos kulttuuriaiheesta. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, italia, 2 op (IAB25), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan esimerkiksi vertailemalla suomalaista ja italialaista koulutusjärjestelmää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin perehdyttäessä erilaisten tekstien ja omien tuotosten avulla opiskeluun liittyviin aiheisiin. Opintojakson sisältöihin kuuluvana teemana on myös työelämä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, italia, 2 op (IAB26), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan erilaisten tekstityyppien avulla ajankohtaisiin aiheisiin italiankielisten medioiden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä italiankielisiin medioihin. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen tarvittavia strategioita ja samalla opitaan kriittistä suhtautumista erilaisiin lähteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee näkyviin, kun opintojakson tavoitteiden mukaisesti syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla. Painotetaan viestin vastaanottajan huomioimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 1, italia, 2 op (IAB27), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tavoitteissa korostuu globaali- ja kulttuuriosaamisen alue. Erityyppisten tekstien tulkinta- ja tuottamistehtävien teemoina ovat muun muassa erilaiset asuinympäristöt ja traditiot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät opintojakson keskeisissä aihepiireissä, joita ovat luonnonsuojelu, ilmastonmuutos ja ekologisesti kestävä elämäntapa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Erityistä huomiota kiinnitetään erilaisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Opettajan suorittaman arvioinnin ohella korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 2, italia, 2 op (IAB28), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa
- *kerrataan oppimäärän sisältöaiheet ja opitut kielten rakenteet*
- *vahvistetaan erityisesti kirjallisten tekstien tuottamista*
- *ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä harjoitellaan suunnitelmallisesti*

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen perehdyttäessä erityyppisten tekstien ja omien tuotosten avulla kansainväliseen yhteistyöhön. Opintojaksoon kuuluu myös oppimäärän aihealueiden kertaaminen, jolloin globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee esiin eri aihekokonaisuuksien sisällöissä. Myös opintojakson aikana harjoiteltavien ylioppilaskokeen kirjallisten ja kuunneltavien tekstien aiheet liittyvät usein globaali- ja kulttuuriosaamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteiden mukaan perehdytään kielitaitovaatimuksiin esimerkiksi jatko-opinnoissa sekä kansainvälisen kielitaidon arviointijärjestelmiin. Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin käsiteltäessä näihin teemoihin liittyviä aihekokonaisuuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan varsinkin erilaisten ylioppilaskokeeseen valmentavien kirjallisten tuotosten avulla. Korostetaan vastaanottajan huomioimista erilaisten kirjoitettujen viestien oleellisena kriteerinä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.2 mukaisten taitojen kehittymiseen niin, että sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintataidot korostuvat. Myös kirjallisten tekstien tuottamistaidot ovat tärkeitä. Kielen kaikkia osa-alueita arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

7.3.2.3. B2-oppimäärä, ranska (RAB2)

Perustason alkeet 3, ranska, 2 op (RAB21), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen, joka tulee näkyviin harjoiteltaessa muun muassa käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita ranskaksi ja ranskalaisten tapaa viestiä. Vuorovaikutustilanteet kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin: vapaa-aikaan, harrastuksiin, kouluun ja arjen asiointitilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalia ja kulttuuriosaamista harjoitellaan, kun peilataan opintojakson aihepiirejä ranskalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan. Tätä laaja-alaista osaamisaluetta voidaan tukea esimerkiksi ekskursiolla ranskankielisen maahan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen korostuu, kun opintojakson sisällöt esim. vapaa-ajan vietto ja koulu liitetään ranskalaiseen yhteiskuntaan. Yhteiskunnallista osaamista voidaan laajentaa esimerkiksi yhteistyöllä ranskalaisen koulun kanssa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, ranska, 2 op (RAB22), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu vahvasti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan tutustumalla ranskankielisiin maihin eri tavoin esimerkiksi tekstien sekä suullisen ja kirjallisen tuottamisen avulla. Voidaan myös olla yhteydessä ranskankielisissä maissa asuviin henkilöihin tai hyödyntää heidän vierailujaan oppitunneilla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä ranskankielisten maiden oppilaitosten kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli- ja kulttuuritaustan esittelyssä tulee näkyviin vuorovaikutusosaaminen. Kulttuurieroja vertailtaessa myös mielipiteiden ilmaiseminen ja aktiivinen kuunteleminen ovat tärkeitä. Kielitaitoa voidaan hyödyntää myös kontaktien luomisessa ranskankielisten maiden oppilaitosten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksoon liittyy yhteiskunnallinen osaaminen vertailtaessa arjen tapoja ja traditioita sekä Suomessa että ranskankielisissä maissa.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, ranska, 2 op (RAB23), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy vuorovaikutusosaaminen, kun harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista opintojakson aihepiireistä esim. hyvinvoinnista ja eri elämänvaiheisiin liittyvistä teemoista. Opitaan myös kuuntelemaan puhekumppania aktiivisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, ranska, 2 op (RAB24), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Perehdytään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien avulla ranskankielisiin maihin ja niiden kulttuuriin. Opiskelija tekee oman ranskankielisen tuotoksen häntä kiinnostavasta kulttuuriaiheesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet tulevat näkyviin opintojakson kulttuurisisältöjä käsiteltäessä. Tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurisesti ja historiallisesti tärkeisiin aiheisiin kuten myös näiden alueiden ajankohtaisiin kulttuuriaiheisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy luovaa toimintaa eri kulttuuriaiheisiin perustuen ja siltä osin sisältöihin kuuluu osia vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan ranskankielisten tekstien lukemista ja laaditaan ranskankielinen tuotos kulttuuriaiheesta. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, ranska, 2 op (RAB25), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan esimerkiksi vertailemalla suomalaista ja ranskalaista koulutusjärjestelmää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin perehdyttäessä erilaisten tekstien ja omien tuotosten avulla opiskeluun liittyviin aiheisiin. Opintojakson sisältöihin kuuluvana teemana on myös työelämä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, ranska, 2 op (RAB26), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan erilaisten tekstityyppien avulla ajankohtaisiin aiheisiin ranskankielisten medioiden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä ranskankielisiin medioihin. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen tarvittavia strategioita ja samalla opitaan kriittistä suhtautumista erilaisiin lähteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee näkyviin, kun opintojakson tavoitteiden mukaisesti syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla. Painotetaan viestin vastaanottajan huomioimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 1, ranska, 2 op (RAB27), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tavoitteissa korostuu globaali- ja kulttuuriosaamisen alue. Erityyppisten tekstien tulkinta- ja tuottamistehtävien teemoina ovat muun muassa erilaiset asuinympäristöt ja traditiot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät opintojakson keskeisissä aihepiireissä, joita ovat luonnonsuojelu, ilmastonmuutos ja ekologisesti kestävä elämäntapa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Erityistä huomiota kiinnitetään erilaisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Opettajan suorittaman arvioinnin ohella korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 2, ranska, 2 op (RAB28), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa
- *kerrataan oppimäärän sisältöaiheet ja opitut kielten rakenteet*
- *vahvistetaan erityisesti kirjallisten tekstien tuottamista*
- *ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä harjoitellaan suunnitelmallisesti*

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen perehdyttäessä erityyppisten tekstien ja omien tuotosten avulla kansainväliseen yhteistyöhön. Opintojaksoon kuuluu myös oppimäärän aihealueiden kertaaminen, jolloin globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee esiin eri aihekokonaisuuksien sisällöissä. Myös opintojakson aikana harjoiteltavien ylioppilaskokeen kirjallisten ja kuunneltavien tekstien aiheet liittyvät usein globaali- ja kulttuuriosaamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteiden mukaan perehdytään kielitaitovaatimuksiin esimerkiksi jatko-opinnoissa sekä kansainvälisen kielitaidon arviointijärjestelmiin. Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin käsiteltäessä näihin teemoihin liittyviä aihekokonaisuuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan varsinkin erilaisten ylioppilaskokeeseen valmentavien kirjallisten tuotosten avulla. Korostetaan vastaanottajan huomioimista erilaisten kirjoitettujen viestien oleellisena kriteerinä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.2 mukaisten taitojen kehittymiseen niin, että sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintataidot korostuvat. Myös kirjallisten tekstien tuottamistaidot ovat tärkeitä. Kielen kaikkia osa-alueita arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

7.3.2.4. B2-oppimäärä, saksa (SAB2)

Perustason alkeet 3, saksa, 2 op (SAB21), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi ja ne kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu) peilaten niitä yhteiskunnallisiin ilmiöihin saksankielisissä maissa. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi ja ne kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (sosiaalisen

kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu) peilaten niitä saksalaiseen kulttuuriin ja viestintätapoihin. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen harjoittelua voidaan kytkeä opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (oma lähipiiri ja arki, asiointitilanteet, sosiaalinen kohtaaminen) yhteistyönä. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, saksa, 2 op (SAB22), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alaisen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan vertailemalla Suomen ja saksankielisten maiden yhteiskuntaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä monipuolisesti. Tätä voidaan tukea lukemalla

sanomalehtiä, katsomalla uutisia ja keskustella yhteiskunnallisista aiheista. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan harjoittelemalla opintojaksoihin teemaan sopivia vuorovaikutus- ja viestintätilanteita sekä kirjallisesti että suullisesti. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme globaaleja kysymyksiä. Opintojaksossa painottuu Suomen ja saksankielisten maiden tapojen, traditioiden ja kulttuurierojen vertailu. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, saksa, 2 op (SAB23), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan opintojakson aikana tuntemusten ja mielipiteiden ilmaisun sekä aktiivisen kuuntelun muodossa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, saksa, 2 op (SAB24), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista työstetään käyttämällä saksan kieltä monipuolisesti opintojakson kulttuuriaiheen liittyvissä viestintätilanteissa esimerkiksi keskustelu-, esittely- ja nauhoitustehtävissä. Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella työstämällä esittely- tai markkinointivideota saksaksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriosaamista harjoitellaan runsaasti eri muodoissa. Sitä voidaan esimerkiksi työstää esittelemällä paikallista kulttuuria, tutustumalla näyttelyihin saksan kielellä sekä katsomalla, kuuntelemalla ja luomalla saksankielistä audio- ja videoaineistoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan opintojakson aikana harjoitella tekemällä paikallisia markkinointivideoita, aiheina mm. lukio, nähtävyydet, yritykset, kaupat, palvelut ja koulutusmahdollisuudet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys- ja ympäristöosaamista voidaan harjoitella esittämällä ympäristöaihetta saksaksi esimerkiksi videon tai kuunnelman muodossa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan saksankielisten tekstien lukemista ja laaditaan oma saksankielinen tuotos kulttuuriaiheesta esimerkiksi videon muodossa. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, saksa, 2 op (SAB25), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelu- ja työteema mahdollistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen laajentamista monipuolisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana perehdytään eri opiskelumuotoihin ja ammatteihin Suomessa ja saksankielisissä maissa. Mahdollisuuksien mukaan kutsutaan etänä saksankielisiä vieraita, jotka kertovat omista opinnoistaan ja ammattivalinnoistaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella kertomalla omista opinnoista sekä opiskelu- ja työsuunnitelmista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen saksan kielen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, saksa, 2 op (SAB26), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan maahan- ja maastamuuton teemoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä saksankielisiin medioihin ja lähdekritiikkiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät muun muassa luonnonsuojelun, ilmastonmuutoksen ja ekologisen elämäntavan teemoina.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten, sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Erityistä huomiota kiinnitetään erilaisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Opettajan suorittaman arvioinnin ohella korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellessaan erilaisten tekstien tuottamista, opiskelijan vuorovaikutustaidot vahvistuvat.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Numeroarviointi 4–10.

7.3.2.5. B2-oppimäärä, venäjä (VEB2)

Perustason alkeet 3, venäjä, 2 op (VEB21), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen, joka tulee näkyviin harjoiteltaessa muun muassa käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita venäjäksi ja venäläiseen tapaan viestiä. Vuorovaikutustilanteet

kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin: vapaa-aikaan, harrastuksiin, kouluun ja arjen asiointitilanteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaalia ja kulttuuriosaamista harjoitellaan, kun peilataan opintojakson aihepiirejä venäläiseen kulttuuriin ja elämäntapaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen korostuu, kun opintojakson sisällöt esim. vapaa-ajan vietto ja koulu liitetään venäläiseen yhteiskuntaan. Yhteiskunnallista osaamista voidaan laajentaa esimerkiksi yhteistyöllä venäjänkielisen koulun kanssa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, venäjä, 2 op (VEB22), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu vahvasti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan tutustumalla venäjänkielisiin maihin eri tavoin esimerkiksi tekstien sekä suullisen ja kirjallisen tuottamisen avulla. Voidaan myös olla yhteydessä venäjänkielisissä maissa asuviin henkilöihin tai hyödyntää heidän etävierailujaan oppitunneilla. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä venäjänkielisten oppilaitosten kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli- ja kulttuuritaustan esittelyssä tulee näkyviin vuorovaikutusosaaminen. Kulttuurieroja vertailtaessa myös mielipiteiden ilmaiseminen ja aktiivinen kuunteleminen ovat tärkeitä. Kielitaitoa voidaan hyödyntää myös kontaktien luomisessa venäjänkielisten oppilaitosten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksoon liittyy yhteiskunnallinen osaaminen vertailtaessa arjen tapoja ja traditioita sekä Suomessa että venäjänkielisissä maissa.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, venäjä, 2 op (VEB23), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy vuorovaikutusosaaminen, kun harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista opintojakson aihepiireistä esim. hyvinvoinnista ja eri elämänvaiheisiin liittyvistä teemoista. Opitaan myös kuuntelemaan puhekumppania aktiivisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, venäjä, 2 op (VEB24), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Perehdytään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien avulla venäjänkielisiin maihin ja niiden kulttuuriin. Opiskelija tekee oman venäjänkielisen tuotoksen häntä kiinnostavasta kulttuuriaiheesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet tulevat näkyviin opintojakson kulttuurisisältöjä käsiteltäessä. Tutustutaan venäjänkielisten maiden kulttuurisesti ja historiallisesti

tärkeisiin aiheisiin kuten myös näiden alueiden ajankohtaisiin kulttuuriaiheisiin. Vuorovaikutusosaaminen Opintojaksoon liittyy luovaa toimintaa eri kulttuuriaiheisiin perustuen ja siltä osin sisältöihin kuuluu osia vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan venäjänkielisten tekstien lukemista ja laaditaan venäjänkielinen tuotos kulttuuriaiheesta. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, venäjä, 2 op (VEB25), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan esimerkiksi vertailemalla suomalaista ja venäläistä koulutusjärjestelmää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin perehdyttäessä erilaisten tekstien ja omien tuotosten avulla opiskeluun liittyviin aiheisiin. Opintojakson sisältöihin kuuluvana teemana on myös työelämä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, venäjä, 2 op (VEB26), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan erilaisten tekstityyppien avulla ajankohtaisiin aiheisiin ranskankielisten medioiden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä ranskankielisiin medioihin. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen tarvittavia strategioita ja samalla opitaan kriittistä suhtautumista erilaisiin lähteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee näkyviin, kun opintojakson tavoitteiden mukaisesti syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla. Painotetaan viestin vastaanottajan huomioimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 1, venäjä, 2 op (VEB27), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tavoitteissa korostuu globaali- ja kulttuuriosaamisen alue. Erityyppisten tekstien tulkinta- ja tuottamistehtävien teemoina ovat muun muassa erilaiset asuinympäristöt ja traditiot.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät opintojakson keskeisissä aihepiireissä, joita ovat luonnonsuojelu, ilmastonmuutos ja ekologisesti kestävä elämäntapa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa ja oman osaamisen itsearviointia kehittävissä toimintatavoissa tulee näkyviin monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Erityistä huomiota kiinnitetään erilaisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Opettajan suorittaman arvioinnin ohella korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustason jatko 2, venäjä, 2 (VEB28), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa
- *kerrataan oppimäärän sisältöaiheet ja opitut kielten rakenteet*
- *vahvistetaan erityisesti kirjallisten tekstien tuottamista*
- *ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppejä harjoitellaan suunnitelmallisesti*

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen perehdyttäessä erityyppisten tekstien ja omien tuotosten avulla kansainväliseen yhteistyöhön. Opintojaksoon kuuluu myös oppimäärän aihealueiden kertaaminen, jolloin globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee esiin eri aihekokonaisuuksien sisällöissä. Myös opintojakson aikana harjoiteltavien ylioppilaskokeen kirjallisten ja kuunneltavien tekstien aiheet liittyvät usein globaali- ja kulttuuriosaamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteiden mukaan perehdytään kielitaitovaatimuksiin esimerkiksi jatko-opinnoissa sekä kansainvälisen kielitaidon arviointijärjestelmiin. Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin käsiteltäessä näihin teemoihin liittyviä aihekokonaisuuksia. Vuorovaikutusosaaminen Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan varsinkin erilaisten ylioppilaskokeeseen valmentavien kirjallisten tuotosten avulla. Korostetaan vastaanottajan huomioimista erilaisten kirjoitettujen viestien oleellisena kriteerinä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.2 mukaisten taitojen kehittymiseen niin, että sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien tulkintataidot korostuvat. Myös kirjallisten tekstien tuottamistaidot ovat tärkeitä. Kielen kaikkia osa-alueita arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

7.3.3. Vieraat kielet, B3-oppimäärä (VKB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Valinnaiset moduulit

Opintojen alkuvaiheessa painottuvat suulliset ja niihin luontevasti liittyvät pienet kirjalliset vuorovaikutustilanteet. Kirjallisen viestinnän osuus kasvaa vähitellen, mutta suullinen viestintä on keskeistä koko oppimäärälle ja ääntämiseen kiinnitetään huomiota alusta pitäen.

Opinnoissa varataan tarpeen mukaan aikaa yhdessä sovittujen tai ajankohtaisten aiheiden käsittelyyn. Opintojen aikana edistetään monilukutaitoa käsittelemällä kirjallisuutta, elokuvia, musiikkia, teatteria, kuvataidetta tai mediaa ja tutustutaan eri tekstilajeihin.

Moduulista 3 lähtien opiskelijalle voidaan antaa todistus suullisesta kielitaidosta Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintojen aikana opiskelija täydentää vieraiden kielten A-oppimäärän ensimmäisen moduulin yhteydessä laatimaansa kieliprofiiliaan.

7.3.3.1. B3-oppimäärä, espanja (EAB3)

Perustason alkeet 1, espanja, 2 op (EAB31), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu vuorovaikutusosaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana valmistaudutaan oman kieliprofiilin laajentamiseen, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Viestinnän kulttuurista sopivuutta ja puhuttujen tekstien tulkinta- ja tuottamistaitoa arvioidaan sekä opintojakson aikana että pienimuotoisesti opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 2, espanja, 2 op (EAB32), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuvat vuorovaikutusosaamisen ja monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Opintojaksossa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintaitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan sekä opintojakson aikana että lopussa. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 3, espanja, 2 op (EAB33), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat vuorovaikutusosaamisen ja monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin opiskelusisältöinä, tavoitteina kuin toteutusmenetelminäkin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintataitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, espanja, 2 op (EAB34), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelusisältöihin kuuluu myös sekä espanjankielisten alueiden että Suomen osalta myös vähemmistökielten asema, miltä osin toteutuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, espanja, 2 op (EAB35), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti hyvinvointiosaamisen ja vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perhesuhteita, oikeuksia, velvollisuuksia, vakaumuksia ja niihin liittyvää identiteetin etsintää käsittelevät opiskelusisällöt kehittävät yhteiskunnallista osaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan niin itse- kuin vertaisarvointina kuin opettajan antamana arviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opintojakson opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, espanja, 2 op (EAB36), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Toimintamenetelmät tukevat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojaksossa tehtävää omaa kohdekielistä tuotosta ei arvioida tekstin tuottamisen näkökulmasta, vaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, espanja, 2 op (EAB37), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue: Aktiivinen kansalaisuus ja työelämän vaatimukset esiintyvät opintosisältöinä, opintojakson aikana vahvistetaan yrittäjyyttä tukevia ominaisuuksia ja tehdään näkyväksi, miten kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään. Näitä laaja-alaisen osaamisalueen osa-alueita harjoitellaan muun muassa tutustumalla suomalaiseen ja espanjalaiseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi perehdytään työelämän muutokseen ja omaan rahankäyttöön.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Opintojakson arvioinnissa korostuvat tekstien tulkinta- ja tuottamistaidot. Tekstien tulkinnassa kuultujen tekstien osuus korostuu tässä opintojaksossa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, espanja, 2 op (EAB38), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimintamenetelmät tukevat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista. Tutustutaan muun muassa maahan- ja maastamuuton teemoihin, luonnonsuojelun, ilmastonmuutoksen ja ekologisen elämäntavan teemoihin ja myös lähdekritiikkiin.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojakson aikana tehtävää omaa kohdekielistä tuotosta ei arvioida tekstin tuottamisen näkökulmasta, vaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Espanjan kertaus, 2 op (EAB29/EAB39), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Espanjan kertaus, 2 op (EAB2/B39), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea hänen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

- kerrataan espanjan kielen keskeiset rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla
- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta espanjan kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3.3.2. B3-oppimäärä, italia (IAB3)

Perustason alkeet 1, italia, 2 op (IAB31), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu vuorovaikutusosaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana valmistaudutaan oman kieliprofiilin laajentamiseen, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Viestinnän kulttuurista sopivuutta ja puhuttujen tekstien tulkinta- ja tuottamistaitoa arvioidaan sekä opintojakson aikana että pienimuotoisesti opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 2, italia, 2 op (IAB32), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuvat vuorovaikutusosaamisen ja monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Opintojaksossa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintaitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan sekä opintojakson aikana että lopussa. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 3, italia, 2 op (IAB33), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat vuorovaikutusosaamisen sekä monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin opiskelusisältöinä, tavoitteina kuin toteutusmenetelminäkin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintataitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, italia, 2 op (IAB34), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelusisältöihin kuuluu myös sekä italiankielisten alueiden että Suomen osalta myös vähemmistökielten asema, miltä osin toteutuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, italia, 2 op (IAB35), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti hyvinvointiosaamisen ja vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perhesuhteita, oikeuksia, velvollisuuksia, vakaumuksia ja niihin liittyvää identiteetin etsintää käsittelevät opiskelusisällöt kehittävät yhteiskunnallista osaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan niin itse- kuin vertaisarvointina kuin opettajan antamana arviointina. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, italia, 2 op (IAB36), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Toimintamenetelmät tukevat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojaksossa tehtävää omaa italiankielistä tuotosta arvioidaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen italiankielisten tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, italia, 2 op (IAB37), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue: Aktiivinen kansalaisuus ja työelämän vaatimukset esiintyvät opintosisältöinä, opintojakson aikana vahvistetaan yrittäjyyttä tukevia ominaisuuksia ja tehdään näkyväksi, miten kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään. Näitä laaja-alaisen osaamisalueen osa-alueita harjoitellaan muun muassa tutustumalla suomalaiseen ja italialaiseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi perehdytään työelämän muutokseen ja omaan rahankäyttöön.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Opintojakson arvioinnissa korostuvat italiankielisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaidot. Tekstien tulkinnassa kuultujen tekstien osuus korostuu tässä opintojaksossa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, italia, 2 op (IAB38), Valinnainen

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimintamenetelmät tukevat vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista. Tutustutaan muun muassa maahan- ja maastamuuton teemoihin, luonnonsuojelun, ilmastonmuutoksen ja ekologisen elämäntavan teemoihin sekä lähdekritiikkiin.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti italian kielen taidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojakson aikana tehtävää omaa italiankielistä tuotosta arvioidaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen italiankielisten tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Italian kertaus, 2 op (IAB29/IAB39)

Opintojakson moduulit

- Italian kertaus, 2 op (IAB2/39), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea hänen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

- kerrataan italian kielen rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla
- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta italian kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne

välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3.3.3. B3-oppimäärä, ranska (RAB3)

Perustason alkeet 1, ranska, 2 op (RAB31), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy opintojakson rutiininomaisissa arjen viestintätilanteissa ja opittaessa tärkeimpiä viestintästrategioita. Harjoitellaan tavallisimpia kohteliaisuusilmauksia ja niihin reagoimista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee opintojakson aikana näkyviin muun muassa pohdittaessa ranskan kielen asemaa maailmassa ja hahmotettaessa uuden kielen suhdetta aiemmin opiskeltuihin kieliin. Vertaillaan suomalaista ja ranskalaista kulttuuria ja elämäntapaa opintojakson teemoihin kuuluvia rutiininomaisia viestintätilanteita harjoiteltaessa. Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan edistää

tutustumalla ranskankielisiin maihin ja mahdollisuuksien mukaan kutsumalla ranskankielinen henkilö etävierailemaan oppitunnilla.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 2, ranska, 2 op (RAB32), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy selkeästi opintojakson käytännönläheisissä arkielämän vuorovaikutustilanteissa. Opitaan myös kertomaan perusasioita omasta ja lähipiirin arjesta, reagoimaan luontevasti ja kuuntelemaan aktiivisesti. Vertaillaan suomalaisten ja ranskalaisten viestintätapoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen näkyy monipuolisesti opintojakson tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa. Harjoitellaan perustason viestintätilanteissa arkista asiointia ranskaksi sekä sosiaalista kohtaamista peilaten niitä ranskalaiseen elämäntapaan ja yhteiskuntaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee esiin, kun kerrotaan ranskaksi perusasioita omasta ja lähipiirin arjesta ja verrataan niitä ranskalaiseen arkielämään ja elinympäristöön.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 3, ranska, 2 op (RAB33), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen, joka tulee näkyviin harjoiteltaessa muun muassa käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita ranskaksi ja ranskalaisten tapaa viestiä. Vuorovaikutustilanteet kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin: arjen asiointitilanteet, vapaa-aika, harrastukset ja koulu.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, ranska, 2 op (RAB34), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu vahvasti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan tutustumalla ranskankielisiin maihin eri tavoin esim. tekstien sekä suullisen ja kirjallisen tuottamisen avulla. Voidaan myös olla etäyhteydessä ranskankielisissä maissa asuviin henkilöihin tai hyödyntää heidän etävierailujaan oppitunneilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kieli- ja kulttuuritaustan esittelyssä tulee näkyviin vuorovaikutusosaaminen. Kielitaitoa voidaan hyödyntää myös kontaktien luomisessa. Kulttuurieroja vertailtaessa myös mielipiteiden ilmaiseminen ja aktiivinen kuunteleminen ovat tärkeitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksoon liittyy yhteiskunnallinen osaaminen vertailtaessa arjen tapoja ja traditioita sekä Suomessa että ranskankielisissä maissa.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, ranska, 2 op (RAB35), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy vuorovaikutusosaaminen, kun harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista opintojakson aihepiireistä esim. hyvinvoinnista ja eri elämänvaiheisiin liittyvistä teemoista. Opitaan myös kuuntelemaan puhekumppania aktiivisesti.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, ranska, 2 op (RAB36), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu monitieteinen ja luova osaaminen. Perehdytään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien avulla ranskankielisiin maihin ja niiden kulttuuriin. Opiskelija tekee oman ranskankielisen tuotoksen häntä kiinnostavasta kulttuuriaiheesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet tulevat näkyviin opintojakson kulttuurisisältöjä käsiteltäessä. Tutustutaan ranskankielisten maiden kulttuurisesti ja historiallisesti tärkeisiin aiheisiin kuten myös näiden alueiden ajankohtaisiin kulttuuriaiheisiin

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyy luovaa toimintaa eri kulttuuriaiheisiin perustuen ja siltä osin sisältöihin kuuluu osia vuorovaikutuksen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan ranskankielisten tekstien lukemista ja laaditaan ranskankielinen tuotos kulttuuriaiheesta. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, ranska, 2 op (RAB37), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, jota harjoitellaan esimerkiksi vertailemalla suomalaista ja ranskalaista koulutusjärjestelmää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen tulee näkyviin perehdyttäessä erilaisten tekstien ja omien tuotosten avulla opiskeluun liittyviin aiheisiin. Opintojakson sisältöihin kuuluvana teemana on myös työelämä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, ranska, 2 op (RAB38), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan erilaisten tekstityyppien avulla ajankohtaisiin aiheisiin ranskankielisten medioiden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä ranskankielisiin medioihin. Vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen tarvittavia strategioita ja samalla opitaan kriittistä suhtautumista erilaisiin lähteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee näkyviin, kun opintojakson tavoitteiden mukaisesti syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla. Painotetaan viestin vastaanottajan huomioimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten kirjallisten ja kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Ranskan kertaus, 2 op (RAB29/RAB39), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Ranskan kertaus, 2 op (RAB2/39), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea hänen valmistuessaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan ranskan kielen keskeiset rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla
- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta ranskan kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3.3.4. B3-oppimäärä, saksa (SAB3)

Perustason alkeet 1, saksa, 2 op (SAB31), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi, tutustumalla ja vertailemalla suomalaista ja saksalaista kulttuuria, elämäntapaa, yhteiskuntaa ja viestintätapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista harjoitellaan muun muassa tutustumalla ja vertailemalla suomalaista ja saksalaista kulttuuria, elämäntapaa, yhteiskuntaa ja viestintätapoja. Globaali- ja kulttuuriosaaminen näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.1 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina.

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 2, saksa, 2 op (SAB32), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi ja ne kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (oma lähipiiri ja arki, asiointitilanteet, sosiaalinen kohtaaminen) peilaten niitä saksalaiseen kulttuuriin ja viestintätapoihin. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen harjoittelua kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (oma lähipiiri ja arki, asiointitilanteet, sosiaalinen kohtaaminen) peilaten niitä saksalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen harjoittelua kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (oma lähipiiri ja arki, asiointitilanteet, sosiaalinen kohtaaminen) peilaten niitä saksalaisen yhteiskunnan tapoihin. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.1-A1.2 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 3, saksa, 2 op (SAB33), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi ja ne kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu)

peilaten niitä yhteiskunnallisiin ilmiöihin saksankielisissä maissa. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan muun muassa harjoittelemalla käytännönläheisiä vuorovaikutustilanteita saksaksi ja ne kytketään opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet, vapaa-ajan vietto ja harrastukset, koulu) peilaten niitä saksalaiseen kulttuuriin ja viestintätapoihin. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen harjoittelua voidaan kytkeä opintojakson sisältöihin liittyviin aiheisiin (oma lähipiiri ja arki, asiointitilanteet, sosiaalinen kohtaaminen) yhteistyönä muiden oppiaineiden opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.2 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, saksa, 2 op (SAB34), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan vertailemalla Suomen ja saksankielisten maiden yhteiskuntaa ja yhteiskunnallisia ilmiöitä monipuolisesti. Tätä voidaan tukea lukemalla sanomalehtiä, katsomalla uutisia ja keskustelemalla yhteiskunnallisista aiheista. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan harjoittelemalla opintojaksoihin teemaan sopivia vuorovaikutus- ja viestintätilanteita sekä kirjallisesti että suullisesti. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme globaaleja kysymyksiä. Opintojaksossa painottuu Suomen ja saksankielisten maiden tapojen, traditioiden ja kulttuurierojen vertailu. Osa-alue näkyy monipuolisesti tavoitteissa, tehtävissä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikana voidaan antaa arviointia esimerkiksi suullisen tai kirjallisen palautteen sekä itsearvioinnin muodossa. Monipuoliset arviointitavat tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön vuorovaikutusosaamisen kehittymisestä sekä taitotason A1.3 tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa painotetaan suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten esimerkiksi kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, saksa, 2 op (SAB35), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuu hyvinvointiosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä teemoja käsitellään erityyppisten kirjallisten ja kuunneltavien tekstien sekä omien tuotosten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan opintojakson aikana tuntemusten ja mielipiteiden ilmaisun sekä aktiivisen kuuntelun muodossa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A1.3 mukaisten tekstien tulkinta- ja tuottamistaitojen kehittymiseen sekä taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan jatkuvan näytön avulla niin itse- ja vertaisarviointina kuin opettajan tekemänä arviointina. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, saksa, 2 op (SAB36), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista työstetään käyttämällä saksan kieltä monipuolisesti opintojakson kulttuuriaiheen liittyvissä viestintätilanteissa esimerkiksi keskustelu-, esittely- ja nauhoitustehtävissä. Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella työstämällä esittely- tai markkinointivideota saksaksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuriosaamista harjoitellaan runsaasti eri muodoissa. Sitä voidaan esimerkiksi työstää esittelemällä paikallista kulttuuria, tutustumalla näyttelyihin saksan kielellä sekä katsomalla, kuuntelemalla ja luomalla saksankielistä audio- ja videoaineistoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan opintojakson aikana harjoitella tekemällä paikallisia markkinointivideoita, aiheina mm. lukio, nähtävyydet, yritykset, kaupat, palvelut ja koulutusmahdollisuudet.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu taitotason A2.1 määrittelemien vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Painotetaan sakankielisten tekstien lukemista ja laaditaan oma saksankielinen tuotos kulttuuriaiheesta esimerkiksi videon muodossa. Opintojakson taitojen arvioinnissa korostuvat opettajan antaman arvioinnin lisäksi jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, saksa, 2 op (SAB37), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelu- ja työteema mahdollistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen laajentamista monipuolisella tavalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana perehdytään eri opiskelumuotoihin ja ammatteihin Suomessa ja saksankielisissä maissa. Mahdollisuuksien mukaan kutsutaan saksankielisiä etävieraita, jotka kertovat omista opinnoistaan ja ammattivalinnoistaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan harjoitella kertomalla omista opinnoista sekä suunnitelmista opiskelun ja työn suhteen.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, jotka antavat kattavasti näyttöä kielitaidon eri osa-alueilta. Eri osa-alueisiin voivat kuulua suullinen saksan kielen tuottaminen, kyky työstää erilaisia tekstejä sekä kirjallisina että kuunneltuina ja kirjallinen tuottaminen. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, saksa, 2 op (SAB38), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen, kun tutustutaan maahan- ja maastamuuton teemoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaaminen osa-aluetta harjoitellaan perehtymällä saksankielisiin medioihin ja lähdekritiikkiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyvät muun muassa luonnonsuojelun, ilmastonmuutoksen ja ekologisen elämäntavan teemoina.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten tuotosten perusteella, joissa näkyvät opiskelijan kielitaidon eri osa-alueet. Erityisesti arvioinnissa korostuu erityyppisten sekä kirjallisten että kuunneltujen tekstien työstäminen. Keskeistä on myös suullinen ja kirjallinen tuottaminen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opettajan suorittaman arvioinnin lisäksi korostuu jatkuva näyttö sekä itse- ja vertaisarviointi. Arviointi perustuu taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. Numeroarviointi 4–10.

Saksan kertaus, saksa, 2 op (SAB29/SAB39), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Saksan kertaus, 2 op (SAB2/39), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea hänen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan saksan kielen keskeiset rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla
- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta saksan kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta hänet voidaan arvostella. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.3.3.5. B3-oppimäärä, venäjä (VEB3)

Perustason alkeet 1, venäjä, 2 op (VEB31), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuu vuorovaikutusosaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana valmistaudutaan oman kieliprofiilin laajentamiseen, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Viestinnän kulttuurista sopivuutta ja puhuttujen tekstien tulkinta- ja tuottamistaitoa arvioidaan sekä opintojakson aikana että pienimuotoisesti opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 2, venäjä, 2 op (VEB32), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteissa ja toteutusmenetelmissä korostuvat vuorovaikutusosaamisen ja monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Opintojaksossa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintaitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan sekä opintojakson aikana että lopussa. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustason alkeet 3, venäjä, 2 op (VEB33), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat vuorovaikutusosaamisen ja monitieteisen ja luovan osaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin opiskelusisältöinä, tavoitteina kuin toteutusmenetelminäkin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana täydennetään muiden kielten opinnoissa laadittua omaa kieliprofiilia, ja siltä osin sisältöihin kuuluu myös osia globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisesta osaamisalueesta.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan viestinnän kulttuurista sopivuutta, tekstien tulkintataitoa ja suullista tuottamistaitoa, joita arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 1, venäjä, 2 op (VEB34), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuu erityisesti globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alainen osaamisalue niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelusisältöihin kuuluu myös sekä venäjänkielisten alueiden että Suomen osalta myös vähemmistökielten asema, miltä osin toteutuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullista tuottamistaitoa, jota arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana ja tekstien tulkintataitoa, jota arvioidaan summatiivisesti. Vuorovaikutusta ja viestintästrategioiden käyttöä arvioidaan itse- ja vertaisarviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 2, venäjä, 2 op (VEB35), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti hyvinvointiosaamisen ja vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perhesuhteita, oikeuksia, velvollisuuksia, vakaumuksia ja niihin liittyvää identiteetin etsintää käsittelevät opiskelusisällöt kehittävät yhteiskunnallista osaamista ja globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Taitoa toimia vuorovaikutuksessa arvioidaan niin itse- kuin vertaisarvointina kuin opettajan antamana arviointina. Arviointiperusteet täsmennetään yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 3, venäjä, 2 op (VEB36), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuuriaiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimintamenetelmät tukevat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojaksossa tehtävää omaa kohdekielistä tuotosta ei arvioida tekstin tuottamisen näkökulmasta, vaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 4, venäjä, 2 op (VEB37), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alainen osaamisalue: Aktiivinen kansalaisuus ja työelämän vaatimukset esiintyvät opintosisältöinä, opintojakson aikana vahvistetaan yrittäjyyttä tukevia ominaisuuksia ja tehdään näkyväksi, miten kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään. Näitä laaja-alaisen osaamisalueen osa-alueita harjoitellaan muun muassa tutustumalla suomalaiseen ja venäläiseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi perehdytään työelämän muutokseen ja omaan rahankäyttöön.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Opintojakson arvioinnissa korostuvat tekstien tulkinta- ja tuottamistaidot. Tekstien tulkinnassa kuultujen tekstien osuus korostuu tässä opintojaksossa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Perustaso 5, venäjä, 2 op (VEB38), Valinnainen

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita

ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat erityisesti monitieteisen ja luovan osaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaiset osaamisalueet niin tavoitteina, opiskelusisältöinä kuin toimintamenetelminäkin. Toimintamenetelmät tukevat myös vuorovaikutusosaamisen laaja-alaisen osaamisalueen vahvistumista. Tutustutaan muun muassa maahan- ja maastamuuton teemoihin, luonnonsuojelun, ilmastonmuutoksen ja ekologisen elämäntavan teemoihin ja myös lähdekritiikkiin.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan monipuolisesti erilaisten näyttöjen perusteella, jotka testaavat kattavasti kielitaidon eri osa-alueita. Arvioinnissa painotetaan tekstien suullisen tuottamistaidon kehittymistä. Opintojakson aikana tehtävää omaa kohdekielistä tuotosta ei arvioida tekstin tuottamisen näkökulmasta, vaan laaja-alaisen vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta. Kuultujen tekstien tulkintataitojen kehittymistä seurataan opintojakson aikana; luettujen tekstien tulkintataitoa arvioidaan opintojakson lopussa. Arviointiperusteet täsmennetään opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Numeroarviointi 4–10.

Venäjän kertaus, 2 op (VEB29/VEB39), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Venäjän kertaus, 2 op (VEB2/39), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea hänen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- kerrataan venäjän kielen keskeiset rakenteet ja sanasto vaihtelevien teemasanastojen avulla

- käytännön ohjeet kirjoitustehtävien laatimiseen ja tarkistamiseen
- kehitetään ja vahvistetaan kuullunymmärtämis- ja tekstinymmärtämistaitoja
- harjoitellaan kommunikatiivisia tilanteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista ja itseluottamusta venäjän kielen käyttäjänä ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja ajatellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa opiskelijalle esitellään tavoitteet ja sovitaan arvioinnin perusteet. Opiskelijoiden kanssa sovitaan myös painopistealueet ja työskentelytavat. Opintojakson alussa sovitaan yhteisesti ne välttämättömät osasuoritukset, jotka opiskelijan tulee hyväksytysti tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus testata ja arvioida omaa osaamistaan asetettuihin tavoitteisiin nähden ennen lopullista arviointia. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa aktiiviseen ja jatkuvaan työskentelyyn tavoitteiden saavuttamiseksi yhdessä sovitun aikataulun puitteissa. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset valmiudet saavuttaa asetetut tavoitteet mm. eriyttämällä ja tukemalla opiskelijaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**, **eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista.**

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa–opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa prosenttilaskennan periaatteet
- osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa
- syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan
- kertaa potenssin laskusäännöt
- vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä
- ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet
- oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.
- ***Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertaa ja täydentää perusopetuksen matematiikan keskeisiä sisältöjä.***
- ***Tavoitteena on, että opiskelija saa valmiudet lukion matematiikan opiskeluun.***

Keskeiset sisällöt

- lukujoukot ja peruslaskutoimitukset
- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija opettelee tunnistamaan omia heikkouksiaan ja vahvuuksiaan matematiikan opintoihin liittyen ja pyrkii löytämään itselleen sopivan opiskelutavan.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista koearvosanoista.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Opiskelija opettelee tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan sekä kehittämään heikkouksiaan. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Tarkkuutta ja täsmällisyyttä vaativilla tehtävillä sekä entistä pidemmillä ja soveltavimmilla tehtävillä opiskelija kehittää sinnikkyyttä ja pitkäjänteisyyttä työskentelyssään niin koulussa kuin kotona. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opiskelija opettelee hallitsemaan ajankäyttöään pohtimalla esimerkiksi kotitehtävien tekemiseen käyttämäänsä aikaa ja sen riittävyyttä tavoitteisiinsa nähden. Opiskelija pyrkii löytämään itselleen sopivia opiskelutapoja, jotka edesauttavat ja helpottavat oppimista. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista

mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset ja arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi erilaisten lomakkeiden (mm. oppimispäiväkirjan, kurssisuunnitelman tai itsearviointilomakkeen) avulla. Lomakkeiden avulla opiskelija näkee opintojakson aikana esimerkiksi laskemiensa tehtävien kokonaismäärän, itselleen asettamansa tavoitteet ja niiden toteutumisen. Opiskelija voi näiden avulla esimerkiksi arvioida sitä, millaiseen osaamistasoon tehty työmäärä voisi riittää. Lomakkeita voidaan täyttää pitkin opintojaksoa tai esimerkiksi opintojakson alussa, puolivälissä tai lopussa. Hyvinvointiosaamisen arviointi on osa formatiivista arviointia, esim. opiskelijan itsearviointia tai opettajan suullisen palautteen antamista oppitunneilla. Hyvinvointiosaamisen arviointi otetaan huomioon myös summatiivisessa arvioinnissa yhdessä opiskelijoiden kanssa sovitulla tavalla, esim. laskettujen tehtävien määrän tai erilaisten testien vaikuttaminen arvosanaan tai laaja-alaista osaamista testaavat erilaiset tuotokset ja tehtävät. Numeroarviointi 4–10.

Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa
- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan vuorovaikutusosaamista. Geometrian peruskäsitteiden ja uusien asioiden ymmärtämiseen sekä aikaisemmin jo opittujen tietojen ja taitojen syventämiseen ja laajentamiseen tarvitaan vuorovaikutusta sekä opiskelijoiden välillä että opiskelijoiden ja opettajan välillä. Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan sähköisessä oppimisympäristössä esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn avulla. Geometrisia tehtäviä yhdessä tekemällä ja pohtimalla opiskelija opettelee kuuntelemaan muita ja tuomaan esiin omia näkemyksiään sekä kyseenalaistamaan ja perustelemaan erilaisia ratkaisuja. Näin opiskelijat kehittävät rakentavaa vuorovaikutusosaamista. Opetustilanteissa pyritään positiiviseen, avoimeen ja kannustavaan ilmapiiriin, joka tukee jokaista opiskelijaa ja auttaa heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Vuorovaikutusosaamista arvioidaan formatiivisesti pitkin kurssia esimerkiksi opettajan suullisen palautteen avulla tai opiskelijoiden itsearvioinnilla. Vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana summatiivista arviointia esimerkiksi erilaisten vuorovaikutusta mittaavien lomakkeiden avulla tai teettämällä opiskelijoilla erilaisia arvioitavia ryhmätehtäviä. Numeroarviointi 4–10.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö

- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Analyyttisen geometrian ja vektorit -opintojakson aikana opiskelija pyrkii hahmottamaan ja jäsentämään matematiikan kieltä universaalina kielenä eli hän kiinnittää huomiota matematiikan kieleen ja merkintöihin. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä painottaen eurooppalaista matematiikan historiaa siihen liittyvine henkilöineen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen, esimerkiksi ympyrää käsiteltäessä mietitään, miten geometrista kuviota ympyrää kuvataan algebrallisella yhtälöllä ja miten eri esitysmuodosta siirrytään toiseen muotoon tai miten teknisillä apuvälineillä tuotettuun ratkaisuun päädytään algebrallisesti laskemalla.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan formatiivisesti pitkin opintojaksoa esimerkiksi opettajan suullisen palautteen avulla tai opiskelijoiden itsearvioinneilla sekä vertaisarvioinneilla.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana summatiivista arviointia esimerkiksi erilaisten globaali- ja kulttuuriosaamista mittaavien lomakkeiden avulla tai teettämällä opiskelijoilla yksin tai ryhmissä erilaisia tuotoksia ja tehtäviä, jotka arvioidaan. Nämä tuotokset ja tehtävät voivat olla esimerkiksi tiededokumenttiin tai artikkeliin perehtyminen, essee tai pienimuotoinen tutkielma sekä opintojakson sisältöihin liittyvät matemaattiset tehtävät. Numeroarviointi 4–10.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla

- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa painotetaan eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Opiskelija tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen erilaisten funktioiden avulla ja nämä ilmiöt voidaan valita esimerkiksi eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Erilaisten matemaattisten mallien ja laskujen perusteella opiskelijaa autetaan ymmärtämään esimerkiksi luonnonympäristöjen kantokykyä, rajallisia luonnonvaroja ja niiden kestävää käyttöä. Matemaattisten mallien ja laskujen myötä opiskelijaa ohjataan havainnoimaan, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Formatiivisella arvioinnilla pyritään auttamaan opiskelijaa etenemään opinnoissaan kohti opintojakson tavoitteita. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla. Opetellaan yhdistelemään aikaisemmin opittuja ja uusia asioita laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä soveltamaan matemaattisia menetelmiä ongelman ratkaisemiseksi esimerkiksi funktion kulun tutkimisessa ja ääriarvosovelluksissa.

Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedon ja ongelmien ratkaisujen esittämistapoihin teknisten apuvälineiden eli ohjelmistojen avulla sekä ilman teknisiä apuvälineitä. Näin monilukutaito kehittyy, kun samaa asiaa tarkastellaan sanallisesti, kuvallisesti, numeerisesti sekä algebrallisesti, esim. derivaattaa tarkastellaan tangentin kulmakertoimena ja erotusosamäärän raja-arvona.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Formatiivisella arvioinnilla pyritään auttamaan opiskelijaa etenemään opinnoissaan kohti opintojakson tavoitteita. Monitieteistä ja luovaa

osaamista arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida myös opintojakson aikana tehtyjen tehtävien avulla sekä opiskelijan valitsemien työskentelymenetelmien mukaan. Numeroarviointi 4–10.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt

- integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi
- määrätty integraali
- suorakaidesääntö
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla. Opetellaan yhdistelemään aikaisemmin opittuja ja uusia asioita laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä soveltamaan uusia tietoja ja menetelmiä matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi, esimerkiksi pinta-alojen ja tilavuuksien määrittämiseen. Opiskelijaa ohjataan näkemään integraalilaskenta uutena työvälineenä, jota voi hyödyntää erilaisten arjen ja tieteen ongelmien ratkaisemisessa.

Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedon ja ongelmien ratkaisujen esittämistapoihin teknisten apuvälineiden avulla sekä ilman teknisiä apuvälineitä. Monilukutaito kehittyy, kun samaa asiaa tarkastellaan graafisesti, numeerisesti sekä algebrallisesti, esim. pinta-alan arvioiminen numeerisesti suorakaidesäännöllä ja pinta-alan tarkan arvon laskeminen integraalin avulla.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Formatiivisella arvioinnilla pyritään auttamaan opiskelijaa etenemään opinnoissaan kohti opintojakson tavoitteita. Monitieteinen ja luova osaaminen sisältyy opintojakson tavoitteisiin, joten sitä arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallinen osaaminen. Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä esimerkiksi laskemalla erilaisia klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä tai tapahtumien odotusarvoja. Näiden matemaattisten laskujen yhteydessä voidaan pohtia esimerkiksi vedonlyönnin kannattavuutta.

Korrelaatioita tutkiessa voidaan tarkastella esimerkiksi poissaolojen tai laskettujen tehtävien määrän ja opintojakson arvosanojen välistä riippuvuutta ja tätä kautta tuoda näkyväksi opiskelijan oman työn merkitystä. Esimerkkien ja laskujen avulla pyritään motivoimaan opiskelijaa aktiivisen kansalaisen rooliin ja huomaamaan oman työn merkitys hyvän tulevaisuuden rakentamisessa. Opiskeluun pyritään luomaan yrittäjämäinen ilmapiiri, joka antaa vapauksia, mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla tai erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa painotetaan yhteiskunnallista osaamista. Opintojakson sisältöjen ja tavoitteiden avulla pyritään syventämään opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan ja vastuustaan yhteiskunnassa sekä sisäistämään yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla.

Yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita voidaan käydä läpi esimerkiksi lainojen ja korkolaskujen yhteydessä tai verotuksen yhteydessä. Myös talousmatematiikan käsitteiden avaamisella opiskelijalle voidaan helpottaa yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja rakenteiden ymmärtämistä. Opintojakson sisältöjen ja tavoitteiden avulla pyritään ohjaamaan opiskelijaa järkevään oman talouden hoitoon tulevaisuudessa ja suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti.

Opintojakson arviointi

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla tai erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Yhteiskunnallinen osaaminen sisältyy opintojakson tavoitteisiin, joten sitä arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa

- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opiskelija saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään erilaisia mallinnusohjelmia sekä keskustelemaan erilaisten mallien antamasta tiedosta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Formatiivisella arvioinnilla pyritään auttamaan opiskelijaa etenemään opinnoissaan kohti opintojakson tavoitteita.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida myös opintojakson aikana tehtyjen tehtävien avulla sekä opiskelijan valitsemien työskentelymenetelmien mukaan. Numeroarviointi 4–10.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio

- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa painotetaan globaali- ja kulttuuriosaamista. Opintojakson aikana opiskelija pyrkii hahmottamaan ja jäsentämään matematiikan kieltä sekä ohjelmointikieltä universaalina kielenä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan ja ohjelmoinnin kieltä, joiden avulla opiskelija voi vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan numerolla. Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan formatiivisesti pitkin opintojaksoa esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen

- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla. Opetellaan yhdistelemään aikaisemmin opittuja ja uusia asioita laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä soveltamaan matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemiseksi. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Samalla opiskelija opettelee arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan formatiivisesti esimerkiksi suullisen palautteen avulla, erilaisilla lomakkeilla tai testeillä sekä itse- ja vertaisarvioinnilla. Formatiivisella arvioinnilla pyritään auttamaan opiskelijaa etenemään opinnoissaan kohti opintojakson tavoitteita. Monitieteinen ja luova osaaminen sisältyy opintojakson tavoitteisiin, joten sitä arvioidaan summatiivisesti esimerkiksi erilaisilla opiskelijan tuotoksilla, opintojakson tavoitteiden mukaista osaamista mittaavilla tehtävillä tai kokeilla. Numeroarviointi 4–10.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13)

Opintojakson moduulit

- Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- asettaa itselleen tavoitteet pitkän matematiikan ylioppilaskokeeseen
- saa tukea asettamiinsa tavoitteisiin runsaan harjoittelun avulla
- kertaa pitkän matematiikan pakollisten opintojaksojen oppisisältöjä ja teknisten apuvälineiden hyödyntämistä

- muodostaa kokonaiskuvan lukion pitkän matematiikan oppisisällöistä

Keskeiset sisällöt

- tavoitteiden asettaminen
- pitkän matematiikan pakollisten opintojaksojen sisältöjen kertaus
- sisältöjen yhdistäminen suurempiin kokonaisuuksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa painotetaan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opiskelijaa rohkaistaan tarkastelemaan ongelmia monin eri tavoin. Opetellaan yhdistelemään aikaisemmin opittuja asioita laajemmiksi kokonaisuuksiksi sekä soveltamaan matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemiseksi. Opintojen aikana kannustetaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa sekä syvennetään matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa tavoitteellisesti. Samalla opiskelija opettelee arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöjen ja tavoitteiden avulla pyritään syventämään opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan ja vastuustaan yhteiskunnassa sekä sisäistämään yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla, esim. oman uran suunnittelussa. Opetuksella yritetään tukea opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan yrittäjämäinen ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista (esim. suullinen palaute, erilaiset lomakkeet ja testit) ja summatiivista arviointia (esim. opintojakson tavoitteiden saavuttamista mittaavat tehtävät). Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan hyvinvointiosaamista. Opiskelija opettelee tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan sekä kehittämään heikkouksiaan. Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja itsensä ja muiden hyväksymistä omana itsenään. Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että pitkäjänteinen ja sinnikäs työskentely tuo menestystä ja onnistumisen iloa matematiikan opintoihin. Tuetaan epävarmuuden sietokykyä. Ohjataan opiskelijaa suunnittelemaan ajankäyttöään ja arvioimaan omia voimavarojaan. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija voi omaksua matematiikan oppimista tukevia käytänteitä ja opiskelija oppisi luottamaan omiin kykyihinsä.

Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opiskelija opettelee hallitsemaan ajankäyttöään pohtimalla esimerkiksi kotitehtävien tekemiseen käyttämäänsä aikaa ja sen riittävyyttä tavoitteisiinsa nähden. Opiskelija pyrkii löytämään itselleen sopivia opiskelutapoja, jotka edesauttavat ja helpottavat oppimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti,

kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Numeroarviointi 4–10.

Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Geometrian opintojaksossa globaali- ja kulttuuriosaamista tukee esimerkiksi matematiikan historian käsittely, kreikkalaiset aakkoset, Pythagoraan lause ja kultainen leikkaus taiteessa, luonnossa, arkkitehtuurissa, ihmiskehossa ja kauneuden käsitteessä. Matematiikan kielen ymmärtäminen geometristen asioiden mallintamisessa ja geometrian esiintyminen symboleissa, logoissa ja uskonnollisessa yhteydessä avaavat myös mahdollisuuksia tämän laaja-alaisen osaamisalueen käsittelyyn geometrian kurssilla. Ongelmanratkaisussa hyödynnetään erilaisia ohjelmistoja ja kokeilemalla monipuolisesti erilaisia ongelmanratkaisutapoja on mahdollista tutkia valokuvista, kartoista ja symboleista geometrisia muotoja mittakaavoja hyödyntäen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Numeroarviointi 4–10.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa mallinnetaan ilmiöitä erityisesti lineaarisen tai eksponentiaalisen mallin avulla. Verrataan lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin antamia ennusteita esimerkiksi ympäristöosaamiseen, kestävään kehitykseen, kulutukseen tai väestönkasvuun liittyen. Tällä opintojaksolla avautuu myös mahdollisuus pohtia mallien pätevyysaluetta ja yleisesti kriittisyyttä ja medialukutaitoa. Verkostomarkkinointi, talouden tai kulujen jatkuva eksponentiaalinen kasvu mahdollistaa keskustelun ratkaisujen eettisyydestä esimerkiksi luonnonvarojen asettamien rajojen näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa mallinnetaan ilmiöitä erityisesti lineaarisen tai eksponentiaalisen mallin avulla. Verrataan lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin antamia ennusteita esimerkiksi ympäristöosaamiseen, kestävään kehitykseen, kulutukseen tai väestönkasvuun liittyen. Tällä opintojaksolla avautuu myös mahdollisuus pohtia mallien pätevyysaluetta ja yleisesti kriittisyyttä ja medialukutaitoa. Verkostomarkkinointi, talouden tai kulujen jatkuva eksponentiaalinen kasvu mahdollistaa keskustelun ratkaisujen eettisyydestä esimerkiksi luonnonvarojen asettamien rajojen näkökulmasta. Numeroarviointi 4–10.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja

- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tilastojen yhteydessä tulee opintojaksolla esille tilastojen merkitys päätöksenteossa, mediavaikuttamisessa, tutkimuksessa ja tutkimuskysymysten asettelussa. Monilukutaito, mediaosaaminen ja kriittisyys korostuvat. Opintojaksolla harjoitellaan myös johtopäätösten tekemistä tunnuslukujen perusteella. Opintojaksolla tutkitaan myös arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä esimerkiksi laskemalla erilaisia klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä sekä tapahtumien odotusarvoja. Voidaan pohtia myös esimerkiksi arpajaisten ja rahapelien voitonjaon periaatteita.

Opintojakson arviointi

Opintojakson alussa sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa arvioinnin perusteet sekä ne välttämättömät suoritukset tai arvioitavat tuotokset, jotka tulee tehdä, jotta opintojakso voidaan arvioida. Suoritukset ja arvioitavat tuotokset voidaan tuottaa yksin tai ryhmissä, kirjallisesti, sähköisesti, suullisesti, kokeellisesti tai muilla tavoin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Numeroarviointi 4–10.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla ohjataan opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan yrittäjämäinen ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin kannustavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat

- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla ohjataan opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen. Opiskeluun luodaan yrittäjämäinen ilmapiiri, joka antaa vapauksia mutta kannustaa vastuunottoon.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Monitieteellinen lähestymistapa voi motivoida oppimaan uutta ja innostaa uteliaisuuteen sekä merkityksien etsimiseen. Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, symbolinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään tavoitteellisesti. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa opiskelija voi toteuttaa pienen tutkimuksen (yksin tai ryhmässä), jossa tietoa etsitään erilaisista lähteistä. Tutkimuksen kohde voidaan valita hyvin avoimesti omasta elämästä tai kiinnostuksen kohteesta (lähdekriittisyys huomioiden) eri aihealueista. Tutkimustuloksia analysoidaan opintojakson sisältöjen mukaisesti (moodi, mediaani, luottamusväli, virhemarginaali, normaalijakauma, keskihajonta) sekä yritetään hyödyntää aiemmin opittua (esim. mab5 opintojakso). Teknologian hyödyllisyys huomataan verrattaessa manuaalisesti tehtyä tuotosta taulukkolaskentaan (esim. binomijakauma, keskihajonta, keskiarvo). Moduulin aikana yritetään löytää erityisen paljon merkityksiä opiskeltavan aiheen ja arkielämän kanssa (esim. kannatusmittaukset + kriittisyys).

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja syventää lyhyen matematiikan opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Opiskelija saa mahdollisimman hyvät valmiudet ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhtälöt ja yhtälöpari: muodostaminen ja ratkaiseminen. Eri yhtälötyyppien tunnistaminen.
- Prosenttilaskenta
- Lukujonot ja summat
- Geometria
- Lineaarinen ja eksponentiaalinen malli
- Tilastot ja todennäköisyys

- Talousmatematiikka
- Derivaatta. Polynomifunktion kulun tutkiminen derivaatan avulla. Polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen.
- Normaalijakauma. Binomijakauma.
- Ohjelmistotaidot
- Opintojakson keskeisiä sisältöjä painotetaan opiskelijoiden toiveiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä 212 ja vahvistetaan luottamusta, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla toteutetaan monipuolisesti sekä formatiivista että summatiivista arviointia, painottaen opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijaa opinnoissa eteenpäin, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojaksolla rohkaistaan opiskelijoita myös itse- ja vertaisarvioinnin pariin. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai tavoitteiden mukaista osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen, tuntiaktiivisuuteen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä

- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Moduulissa perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma moduulissa on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Moduulissa tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa opintojaksolla esimerkiksi toteuttamalla pari- ja ryhmätyöskentelyä sähköisessä oppimisympäristössä tai sovelluksissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista harjoitetaan ja vahvistetaan esimerkiksi erityyppisten tehtävien tekemisen, aineistojen hyödyntämisen ja opiskelijoiden omien tuotosten kautta. Opintojaksolla voidaan myös esimerkiksi tutustua erilaisiin opintojakson sisältöihin liittyviin tieteellisiin julkaisuihin ja pohtia tieteen tekemisen periaatteita ja yksityiskohtia.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan myös opintojen aikainen jatkuva näyttö. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen painottuminen näkyy opintojaksolla esimerkiksi opiskelijan oman toiminnan tarkastelussa ekologisen kestävyyden näkökulmasta sekä paikallisten ja globaalien ympäristöongelmien havaitsemiseen ja niiden ratkaisemisen keinojen tunnistamiseen liittyvissä tehtävissä ja pohdinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi kannustamalla ja antamalla opiskelijalle työkaluja tarkastella omaa toimintaa ekologisen kestävyyden näkökulmasta. Aihepiiriä voidaan tarkastella esimerkiksi keskustelujen, pohdiskelevien esseiden tai erilaisten medioiden avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy esimerkiksi paikallisten ja globaalien ympäristöongelmien havaitsemiseen ja niiden ratkaisemisen keinojen tunnistamiseen liittyvissä opintojaksolla tehtävissä pohdinnoissa ja tehtävissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan harjoitella esimerkiksi tutustumalla opintojakson sisältöihin liittyviin ajankohtaisiin tutkimuksiin ja tekemällä omaa tutkimusta.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan myös opintojen aikainen jatkuva näyttö. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Moduulin keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Moduulissa tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa

- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys
- toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen painottuminen näkyy opintojaksolla esimerkiksi opiskelijan oman toiminnan tarkastelussa ekologisen kestävyyden näkökulmasta sekä paikallisten ja globaalien ympäristöongelmien havaitsemiseen ja niiden ratkaisemisen keinojen tunnistamiseen liittyvissä tehtävissä ja pohdinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi kannustamalla ja antamalla opiskelijalle työkaluja tarkastella omaa toimintaa ekologisen kestävyyden näkökulmasta. Aihepiiriä voidaan tarkastella esimerkiksi keskustelujen, pohdiskelevien esseiden tai erilaisten medioiden avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy esimerkiksi paikallisten ja globaalien ympäristöongelmien havaitsemiseen ja niiden ratkaisemisen keinojen tunnistamiseen liittyvissä opintojaksolla tehtävissä pohdinnoissa ja tehtävissä. Laaja-alaista osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi uutisanalyysillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan harjoitella esimerkiksi tutustumalla opintojakson sisältöihin liittyviin ajankohtaisiin tutkimuksiin ja tekemällä omaa tutkimusta.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan myös opintojen aikainen jatkuva näyttö. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Yleiset tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisolu
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen taitoja voidaan harjoittaa esimerkiksi perinnöllisyyteen liittyvien tehtävien ratkomisella pienissä ryhmissä tai parityönä sähköisessä oppimisympäristössä tai sovelluksissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan kehittää opintojaksolla esimerkiksi biologisten prosessien mallinnusten, mikroskopointien, animaatioiden ja yksinkertaisten koejärjestelyiden avulla sekä

tutustumalla opintojakson aihepiiriin liittyviin tutkimuksiin. Opintojakson sisältöjä voidaan lisäksi tarkastella esimerkiksi kemian ja fysiikan näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan myös opintojen aikainen jatkuva näyttö. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Moduulissa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Moduulissa tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Solu, kudos, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden eritys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamisen taitoja kehitetään esimerkiksi kytkemällä ihmisen anatomia ja fysiologia ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, jota opiskellaan myös terveystiedon opintojaksoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan kehittää esimerkiksi pareittain tai pienissä ryhmissä tehtävien opintojakson aihepiiriin liittyvien töiden avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen taitoja voidaan kehittää esimerkiksi kytkemällä ihmisen anatomia ja fysiologia ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, jota opiskellaan myös terveystiedon opintojaksoilla. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan myös kehittää esimerkiksi yksinkertaisten koejärjestelyiden tai tutkimusten avulla.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt,

esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Arvioinnissa huomioidaan myös opintojen aikainen jatkuva näyttö. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Moduulin tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Moduulissa esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista kehitetään opintojaksolla esimerkiksi opintojakson aihepiiriin liittyvien keskusteluiden sekä erilaisten pari- ja ryhmätöiden avulla. Vuorovaikutusosaamista voi harjoitella esimerkiksi opiskelijan omien eettisten pohdintojen esittämisen paneelikeskustelujen tai väittelyiden avulla omien eettisen pohdintojen esittämisen ja perustelemista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaamista voidaan harjoitella esimerkiksi erilaisten keskusteluiden, väittelyiden ja pohtivien kirjoitustehtävien avulla, joiden kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja arvioimaan biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittämään niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan kehittää opintojaksolla esimerkiksi virtuaalivierailemalla erilaisissa biotekniikan alan laitoksissa tai yrityksissä tai toteuttamalla asiantuntijaluentoja sekä suunnittelemalla ja toteuttamalla opintojakson aiheeseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Lisääntymisen biologia, 2 op (BI7), *Koulukohtainen valinnainen*

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy sukupuolisuuteen biologisena ja evolutiivisena ilmiönä*
- *hakee vastauksia aiheeseen liittyviin kysymyksiin*

Sisällöt

- *Millaista sukupuolisuutta tai millaisia sukutyyppejä eliökunnassa on? Suvullisuus eri eliöryhmissä*
- *Miksi seksuaalista kanssakäymistä on? Mitä etuja suvullisuudessa on suvuttomuuteen nähden?*
- *Geneettisen rekombinaation mekanismit ja merkitys*
- *Mitä sukupuolisuus tai sukutyypit ovat geeni-, kromosomi- ja fenotyyppitasoilla?*
- *Miksi suvullisuutta on? Mitkä ovat kiinnostuksen mekanismit?*
- *Seksuaalivalinta luonnonvalinnassa*
- *Homoseksuaalisuus tai muu tavallisesta poikkeava sukupuolisuus eläimillä, ml. ihminen*
- *Ihmisen seksuaalisuuden erityispiirteitä*

Laaja-alainen osaaminen

Opintojakso liittyy monitieteisen ja luovan osaamisen sekä eettisyyden ja ympäristöosaamisen alueisiin.

Arviointi

Opintojakso arvioidaan annettujen tehtävien sekä opintojakson lopussa suoritettavan osaamistestin perusteella. Numeroarviointi hyväksytty/hylätty.

Biologian kertaus, 2 op (BI8)

Opintojakson moduulit

- Biologian kertaus, 2 op (BI8), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää biologian tietojaan ja harjoittelee vastaamista reaaliaineen kysymyksiin
- tutustuu erilaisiin tehtävätyyppeihin ja aineistoihin sekä harjoittelee aineistojen kriittistä käsittelyä sekä oikeaa viittaustekniikkaa
- oppii käyttämään ylioppilastutkintolautakunnan koejärjestelmän sovelluksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- koejärjestelmän sovellusten harjoittelu
- vastaustekniikan harjoittelu ja hiominen
- soveltavien ja ainerajat ylittävien kysymysten harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologian opintojaksojen sisältöjen kertaaminen kehittää ajattelua ja oppimaan oppimista sekä koejärjestelmän tekniikan harjoittelun kautta myös tietoteknologista osaamista. Opiskelija osaa tuoda osaamisensa esille kirjallisessa muodossa koejärjestelmässä olevia sovelluksia hyödyntäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan tietoja ja taitoja sekä työskentelyä arvioidaan opintojakson aikana sen alussa yhdessä sovituilla tavoilla. Arviointi tukee oppimista kertomalla opiskelijalle, miten asiat on opittu ja missä aiheissa vielä on syytä työskennellä. Parhaimmillaan arviointitilanne on opiskelijalle näytön paikka, jossa menestyminen motivoi opiskelemaan lisää. Arvioinnissa keskitytään opintojakson tavoitteiden saavuttamisen mittaamiseen.

Arviointityökaluja voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- perinteinen päättöviikon digitaalinen tai paperille suoritettava tai suullinen päättökoe
- viikoittainen tai muulla aikataululla sovittu pienemmän osa-alueen kattava koe
- yhteisöllinen pari- tai ryhmäkoe
- pelillinen koe esimerkiksi digitaalisia ympäristöjä hyödyntäen
- erilaiset esitelmät ja tutkimukset
- tuntiaktiivisuuden painottaminen
- muut arviointiin soveltuvat tavat.

Arviointi on myös oppimistapahtuma, jossa pyritään antamaan palaute mahdollisimman nopeasti. Palautteessa on tavoitteena ohjata opiskelijaa parempiin suorituksiin seuraavalla kerralla. Kertaavan opintojakson arvioinnissa voidaan sovitusti painottaa preliminäärityyppistä koetta.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin

edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen

opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti

- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Moduuli perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Moduulin aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Moduuli käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla

- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

Keskeiset sisällöt

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueelliset ajankohtaiset uutiset

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutosten mekanismit
- nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia
- kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat

Ihmiskunnan muutoksia

- väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- puhtaan veden puute, nälkä
- hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- pakolaisuus
- kestävän kehityksen sitoumukset

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittäminen näkyy opintojaksolla esimerkiksi opiskelijan oman toiminnan tarkastelussa ekologisen kestävyyden näkökulmasta sekä paikallisten ja globaalien ympäristöongelmien havaitsemiseen ja niiden ratkaisemisen keinojen tunnistamiseen liittyvissä tehtävissä ja pohdinnoissa.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista voidaan kehittää opintojaksolla käytettävien työskentelytapojen kautta. Esimerkiksi pari- ja ryhmätyöt sekä yhteiset pohdinnat ja keskustelut voivat tukea opiskelijan itsetuntemusta ja sitä kautta hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy maailmanlaajuisten ilmiöiden ja niiden vuorovaikutussuhteiden tarkastelussa esimerkiksi media-analyysien, uutisseurannan ja alueiden kehittyneisyyserojen tarkastelun kautta.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Luonnontiede, 2 op (GE2), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt
Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Maannokset ja kasvillisuusalueet

Laaja-alainen osaaminen
Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen taitojen kehittymistä tuetaan esimerkiksi erilaisten mallinnusten ja animaatioiden avulla sekä erilaisten ilmiöiden tarkastelemisella aluetasolla. Lisäksi opintojakson keskeisiä sisältöjä voidaan kytkeä muihin luonnontieteisiin.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen tavoitteiden kehittymistä voidaan tukea esimerkiksi opintojakson keskeisten ilmiöiden alueellisilla vertailuilla, erilaisten media-analyysien avulla sekä kytkemällä opintojakson keskeisiä sisältöjä esimerkiksi yhteiskuntatieteisiin ja terveystietoon. Lisäksi opintojakson aikana voidaan tutustua erilaisiin kulttuureihin esimerkiksi ryhmätöiden tai erilaisten medioiden avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaamista voidaan kehittää ajankohtaisten yhteiskunnallisten kysymysten tarkastelulla paikalliset ja globaalit painotukset huomioiden esimerkiksi media-analyysin tai uutisseurannan avulla.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Moduuli perehdyttää aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia moduulissa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita

- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan kehittää tekemällä kurssilla esimerkiksi tutkimus tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti. Tutkimuksessa tai projektissa voi hyödyntää erilaisia esittämisen keinoja (perinteinen tutkielma, video, kannanotto jne.) ja aihetta voi tarkastella myös yhteiskuntatieteiden kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan esimerkiksi erilaisilla ryhmätöillä sekä hyödyntämällä opintojakson aikana monipuolisesti geomediaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään siten, että opintojaksolla voidaan toteuttaa tutkimus tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti, jossa otetaan huomioon paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.

Opintojakson arviointi

Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Arvioinnissa painotetaan opintojakson keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Opintojakson arvosanan antaminen perustuu opiskelijan käsitteelliseen osaamiseen, kokonaisuuksien hallintaan ja työskentelyn monipuoliseen havainnointiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Maantieteen kertaus, 2 op (GE5), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Maantieteen kertaus, 2 op (GE5), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pyritään maantieteellisten lainalaisuuksien kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen ja tietojen syventämiseen.
- Opintojakso soveltuu opiskeltavaksi ennen ylioppilaskirjoitusten ainereaalikoetta sekä valmistauduttaessa jatko-opintojen pääsykokeisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tiivistelmä lukion maantieteen oppimäärään kuuluvista pakollisista ja syventävistä opinnoista.
- Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään maantieteessä opittuja asioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opintojaksolla painottuu monitieteinen ja luova osaaminen. Opintojakso on tiivistelmä lukion maantieteen oppimäärään kuuluvista pakollisista ja syventävistä opinnoista. Opintojaksolla pyritään maantieteellisten ilmiöiden kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen ja tietojen syventämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten

sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot
Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen
Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä

- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Moduulissa opiskelija saa kuvan fysiikan kokeellisesta luonteesta ja tutustuu kvantitatiiviseen mallintamiseen. Keskeisenä näkökulmana on, miten uutta tietoa rakennetaan tekemällä havaintoja ja kokeita fysiikalle ominaisella tavalla. Moduuli kehittää yhteistyötaitoja ja luo perustaa monitieteiselle ja luovalle osaamiselle.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: liikeilmiöt, tiheysmittaukset ja putoamiskiihtyvyys.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fysiikalla on keskeinen merkitys tieteelliseen maailmankuvaan nojautuvan kulttuurin kehittymisessä. Moduulin aikana vahvistetaan opiskelijan taitoa hahmottaa, miten luonnontieteellinen maailmankuva rakentuu kokeellisuuden pohjalta ja millaisia kulttuurisia rakenteita tämä edellyttää. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta rakenteesta on SI-järjestelmä eli kansainvälinen yksikköjärjestelmä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mittaaminen sekä tulosten kerääminen ja esittäminen graafisesti tutustuttavat opiskelijan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Oman luonnontieteellisen kokeen suunnittelu harjoittaa luovuutta ja luo useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle. Tämä vahvistaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja luo valmiuksia jatko-opintoihin. Moduulin keskeiset sisällöt muodostavat yhtenäisen polun yksittäisten mittausten keräämisen harjoittelemisesta kokonaisen luonnontieteellisen kokeen tuottamiseen. Moduulin aikana tulee näin ollen perehdyttyä luontevasti fysiikan kokeelliseen rakenteeseen kaikilla eri tasoilla.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Moduulissa perehdytään siihen, miten energiaa tuotetaan, siirretään ja käytetään sekä mitä vaikutuksia näillä toiminnoilla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisten hyvinvointiin. Keskeisenä näkökulmana on energian käsitteen ilmeneminen näissä yhteyksissä sekä se, miten energian käsite jäsentää ja täsmentää aiheesta käytävää keskustelua ja siihen liittyviä näkemyksiä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen

- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: kemiallinen energia energialähteenä, kansallinen energiantuotanto ja -kulutus sekä energian käyttö kotitalouksissa.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa käsitellään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Ymmärryksen pohjalta opiskelija saa valmiuksia perustella kantaansa energiantuotantoa koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa fysiikan avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmastonmuutokseen liittyvien ongelmien ratkaisu edellyttää monitieteistä ja luovaa ajattelua. Moduulissa opiskelija harjaantuu ottamaan huomioon monipuolisesti eri näkökulmia arvioidessaan ratkaisuja ongelmiin. Energiantuotantoon ja ilmastonmuutokseen liittyvää tietoa hankitaan, tulkitaan ja tuotetaan esimerkiksi kirjoitettuna tekstinä, kuvina, videoina ja/tai taulukoin.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Pakollinen

Moduulissa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Keskeiset sisällöt liittyvät esimerkiksi energiantuotantoon, ilmastonmuutokseen ja rakentamiseen. Moduuli antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana

- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: energiantuotanto, rakentaminen ja energia kotona, ilmastonmuutos sekä lämpövoimakone.
Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: absoluuttisen nollapisteen määrittäminen (ekstrapolointi), veden ominaishöyrystymislämmön määrittäminen ja Boylen lain todentaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologisia taitoja käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Moduuliin liittyviä tutkimusaiheita ovat esimerkiksi absoluuttisen nollapisteen tai veden ominaishöyrystymislämmön määrittäminen sekä Boylen lain todentaminen. Keskeisten sisältöjen omaksumisen myötä opiskelija kehittää kvantitatiivisia taitoja arvioida ja vertailla eri energiantuotantotapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen vahvistuu, kun opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (esimerkiksi energiantuotanto, rakentaminen ja energiankäyttö kodeissa). Perehtymällä kasvihuoneilmiöön liittyviin fysiikan ilmiöihin ja periaatteisiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ilmakehän lämpenemiseen.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan tasaista ja muuttuvaa liikettä. Moduulissa perehdytään voimaan olennaisena kappaleiden välisiä vuorovaikutuksia kuvaavana suureena ja siihen, miten Newtonin II lakia käytetään mallinnettaessa voiman vaikutusta liiketilan muutokseen. Energiaa ja liikemäärää tarkastellaan mekaniikan keskeisinä käsitteinä ja säilyvinä suureina.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta

- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: vesi- ja tuulivoima, liikenne sekä urheilu. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: putoamiskiihtyvyyden määrittäminen, kitkakertoimen määrittäminen ja kappaleeseen vaikuttavien voimien määrittäminen.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tasaista ja tasaisesti kiihtyvää suoraviivaista liikettä voidaan tutkia liikeanturin avulla, jolloin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Turvallisuusnäkökohtia voidaan tarkastella esimerkiksi liikenteessä yhteiskunnan ja yksilön näkökulmista. Liikenneturvallisuuden kannalta keskeistä on ymmärtää renkaiden ja tien välisen kitkan sekä ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan. Newtonin lakien avulla on mahdollista ymmärtää turvavöiden ja -tyynyn merkitys törmäystilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kinematiikan ja dynamiikan keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein mahdollista vain ryhmätyönä. Saatuja tuloksia esittämällä voidaan vahvistaa opiskelijan esiintymistaitoa ja -varmuutta. Siten moduuliin liittyvä kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Myös liikkeen graafisten esitysten tuottaminen ja analysointi ovat luontevaa materiaalia ryhmätyöskentelylle. Esimerkiksi liikkeen rekonstruoiminen graafisen esityksen pohjalta ja rekonstruktion verifioiminen voi olla oiva aihe liikkeen opiskelemiseen ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Moduulissa syvennetään edellisessä moduulissa omaksuttuja tietoja ja taitoja. Moduulissa perehdytään harmoniseen vuorovaikutukseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen sekä niiden aiheuttamiin liikeilmiöihin. Moduulissa tutkitaan ja mallinnetaan ääntä ja ääni-ilmiöitä mekaanisina aaltoliikkeinä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Keskeiset sisällöt

- momentti ja kappaleen kiertyminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksoaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia
- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: heiluri, soittimet, akustiikka ja äänentoisto, melun haittavaikutukset ja kuulon suojaaminen sekä ultraäänikuvaus. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: heilurin heilahdusajan määrittäminen, äänen nopeuden määrittäminen ja äänen taajuusanalyysi.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija voi tutustua tiedonhankintaan ja tiedon esittämiseen tieto- ja viestintäteknologian avulla esimerkiksi mittaamalla, analysoimalla ja vertailemalla äänten taajuusspektrejä. Mekaaniseen värähtelyyn ja ääneen liittyvissä tutkimuksissa opiskelija harjaantuu käyttämään jaksollisen liikkeen fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä sekä mallintamaan värähtelyilmiöitä.

Hyvinvointiosaaminen

Mekaanisen värähtelyn ja aaltoliikkeen keskeisimpiä aihealueita on ääni. Opiskelija tutustuu äänen ominaisuuksiin ja siihen, miten mekaaninen aaltoliike synnyttää kuuloaistimuksen. Moduulissa voidaan tarkastella äänen fysikaalisten ominaisuuksien yhteyttä kuulovaurioihin. Tämän myötä opiskelijan on

mahdollista esimerkiksi omaksua kestävästi hyvinvointiaan tukevia tapoja kuunnella musiikkia. Äänen intensiteettitason tarkastelu tuo samaan teemaan myös kvantitatiivista sisältöä.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Moduulissa perehdytään keskeisimpiin sähköistä vuorovaikutusta kuvaaviin malleihin sekä sähköenergian ja sähkötekniikan käsitteisiin. Opiskelija saa perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta. Moduulissa käsitellään myös sähköturvallisuutta ja tutustutaan sähkötekniikan sovelluksiin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: yksinkertaiset sähkölaitteet, aurinkokenno tasajännitelähteenä ja sähköenergian varastoiminen. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: mittauksia komponenttien toiminnasta virtapiirissä ja pariston sisäisen resistanssin kokeellinen määrittäminen.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tasavirtapiirien menestyksekäs opiskeleminen edellyttää kokeellisten töiden tekemistä usean oppitunnin aikana. Nämä työt tehdään tyypillisesti ryhmissä. Fysiikalle ominaisten merkintöjen ja esittämistapojen harjoittelu kehittää monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Moduulin aihepiiri on siten luonteva kohta yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen harjaannuttamiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Tutkiessaan kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdessään sähköopin perusmittauksia opiskelija oppii huomioimaan sähköturvallisuutta. Sisäistäessään sähköturvallisuuden merkityksen opiskelija ymmärtää, mitkä sähkötyöt voi tehdä itse ja mihin tarvitaan ammattilaisen osaamista. Tällä turvataan sekä opiskelijan omaa että toisten hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Moduulissa perehdytään sähkömagnetismiin ilmiöalueena, jossa sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset esiintyvät rinnakkain. Moduulissa käsitellään ajasta riippuvia sähkömagneettisia ilmiöitä, joista keskeisin on sähkömagneettinen induktio. Moduulissa tarkastellaan myös sähkömagneettista säteilyä ja erityisesti sen tutuinta lajia, valoa. Sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten tarkastelussa keskitytään niiden merkitykseen yhteiskunnan kehityksen mahdollistajana.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa
- ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta
- tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia
- ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

- ferromagnetismi ja magneettinen dipoli
- magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima
- sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat
- generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri
- valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: hiukkaskiihdytin, tuulivoima ja optinen tiedonsiirto. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: magneettivuon tiheyden määritys käämin sisällä, valon heijastumisen ja taittumisen tutkiminen rajapinnassa sekä laserin aallonpituuden määrittäminen hilan avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen hallitseminen mahdollistaa sähköenergian tuotantoon liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen. Kannan ottamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin voidaan harjoitella esimerkiksi analysoimalla ja vertailemalla sähköenergian tuotantoon ja siirtoon liittyviä ajankohtaisia artikkeleita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulin sisällä voidaan kehittää monilukutaitoa esimerkiksi selvittämällä pienryhmissä turvallisuusrajoja erilaisille sähkömagneettisille säteilyille. Näitä voidaan verrata laskennallisesti eri tilanteissa erilaisiin sähkömagneettista säteilyä tuottaviin lähteisiin. Näin opiskelija voi vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Hyvinvointiosaaminen

Säteilyn vaikutuksista on keskeistä ymmärtää, että ne riippuvat säteilyn taajuudesta ja intensiteetistä ja ettei kaikki sähkömagneettinen säteily ole vaarallista. Tuntiessaan sähkömagneettisen säteilyn lähteet ja niiden vaikutukset opiskelija oppii toimimaan aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin sekä turvallisuuden hyväksi.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Moduulissa perehdytään kvanttifysiikan käsitteelliseen ja teoreettiseen rakenteeseen sekä niiden kokeelliseen pohjaan. Keskeistä on aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset sekä se, miten nämä vaikuttavat aineen ominaisuuksiin. Moduuli käsittelee kvanttifysiikan teknologisia sovelluksia sekä sitä, miten kvanttifysiikka ilmenee alkeishiukkastason ilmiöistä nanomittakaavaan ja aina kosmisen mittakaavan ilmiöihin saakka. Tarkastelun kohteena ovat myös erilaiset radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvantittumiseen perustuvat teknologiat.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön
- tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan
- ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

- energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa
- fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina

- atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate
- kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet
- atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen
- ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia
- ydinvoima, fissio ja fuusio
- hajoamislaki
- ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa
- hiukkasfysiikan standardimalli
- maailmankaikkeuden kehitys

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa temaattisissa yhteyksissä: säteilyturvallisuus, säteilyn käyttö lääketieteessä, ilmastonmuutos ja kasvihuoneilmiö. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeilla: spektrin mittaaminen, spektrin muutoksen tarkastelu fluoresenssi-ilmiössä, mittaukset laser-diodeilla ja moduulin aihepiiriin liittyvät simulaatiot.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman ja toisten hyvinvoinnin kannalta opiskelijan on tärkeä ymmärtää, miksi ionisoivalla säteilyllä on haitallisia vaikutuksia. Moduulissa voidaan tutustua esimerkiksi siihen, miten ionisoivaa säteilyä käytetään lääketieteessä sekä diagnostisissa että hoitotarkoituksissa. Samalla voidaan selvittää, miten näissä toimenpiteissä pidetään huolta potilaan ja henkilökunnan turvallisuudesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen omaksumisen myötä opiskelijan on mahdollista osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisten lähteiden säteilystä sekä tulkita käytyä keskustelua fysiikan näkökulmasta ja faktoihin pohjautuen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Säteilyn kvantittumisen avulla on mahdollista selittää termisen säteilyn absorptio kasvihuonekaasuihin ja siten syventää opiskelijan ymmärrystä kasvihuoneilmiöön liittyvistä fysikaalisista mekanismeista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Moduulin myötä opiskelijalle syntyy käsitys nykyisestä fysiikan tutkimukseen perustuvasta tieteellisestä maailmankuvasta globaalina kokonaisuutena. Opiskelija tunnistaa, mitkä merkittävät fysiikan kokeet ja teoriat ovat perusteena nyky-yhteiskunnan toiminnalle, kulttuuriperinnölle ja ihmisen paikalle maailmankaikkeudessa. Samalla vahvistuu opiskelijan käsitys siitä, mihin maailmankuvaa koskeviin kysymyksiin fysiikka tieteenä ei vielä vastaa ja mihin se ei koskaan vastaa.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Fysiikan kertaus, 2 op (FY9), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Fysiikan kertaus, 2 op (FY9), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kertaa fysiikan opintojaksojen keskeiset asiat
- muodostaa fysiikan osa-alueista yhtenäisen kokonaisuuden omiin tietorakenteisiin
- ymmärtää fysikaalisen tiedon merkityksen nyky-yhteiskunnassa

Keskeiset sisällöt

- Paikallinen lisäys
- lukion fysiikan opintojaksojen asiasisällöt
- fysiikan ainereaalikokeen rakenne ja sen tehtäviin vastaaminen
- sähköisten apuvälineiden käyttäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson päätavoite on opiskelijan mahdollisimman hyvä menestyminen ylioppilaskokeessa, jolla voi olla korrelaatiota opiskelijan hyvinvointiin mm. paremman opiskelupaikan ja ammatin muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) opintojakson alussa opiskelijoille ilmoitettavien periaatteiden mukaisesti.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa

arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkastelta-vista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta

- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot
Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen
Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Moduulissa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustuminen ainemäärän käsitteeseen esittelee kemiasta kvantitatiivisen puolen. Kokeellisessa työssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä. Moduulissa korostuvat hyvinvointiosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: elintarvikkeet ja elintarvikelisäaineet, hivenaineet ja terveys sekä kuluttajan valinnat. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: seoksen koostumuksen tai pitoisuuden selvittäminen erotusmenetelmiä käyttäen sekä liekkikokeet.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa ja osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa harjaantuu opiskelijan hyvinvointiosaaminen. Opintojaksolla opitaan arvioimaan omassa arjessa esiintyvien aineiden ominaisuuksia ja turvallista käyttöä. Näitä arjen aineita ovat esimerkiksi kemikaalit, elintarvikkeet, puhdistusaineet ja lääkeaineet. Kokeellisten töiden yhteydessä opitaan kiinnittämään huomiota turvallisiin työskentelytapoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta. Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa. Opintojaksolla opiskelija tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin. Opintojaksolla voidaan harjoittaa taitoa osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun esim. lukemalla ja arvioimalla kemiaan liittyviä artikkeleita ja muita kirjoituksia sekä keskustelemalla tiedonlähteiden luotettavuudesta. Yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu myös esim. tutustumalla kemian merkitykseen työelämässä (esim. MyTech-sivusto) ja jatko-opinnoissa (esim. virtuaaliset yritys- tai korkeakouluvierailut tai tutustuminen kemian jatko-opintoaloihin).

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Moduulissa opiskelija syventää käsitystään kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista. Opinnoissa tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Moduulissa korostuvat monitieteisen ja luovan osaamisen sekä yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa

- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: vesi ja ilma, alkuaineiden kierto ja riittävyys, elinkaariajattelu ja kiertotalous, vihreä kemia sekä atomi- tai sidosmallien historiallinen kehittyminen. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: aineiden ominaisuuksien tutkiminen ja selittäminen sidosten avulla sekä vedenominaisuuksien tutkiminen.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa. Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu tutustumalla aineen rakenteen eri malleihin (esim. atomimallit, hiilen allotropia). Opiskelijan oppii käyttämään kemian kieltä kirjoittamalla yhdisteitä ja kaavoja. Monilukutaitoa voidaan vahvistaa käyttämällä opetuksessa videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia. Luovaa ajattelua kehittävät esimerkiksi aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti, tutkimuksen suunnittelu ja tutkitun tiedon käyttäminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa. Opiskelijan yhteiskunnallista osaamista voidaan vahvistaa tutustumalla ajankohtaisiin artikkeleihin, uutisiin ja dokumentteihin, joissa käsitellään esimerkiksi ilmastonmuutosta, raaka-aineiden riittävyyttä, kierto- tai vesitaloutta

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojakson alussa voidaan arvioida opiskelijan lähtötasoa osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja

vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Moduulissa painottuvat myös yhteiskunnallisen osaamisen ja globaaliosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: arjen ja elinympäristön yksinkertaiset molekyylit, kosmetiikka sekä lääkkeet ja muut fysiologisesti vaikuttavat aineet. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: hiilen yhdisteiden ominaisuuksien tutkiminen, hiilen yhdisteiden tunnistaminen funktionaalisten ryhmien osoitusreaktioilla, liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä liuoksen pitoisuuden määrittäminen standardisuoran ja lineaarisen mallin avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiiliyhdisteiden kemiasta arkielämän ilmiöissä. Tässä yhteydessä voidaan vahvistaa yhteiskunnallista osaamista havainnollistamalla orgaanisen kemian yhdisteryhmiä ja isomeriaa arkielämän käyttökohteiden avulla (tunnetut lääkeaineet, kosmetiikka).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiiliyhdisteiden kemiasta arkielämän ilmiöissä. Hiiliyhdisteiden kemia on kansainvälistä: esim. molekyyli- ja rakennekaavat, reaktiot, hiiliyhdisteiden käytön edut ja haitat. Opintojaksolla voidaan tutustua YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaan (Agenda 2030) kemian näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojakson alussa voidaan arvioida opiskelijan lähtötasoa osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa. Moduulin sisällöt mahdollistavat ryhmissä työskentelyn ja kokeellisen työtavan, joissa painottuvat monitieteisen ja luovan osaamisen sekä vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme

- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: saannon merkitys vihreän kemian kannalta, palamistuotteet ja ilmanlaatu, biomolekyylit ravinnossa, polymeerimateriaalit vaatteissa ja arjen käyttöesineissä sekä biotuotetekniikka ja modernit materiaalit. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: reaktion saannon määrittäminen, kaasua muodostavan reaktion havainnointi ja osoitusreaktiot, esterisynteesi ja -hydrolyysi, biomateriaalin valmistaminen sekä muovien ominaisuuksien tutkiminen.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan tässä yhteydessä harjoittaa esimerkiksi tutustumalla korkeakouluihin ja/tai yrityksiin tai hyödyntämällä asiantuntijavierailuja (esim. nuortentiedeakatemia.fi/tutkija-tavattavissa). Luovaa ajattelutapaa voidaan kehittää esim. tutkimalla kemiallisia reaktioita kokeellisesti (havainnot, tulosten käsittely ja tulkinta sekä esittäminen).

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisten mallien käyttöä. Tässä yhteydessä voidaan työskennellä pareittain tai ryhmissä sekä esitellä tuotoksia koko ryhmälle. Tämä tukee ajattelutaitojen, esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojakson alussa voidaan arvioida opiskelijan lähtötasoa osana

formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Moduulissa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaisten tavoitteiden lisäksi moduulissa korostuvat vuorovaikutusosaamisen tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista
- ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa
- tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen
- osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen
- tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: reaktiosarjat teollisuusprosesseissa, kaivannaisteollisuuden merkitys yhteiskunnassa, energian tuotanto, varastoiminen ja käyttö uusiutuvassa energiataloudessa sekä hybridienergia. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: liukenemis- tai reaktioentalpian määritys kalorimetrissä, hapetus-pelkistystitraus, sähkökemiallisen parin jännitteen mittaaminen, esineen pinnoittaminen elektrolyyttisesti, veden hajotus elektrolyysillä sekä polttokennon toiminnan tutkiminen.

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson tavoitteina on, että opiskelija ymmärtää kemiallisen energian varastointiin ja hyödyntämiseen liittyviä periaatteita, tuntee metallien valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen, tuntee metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa vahvistuu opiskelijan ympäristöosaaminen ja eettisyys. Opintojaksolla voidaan tarkastella kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen etsimisessä, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Opintojaksolla voidaan tutustua Suomen kaivos- ja metalliteollisuuteen pohtien esim. hyötyjä ja ympäristövaikutuksia. Ympäristöosaamista voidaan vahvistaa tarkastelemalla katalyyttien käyttöä kemiallisissa reaktiossa, esimerkiksi auton katalysaattorissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista. Tavoitteena on, että opiskelija osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen. Molempien yllä mainittujen tavoitteiden saavuttamisessa vahvistuu opiskelijan vuorovaikutusosaaminen: energiaratkaisuja voidaan pohtia opintojaksolla esimerkiksi keskusteluin tai väittelyin (esim. auton käyttövoima). Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideoinnilla tai suunnittelulla esim. pienryhmissä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Opintojakson alussa voidaan arvioida opiskelijan lähtötasoa osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen

osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Moduulissa otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia. Moduulissa painottuvat hyvinvointiosaamisen sekä eettisen ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Moduulin keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavissa yhteyksissä: vesi ja vedenpuhdistus, happamoitumisen ja ilmastonmuutoksen ehkäisy, savukaasujen puhdistus sekä lääkkeen tai jonkin peruskemikaalin tuotantoprosessin tehokkuus ja ympäristövaikutusten arvioiminen. Keskeisiä sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavilla kokeellisilla tutkimuksilla: reaktionopeuden määrittäminen massan muutosta seuraamalla, vahvan ja heikon protolyytin titrauskäyrien laatiminen, tasapainotilaan kuten kompleksinmuodostukseen vaikuttaminen sekä puskuriliuoksen valmistaminen ja puskurointikyvyn tutkiminen.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa sekä tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen. Yllä mainittujen tavoitteiden saavuttamisessa harjaantuu opiskelijan hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojaksolla voidaan tutustua hiilidioksidin pitoisuuteen vaikuttaviin tekijöihin ilmassa ja vedessä, pohtia happamoitumisen syitä ja seurauksia sekä happamoitumisen vähentämistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä. Tavoitteena on, että opiskelija osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia. Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan tvt-taitoja opettelemalla määrittämään graafisesti reaktionopeutta sekä piirtämään ja tulkitsemaan titrauskäyriä. Opintojaksolla voidaan tutustua esim. ammoniakkisynteesiin monitieteisenä prosessina (tasapaino, nopeus, lämpötila, paine, prosessiolosuhteet).

Opintojakson arviointi

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei dokumentoitavaa palautetta. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista.

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä. Numeroarviointi 4–10.

Kemian kertaus, 2 op (KE7), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Kemian kertaus, 2 op (KE7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan kemian eri osa-alueista kertaamalla ja yhdistelemällä tietojaan kemian eri opintojaksoilta.
- Opiskelija vahvistaa taitojaan käyttää kemian ylioppilaskokeessa tarvittavia ohjelmia.
- Opiskelija valmistautuu kemian ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin vastaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- orgaaninen kemia: hiiliyhdisteiden funktionaaliset ryhmät, rakenteiden mallintaminen, ominaisuudet, isomeria
- erilaiset orgaanisen ja epäorgaanisen kemian reaktiotyypit
- kemiallinen reaktio ja siihen liittyvät laskut (peruslaskut, rajoittavan tekijän määrittäminen, kaasulaskut, reaktiosarjat ja seoslaskut)
- kemiallisen reaktion energia
- sähkökemia
- kemiallinen tasapaino ja sen laskennallinen käsittely
- Opintojakson keskeisiä sisältöjä painotetaan opiskelijoiden toiveiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan erilaisia ilmiöitä muodostamalla kysymyksiä, soveltamalla, arvioimalla, yhdistelemällä ja analysoimalla tietoa. Erilaisten ongelmien ratkaiseminen vahvistaa opiskelijan luovaa osaamista ja kehittää luovaa ajattelukykyä. Opiskelijan monilukutaito vahvistuu tarkastelemalla esim. erilaisia kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita, kuvaajia ja kemian merkkikieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson opiskelumenetelmät pyritään valitsemaan siten, että ne tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan. Opintojakson alussa opiskelija asettaa itselleen tavoitteita. Opintojaksolla pyritään kertaamaan kemian oppimäärää suunnitelmallisesti kohti lukulomaa ja ylioppilaskirjoituksia. Opiskelijoita kuullaan opintojakson suunnittelussa esim. keskeisten sisältöjen painotuksessa ja opintojakson arvioinnissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnin kohteena ovat opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen saavuttaminen. Opintojaksolla toteutetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiivinen arviointi on lähinnä opiskelijan oppimisprosessia ohjaavaa, tavoitteiden saavuttamista kohti auttavaa, ei

dokumentoitavaa palautetta. Opintojakson alussa voidaan arvioida opiskelijan lähtötasoa osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi koostuu esimerkiksi opiskelijan tuotoksista ja/tai opintojakson keskeisten sisältöjen osaamista mittaavista kokeista saaduista arvosanoista. Opintojakson päätteeksi voidaan pitää valtakunnallinen kemian preliminäärikoe tai vastaava ylioppilaskoetta vastaava kurssikoe.

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös itse- ja vertaisarviointia sekä ryhmätuotosten arviointia. Erilaisten kirjallisten tuotosten lisäksi voidaan arvioida opiskelijan kokeellisen työskentelyn taitoja sekä esimerkiksi tiedon hankintaa ja tutkimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan osana formatiivista ja summatiivista arviointia esim. valitsemalla erilaisten tuotosten teemat laaja-alaisten osa-alueiden aiheisiin sopiviksi. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arvioinnissa voidaan myös käyttää kokeellisia töitä, TVT-taitoja vaativia tehtäviä ja ryhmä-/projektitöitä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perustel-

tuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu

auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Numeroarviointi 4–10.

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan keskustelevalla ja hyvää argumentaatiota korostavalla opiskelutavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla erilaisiin tiedonhankintatapoihin ja yhdistelemällä eri tieteiden näkökulmia. Työskentelyn lähtökohtana voi olla esimerkiksi opiskelijoiden itse koostama lista väitteistä, esimerkiksi miten eri oppiaineet tutkivat ihmistä ja selittävät ihmisen toimintaa. Tavoitteena olisi löytää yhtäläisyyksiä ja eroja eri oppiaineiden välillä. Luovaa osaamista tukee tutustuminen filosofiseen tapaan ajatella ja filosofisten ongelmien pohtiminen. Kysymysten herättely ja kyseenalaistaminen ovat tärkeä osa luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan harjoittaa, esimerkiksi väittelyiden kautta tai arvioimalla ajankohtaisia aiheita.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin
- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etiikan opiskelu rohkaisee yhteiskunnallisten epäkohtien tunnistamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa näin ympäristöosaamisen tavoitteita. Etiikan opiskelu kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta etiikan opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen etiikkaan edistää kykyä pitää huolta itsestä ja muista. Eettiset pohdinnat auttavat jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisen argumentaation harjoittelu yhdessä toisten opiskelijoiden ja opettajan kanssa harjaannuttaa vuorovaikutus- ja tunnetaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Omien elämänvalintojen tarkastelu etiikan käsitteistön ja teorioiden valossa vaatii luovuutta. Etiikan opiskelu on luonteeltaan monitieteistä, koska siinä pohditaan laajalti eri elämänalueisiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuten fysiikan, kemian ja lääketieteen kehityksen mukanaan tuomaa eettistä problematiikkaa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot

- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa. Opintojaksossa tarkastellaan laajasti yhteiskunnan eri puolia: yhteiskuntajärjestystä, valtaa, vapauksia, tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta, oikeuksia, poliittisia ihanteita, hyvinvointia ja taloutta. Opintojaksossa pohditaan muun muassa, mistä mainituissa asioissa on kyse ja miten ne voitaisiin oikeuttaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään myös ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi teknologian kehitykseen, sukupuoleen tai ympäristöön.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Keskeiset sisällöt

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti, joten siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoitetaan esimerkiksi kyseenalaistamista ja perusteiden etsimistä ja tätä kautta rohkaistaan luovuuteen ja itsenäiseen ajatteluun.

Hyvinvointiosaaminen

Monimutkaisten ongelmien käsitteleminen kehittää opiskelijoissa epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista. Epävarmuuden sietäminen kuuluu hyvinvointiosaamisen ytimeen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Filosofian kertaus, 2 op (FI5), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Filosofian kertaus, 2 op (FI5), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan filosofian eri osa-alueista kertaamalla ja yhdistelemällä tietojaan filosofian eri opintojaksoilta.
- Opiskelija valmistautuu filosofian ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin vastaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan keskustelevalla ja hyvää argumentaatiota korostavalla opiskelutavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla erilaisiin tiedonhankintatapoihin ja yhdistelemällä eri tieteiden näkökulmia. Luovaa osaamista tukee tutustuminen filosofiseen tapaan ajatella ja filosofisten ongelmien pohtiminen. Kysymysten herättely ja kyseenalaistaminen ovat tärkeä osa luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan harjoittaa esimerkiksi väittelyiden kautta tai arvioimalla ajankohtaisia aiheita.

Laaja-alainen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.10. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen
Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Moduulissa tarkastellaan ihmisen suhdetta ympäristöön ja yhteiskunnallista kehitystä pitkällä aikavälillä. Opetuksen näkökulma on sekä historiallisten ilmiöiden tarkastelussa että nykyisyyden selittämisessä. Ilmiötä tarkastellaan sekä eurooppalaisesta että globaalista näkökulmasta. Moduulissa tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Moduulissa harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa. Taidoista korostuu muutoksen ja

jatkuvuuden hahmottaminen. Tässä opintojaksossa yhteiskunnallinen osaaminen on läpileikkaava teema. Opintojaksossa käsitellään erilaisten yhteiskuntien muodostumista ja niiden hallintaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia; Taitojen opiskelussa historiallinen empatia vahvistaa kykyä eläytyä toisen asemaan. Tässä opintojaksossa vuorovaikutusosaaminen on läpileikkaava teema. Opiskelijoiden vuorovaikutustaidot kehittyvät erilaisten yhteistyötehtävien kautta.

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee yksilön identiteetin rakentamista ja tuo näkyväksi identiteettien moninaisuuden sekä muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta sekä asettamaan tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Historian taidoissa se näkyy esimerkiksi harjoiteltaessa monitulkintaisuutta sekä muutoksen, jatkuvuuden ja kronologian hallintaa. Opintojakson rooli näkyykin yhteiskuntien ja ekosysteemien historiallisen hyvinvoinnin avaajana. Hyvinvointiosaaminen korostuu myös käsiteltäessä väestön ja ilmaston muutoksia, erilaisten kriisien jälkeisiä uusia nousuja, joissa tarjotaan ratkaisuja/sopeutumiskeinoja ongelmiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen. Taidoista korostuu monitulkintaisuuden ja syy-seuraussuhteiden hallinnan taito. Tässä opintojaksossa globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat läpileikkaavia teemoja, jotka korostuvat esimerkiksi käsiteltäessä löytöretkiä, kolonialismia ja maailman verkottumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia; asettuminen menneisyyden ihmisten asemaan vahvistaa kykyä asettua toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen ratkaisujaan hänen oman aikansa lähtökohdista (historiallinen empatia) HI1-opintojaksossa eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat läpileikkaavia teemoja, jotka korostuvat erityisesti käsiteltäessä ympäristön historiaa eri aikakausilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historianopetuksen lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, minkä pohjalta on mahdollista muodostaa perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Historiallinen tieto ei ole mielipidekysymys, vaan tulkinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalojen tapoihin rakentaa tietoa. Kielitietoisuus tarkoittaa, että jokainen opettaja on oman oppiaineensa kielen ja käsitteiden

opettaja. Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Tavoitteellisuus edellyttää järjestelmällistä erilaisten tekstien käyttöä opetuksessa. HI1-opintojaksossa monitieteinen ja luova osaaminen ovat läpileikkaavia teemoja. Opintojakson puitteissa tutustaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin lähdeaineistoihin ja harjoitellaan tietopohjaisen esseevastauksen laatimista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu moduulin aikana tehtyyn summatiiviseen ja formatiiviseen arviointiin. Opintojaksolla tehdään kirjallisia ja suullisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä sähköisissä oppimisympäristöissä. Kokeessa opiskelija harjoittelee esseevastauksen kirjoittamista ja antaa näyttöjä sisältöjen hallinnasta sekä historian taitojen kehittymisestä. Historian taidoista harjoitellaan ja arvioidaan erityisesti, lähdekritiikin, syy-seuraus-suhteiden sekä pitkien muutosprosessien hahmottamisen taitoja. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2), Pakollinen

Moduulin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan lopulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta demokraattiseen kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Moduulissa perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. Lisäksi syvennetään ymmärrystä historiallisesta empatiasta.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa

- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historian opetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Hyvinvointiosaaminen vahvistuu, kun opintojaksossa syvennytään suomalaisuuden syntyyn, oman identiteetin rakentamiseen ja hyvinvointiyhteiskunnan syntyyn sekä historian poliittiseen käyttöön.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedon tuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia. Vuorovaikutusosaamisesta kehittyy erityisesti historiallisen empatian taito, kun opintojaksossa eläydytään lähdeaineistojen avulla menneiden suomalaissukupolvien kokemuksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden. Yhteiskunnallinen osaaminen syvenee, kun opintojaksossa hahmotetaan suomalaisen yhteiskunnan kehityksen suuria linjoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Historian opetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen. Globaali ja kulttuurinen osaaminen kehittyy suomalaisuuden rakentamisen prosessin ja Suomen historian myyttien kriittisen tarkastelun kautta.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu sekä opintojakson aikana tehdyissä kirjallisissa ja erilaisissa suullisissa tehtävissä että koetilanteissa annettuihin näyttöihin opintojakson sisältöjen hallinnasta sekä historian taitojen kehittymisestä ja panostuksesta historian opiskeluun. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3), Valinnainen

Moduulissa tarkastellaan kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä, valtasuhteiden muutoksia ja niiden taustoja 1800-luvun lopulta nykypäivään. Moduulissa analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisista taloudellisista ja ideologista näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat vastakkainasettelun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Moduulissa syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia
- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä
- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Historian opetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen.

Globaali- ja kulttuurinen osaaminen kehittyy erityisesti imperialismin, dekolonisaation ja keskinäisriippuvuuden maailman tarkastelun avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa. Yhteiskunnallinen osaaminen on läsnä koko opintojakson ajan, mutta erityisesti se kehittyy, kun tarkastelussa on yhteiskunnallinen muutos ihmisen toiminnan seurauksena. Myös maailmanhistorian suuret kehityslinjat tukevat yhteiskunnallista osaamista
Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia. Vuorovaikutusosaamiseen syvennytään mm. informaatiovaikuttamisen kautta. Opiskelija oppii opintojakson keskeisten teemojen kautta hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta, sekä ymmärtämään ja arvostamaan tiedon merkitystä.
Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu koetilanteessa osoitettuun sisältöjen, kokonaisuuksien sekä syy-seuraus -suhteiden hallintaan ja moduulin aikana tehtyihin kirjallisiin ja suullisiin tehtäviin. Näin voidaan harjoitella sekä arvioida eri historian taitoja, kuten lähdekritiikkiä ja syy-seuraus-suhteiden hahmottamista. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Moduuli tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Moduulissa perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde sekä sukupuoli ja arkielämä.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- antiikin kulttuurien yleispiirteet
- demokratian ja tieteellisen ajattelun synty
- keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa
- reformaatio ja tiedon vallankumous
- valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen
- 1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset

Kohti nykyaikaa

- taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen
- tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat
- demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat
- tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen
- sukupuoliroolien murros

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historian opetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tuo näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Hyvinvointiosaaminen vahvistuu, kun tutustutaan Euroopan alueen tieteelliseen, taiteelliseen ja kulttuuriseen kehitykseen hahmottaen niistä yleiskuvaa eurooppalaisen maailmankuvan muutoksista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Historian opetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen. Globaali- ja kulttuuriosaaminen vahvistuu, kun tutustutaan Euroopan alueen tieteelliseen, taiteelliseen ja kulttuuriseen kehitykseen hahmottaen niistä yleiskuvaa eurooppalaisen maailmankuvan muutoksista.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu sananvapauden merkityksen ja sen eri aikoina vaihdelleiden rajojen opiskelun myötä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian opetuksen lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, minkä pohjalta on mahdollista muodostaa perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Historiallinen tieto ei ole mielipidekysymys, vaan tulkinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalojen tapoihin rakentaa tietoa. Kielitietoisuus tarkoittaa, että jokainen opettaja on oman oppiaineensa kielen ja käsitteiden opettaja. Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy, kun opintojakson aikana tutustutaan sekä luonnon- että humanististen tieteiden historiaan Euroopassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden. Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy, kun opintojaksossa opiskellaan yhteiskuntajärjestystä koskevien erilaisten aatteiden ja käytäntöjen historiaa Euroopassa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu sekä opintojakson aikana tehdyissä kirjallisissa ja suullisissa tehtävissä että koetilanteissa annettuihin näyttöihin opintojakson sisältöjen hallinnasta sekä historian taitojen kehittymisestä ja panostuksesta historian opiskeluun. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Moduuli tarkastelee nykyisen Suomen alueen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa esihistoriasta autonomian ajalle asti. Moduulissa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Moduulissa syvennytään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti
- tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa
- hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen
- kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta
- osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen

- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian opetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Historian opetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä, mutta myös kulttuuriperinnön kriittinen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen. Globaali- ja kulttuuriosaaminen: opiskelija osaa tunnistaa Suomen ja sen lähialueen kulttuurilliset erot. Opiskelija osaa linkittää Suomen alueen historian tapahtumat maailman/Euroopan historian tapahtumiin. Opiskelija tutustuu Suomen identiteettiseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen kehitykseen osana globaalia/ympäröivän maailman kehitystä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen: ympäristön hyödyntäminen; opiskelija osaa asettua yksilön asemaan historiallisessa kontekstissa. Opiskelija tutustuu ympäristön taloudelliseen hyödyntämiseen eri aikakausilla ja hän pohtii eri aikakausien ihmisten valintoja ja valinnan mahdollisuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Historian opetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta sekä asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Hyvinvointiosaaminen: opiskelija tunnistaa Suomen alueen, suomalaisten ja kansakuntamme historian. Opiskelija hahmottaa suomalaisuuden identiteetin rakentumisen muuttuvilla aikakausilla. Opiskelija ymmärtää muuttuvan maailman olevan osa historiaa ja hän oppii valmiuksia ymmärtää muita ihmisiä ja heidän tarpeitaan.

Opintojakson arviointi

Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Moduulissa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien—muuttuessa. Moduulissa tarkastellaan länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee oman identiteetin rakentamista sekä tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Opintojakso vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa huomioon meille vieraita kulttuureja edustavat ihmiset ja

heidän näkökulmansa. Tutustuminen maailman kulttuureihin tukee oman identiteetin rakentamista ja minäkuvan jäsentymistä. Opintojakson sisältö antaa esimerkkejä ihmisten sinnikkyydestä muutosten ja yllätysten maailmassa. Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetuksessa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia. Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto. Opintojakso voi vahvistaa empatiakykyä erilaisen kulttuuritaustan omaavia ihmisiä kohtaan. Opintojakso auttaa hahmottamaan rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Opintojaksossa opiskelija tutustuu eri puolilla maailmaa vaikuttaneisiin ja vaikuttaviin kulttuureihin. Tavoitteena on oppia erittelemään kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa. Opiskelija oppii analysoimaan esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoa opiskellessa tutustutaan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaannutaan käyttämään niitä. Samalla vahvistuu monilukutaito sekä kyky arvioida tiedon luotettavuutta. Tutustuminen erilaisiin ja eri puolella maailmaa vaikuttaneisiin ja vaikuttaviin kulttuureihin sekä erilaisiin kulttuurien kohtaamisen malleihin tuhansien vuosien historiallisessa perspektiivissä auttaa opiskelijaa tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittu tietämys erilaisista valtiorakenteista ja hallintojärjestelmistä antaa perspektiiviä verrata niitä nykypäivän yhteiskuntiin ja opettaa arvostamaan demokraattisia oikeudenmukaisuuteen, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvia yhteiskuntia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelija saa tietoa eri puolilla maailmaa vaikuttaneista kulttuureista ja niissä esiintyneistä tai esiintyvistä erilaisista eettisistä periaatteista samoin kuin niiden suhtautumisesta ympäristöön ja luontoon. Opiskelijan käsitys globalisaation historiasta vahvistuu.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuvat globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin. Tarkastellaan myös, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien muuttuessa. Opintojaksossa tarkastellaan länsimaisten ja muiden kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Tavoitteena on, että opiskelija osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta historiallisessa ja nykypäivän kontekstissa. Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen

identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Opintojakson sisältö tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi, joka arvostaa jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi perustuu sekä opintojakson aikana tehdyissä kirjallisissa ja suullisissa tehtävissä että kokeessa annettuihin näyttöihin opintojakson sisältöjen hallinnasta sekä historian taitojen kehittymisestä ja panostuksesta historian opiskeluun. Opintojaksossa arvioidaan identiteetin rakentumisen taitoja ja ymmärrystä muiden ihmisten näkökulmiin ja tarpeisiin. Opintojaksossa arvioidaan opiskelijan taitoa hahmottaa lähialueiden kansojen ja vähemmistöjen vaikutusta suomalaiseen kulttuuriin.

Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Historian kertaus, 2 op (HI7), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Historian kertaus, 2 op (HI7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

- Kerrataan historian opintojaksojen keskeisimmät sisällöt.
- Harjoitellaan ja valmistaudutaan yo-koekysymyksiin vastaamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa vuorovaikutusosaaminen korostuu perehdyttäessä yhdessä kertauksen omaisesti lukion aikana suoritettuihin opintojaksoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista harjoitellaan ottamalla haltuun eri opintojaksojen aihealueita ja työstämällä erilaisia koevastauksia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kerrataan erilaisten yhteiskuntien muodostumista ja niiden hallintaa kuten muinaiset Kreikka ja Rooma.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat läpileikkaavia teemoja, jotka korostuvat erityisesti kerrattaessa ympäristön historiaa eri aikakausilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.11. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan**

osaamisen tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyys-valmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin

- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen
Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Moduuli perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Moduuli keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, ihmisoikeudet, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta sekä vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa. Yhteiskuntaoppi ohjaa pohtimaan yksilön ja yhteiskunnan vastuuta

sekä roolia hyvän elämän kannalta sekä tarkastelemaan yhteiskunnan järjestämisen ja yksilön hyvinvoinnin välistä yhteyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ja arvioidaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä opitaan ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opintojakso vahvistaa monelta osin opiskelijan monitieteisen ja luovan osaamisen sekä monilukutaidon kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Opiskelijan tietoja ja taitoja sekä työskentelyä arvioidaan opintojakson aikana sen alussa yhdessä sovituilla tavoilla. Arviointi tukee oppimista kertomalla opiskelijalle, miten asiat on opittu ja missä aiheissa vielä on syytä työskennellä. Parhaimmillaan arviointitilanne on opiskelijalle näytön paikka, jossa menestyminen motivoi opiskelemaan lisää. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Taloustieteisiin pohjautuva moduuli johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Moduulissa käsitellään mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kotitalouksien, yritysten ja julkisen talouden näkökulmista. Moduulissa perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan talouskasvun mahdollisuuksia ja rajoja sekä talouden ympäristövaikutuksia. Tämä lisää opiskelijan ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävän elämäntavan. Opintojakso painottaa kestävän kehityksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja poliittisten päätösten yhteyttä kestävän yhteiskunnan rakentamiseen ja vahvistaa näin opiskelijan eettis-taloudellista toimintaa ja ympäristöosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää yksilön omaa hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taloudellisen globalisaation tarkastelu avaa eri yhteiskuntien keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista ja lisää ymmärrystä globalisaatiosta ja vieraista kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Opiskelijan tietoja ja taitoja sekä työskentelyä arvioidaan opintojakson aikana sen alussa yhdessä sovituilla tavoilla. Arviointi tukee oppimista kertomalla opiskelijalle, miten asiat on opittu ja missä aiheissa vielä on syytä työskennellä. Parhaimmillaan arviointitilanne on opiskelijalle näytön paikka, jossa menestyminen motivoi opiskelemaan lisää. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Moduuli perehdyttää Suomen ja Euroopan asemaan globalisoituvassa maailmassa sekä Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen. Moduulissa seurataan ajankohtaisia maailman tapahtumia käyttäen monipuolisia tietolähteitä. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan erilaisia kansainvälisen

politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun ja toimimaan globaalikansalaisena. Moduulissa on mahdollista toteuttaa tutkivaa oppimista.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tarkastelee keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista ja vahvistaa opiskelijan globaali-ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Opintojakso tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa ja EU-kansalaisena.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aiheet tarjoavat hyviä mahdollisuuksia erilaisille vuorovaikutteisille työskentelytavoille. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan perustellusti kantaa opintojakson eri aiheisiin. Oman mielipiteen ilmaisun lisäksi tärkeää on myös pysähtyä kuuntelemaan toisten mielipiteitä ja perusteluja.

Opintojakson arviointi

Opiskelijan tietoja ja taitoja sekä työskentelyä arvioidaan opintojakson aikana sen alussa yhdessä sovituilla tavoilla. Arviointi tukee oppimista kertomalla opiskelijalle, miten asiat on opittu ja missä aiheissa vielä on syytä työskennellä. Parhaimmillaan arviointitilanne on opiskelijalle näytön paikka, jossa menestyminen motivoi opiskelemaan lisää. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Moduulissa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Moduulissa harjaannutaan oikeudelliseen ajatteluun, tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Painopiste on yksilön kannalta keskeisissä oikeudellisissa näkökulmissa.

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet
- osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa
- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

Keskeiset sisällöt

Oikeusjärjestyksen perusteet

- juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuusoikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan hyvinvointiosaamista vahvistamalla oman elämän taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Yhteiskunnallinen osaaminen Opintojakso tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Opintojakson arviointi

Opiskelijan tietoja ja taitoja sekä työskentelyä arvioidaan opintojakson aikana sen alussa yhdessä sovituilla tavoilla. Arviointi tukee oppimista kertomalla opiskelijalle, miten asiat on opittu ja missä aiheissa vielä on syytä työskennellä. Parhaimmillaan arviointitilanne on opiskelijalle näytön paikka, jossa menestyminen motivoi opiskelemaan lisää. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH5), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH5), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiudet osallistua yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin
- ymmärtää ja tuottaa yhteiskuntaopille ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan ja syvennetään yhteiskuntaopin tietoja ja harjoitetaan vastaamista reaaliaineen kysymyksiin
- kiinnitetään huomiota esimerkiksi lähdekritiikkiin, aineistoon viittaamiseen sekä graafien tulkitsemiseen
- opintojaksolla voidaan kirjoittaa harjoitusvastauksia esimerkiksi vanhoja yo-kysymyksiä hyödyntäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ja arvioidaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä pyritään ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opintojakso vahvistaa monelta osin opiskelijan monitieteisen ja luovan osaamisen sekä monilukutaidon kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso edistää hyvinvointiosaamista, sillä se antaa opiskelijalle rutiinia, osaamista ja itsevarmuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää opintojakson alussa sovittujen harjoitusten tekemistä ja palauttamista sekä mahdollisen preliminäärikokeen tekemistä.

7.12. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin

rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja

ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.12.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa globaali- ja kulttuuriosaaminen lisääntyvät, koska siinä käydään läpi monipuolisesti erilaisia uskontoja, kulttuureita ja yhteiskuntia. Erityisesti opintojaksolla painottuvat Lähi-idän uskonnot ja niihin liittyvät kulttuurit ja niiden historia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyyttä ja monilukutaitoa voi vahvistaa tarjoamalla moninaista materiaalia, jota opiskelijat voivat luovasti hyödyntää yksin tai yhdessä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista voidaan lisätä pohtimalla esimerkiksi negatiivisia stereotypioita. Hyvinvoinnille on myös tärkeää keskustelu turvallisessa ympäristössä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyys ilmiönä
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- ekumenia ja uskontodialogi
- kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon kulttuurisen, yhteiskunnallisen ja yksilöllisen näkökulman voi konkretisoida esimerkiksi vierailijoiden ja tutustumiskäyntien kautta. Mediasisältöjä arvioidessaan opiskelija oppii myös tunnistamaan ja yhdistämään eri kirkkokuntiin liittyviä teemoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys tulee esille esimerkiksi pohdittaessa kristinuskoa eri maanosissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voi konkretisoida esimerkiksi erilaisten paneelikeskusteluiden kautta. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksoon voi kytkeä ajankohtaisuutta esimerkiksi seurakuntavaalien yhteydessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa voidaan kehittää vuorovaikutusosaamista edellisten laaja-alaisten sisältöjen käsittelyn jatkeena. Tämä mahdollistaa turvallisen keskusteluympäristön toteutumista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu kulttuurin ja uskonnon välisiin suhteisiin Aasian maissa. Opintojaksossa nostetaan esille myös Aasian uskontojen vaikutukset länsimaissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan esimerkiksi Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisältöihin tutustumisen avulla opiskelija kehittää kulttuurista lukutaitoaan ja saa välineitä ymmärtää uskontojen ja katsomusten roolia osana kulttuureita ja yhteiskuntia.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio

- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa on tavoitteena kehittää opiskelijan ymmärrystä suomalaisen yhteiskunnan ja uskontojen välisestä vuorovaikutuksesta. Tämän lisäksi opintojaksossa tarkastelussa on kristinuskon vaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri aikoina.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista kehitetään opintojaksossa kehittämällä valmiuksia dialogiin ja kehittämällä opiskelijan valmiuksia toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen

- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

Keskeiset sisällöt

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena opintojaksossa on lisätä opiskelijan ymmärrystä uskontojen monilukutaitoon ja analysointiin sekä symbolien tunnistamiseen. Opiskelija tutustuu myös populaarikulttuurissa näkyvään/kuuluvaan uskonnolliseen tematiikkaan ja estetiikkaan. Tätä voi konkretisoida erilaisten taide-analyysien kautta. Opintojakso tarjoaa myös oivan mahdollisuuden uskonnollisen symboliikan perehtymiseen/ soveltamiseen oman tuottamisen kautta, esimerkiksi yhteistyössä kuvataiteen ja musiikin kanssa. Uskonnon monilukutaitoa ja kulttuurista merkitystä voisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa yhdessä historian "Maailman kulttuurit kohtaavat" -moduulin kanssa, mikä tarjoaisi mahdollisuuden uskonto- ja kulttuuridialogiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtyminen taiteeseen ja arkkitehtuuriin avaa ymmärrystä uskontojen merkitykseen yhteiskunnassa, joka voi avata uusia näkökulmia sillä hetkellä käytäviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin. Opintojakson sisältö voi luontevasti vahvistaa kuulumista yhteiskuntaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taiteeseen, arkkitehtuuriin, populaarikulttuuriin ja symboliikkaan perehtyminen avaa ovia globaali- ja kulttuuriosaamiseen ja tämän kautta vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa

Keskeiset sisällöt

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Osana moduulia voidaan toteuttaa uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen uskontoon liittyvä tutkimus.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyyttä ja monilukutaitoa voi vahvistaa tarjoamalla moninaista materiaalia, jota opiskelijat voivat luovasti hyödyntää yksin tai yhdessä. Esimerkiksi sananvapauden tarkasteluun liittyvät eettiset näkökulmat. Näin opintojaksoon liitetyt laaja-alaiset osa-alueet tukevat toisiaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen liittyy myös globaaliin ja kulttuuriosaamiseen sekä eettiseen osaamiseen. Esimerkiksi sananvapauden tarkastelu on osa vuorovaikutusta, mutta liittyy myös etiikkaan. Näin laaja-alaiset osa-alueet tukevat toisiaan. Yhteiskunnallisessa osa-alueessa mainitut tiedon tuottamisen tavat liittyvät myös vuorovaikutusosaamiseen.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alaista osaamista arvioidaan osana opintojakson kokonaisarviointia. Numeroarviointi 4–10.

Uskonnon kertaus, 2 op (UE7), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Uskonnon kertaus, 2 op (UE7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ja syventää uskonnon valtakunnallisten opintojaksojen tietoja ja taitoja
- kykenee yhdistelemään tietoja eri opintojaksojen ja oppiainerajojen välillä
- valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla muun muassa reaalivastauksen laatimista ja erilaisten aineistopohjaisten tehtävien tekemistä.

Keskeiset sisällöt

- valtakunnallisten uskonnon opintojaksojen kertaus ja aiheiden yhdisteleminen
- ansiokkaan reaalivastauksen kirjoittaminen
- tutustuminen aiempien vuosien uskonnon ylioppilaskoetehtäviin ja erilaisiin tehtävätyyppeihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat saavat ohjausta ja kannustusta niissä kertaamisen osa-alueissa, joissa kokevat tarvitsevansa apua. Ohjauksella, taitojen harjoittamisella ja tuella pyritään lisäämään opiskelijan kokemusta omasta pärjäämisestään ja siten kohentamaan itseluottamusta lähestyviä yo-kokeita varten.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lähdekriittisyyttä ja monilukutaitoa voi vahvistaa tarjoamalla moninaista materiaalia, jota opiskelijat voivat luovasti hyödyntää yksin tai yhdessä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys tulee esille esimerkiksi pohdittaessa kristinuskoa eri maanosissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu esimerkiksi kulttuurin ja uskonnon välisiin suhteisiin Aasian maissa. Opintojaksossa nostetaan esille myös Aasian uskontojen vaikutukset länsimaissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.12.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa
- hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

- uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana
- kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa

- ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle
- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä
- tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

- ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen
- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon
- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla

- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa
- ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa
- luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa
- kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa

Osana moduulia voidaan toteuttaa sosiaalinen vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtyä jonkin ortodoksisen järjestön toimintaan.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta
- kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja
- perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä

- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan
- perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta
- perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan
- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta

Keskeiset sisällöt

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma
- uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus

Osana moduulia voidaan toteuttaa uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen mediaa tarkasteleva uskontoon liittyvä tutkimus.

Opintojakson arviointi

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Uskonnon (UO) kertaus, 2 op (UO7)

Opintojakson moduulit

- Uskonnon (UO) kertaus, 2 op (UO7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

- Käsitellään tiivistäen opintojaksojen keskeiset sisällöt
- Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

- Kerrataan opintojaksojen keskeiset sisällöt
- Perehdytään erityyppisiin ylioppilaskirjoitustehtäviin ja harjoitellaan niihin vastaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.13. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan

ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista.**

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Numeroarviointi 4–10.

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä

- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

- minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuvat laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti vuorovaikutusosaaminen. Opiskelija pohtii omaa elämänkatsomustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin. Tämä vahvistaa hänen itsetuntemustaan. Opintojakson sisällöt tarjoavat opiskelijalle eväitä elämänkatsomukselliseen keskusteluun, jonka puitteissa vuorovaikutus voi kehittyä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille
- osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia
- osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Keskeiset sisällöt

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen
- aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla painottuu laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen. Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson

aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla painottuu laaja-alaisen osaamisen tavoitteista luonnollisesti globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojaksossa opitaan, että mikään kulttuuri ei ole immuuni vaikutuksille ja että kulttuurit ovat erilaisissa vuorovaikutussuhteissa keskenään.

Kulttuurisia ilmiöitä jäsennetään käsitteellisesti ja ne asetetaan historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edustavia ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan.

Opintojaksossa tarkastellaan myös ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi etnosentrismi ja syrjintä. Edellä mainituista syistä opintojakso kehittää myös eettistä ja yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana

- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa laaja-alaisista osaamistavoitteista painottuu erityisesti eettisyys ja ympäristöosaaminen. Opintojaksossa tutustutaan niihin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat kansalaisten arvokäsityksiin hyvästä elämästä. Opintojaksossa käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan omaa identiteettiä, mikä tukee opiskelijan eettisen ajattelun kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan numerolla. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Keskeiset sisällöt

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala

- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskonnot ja uskonnottomuus -opintojaksossa painottuvat laaja-alaisista osaamistavoitteista erityisesti hyvinvointiosaaminen osaaminen. Opintojaksossa perehdytään sekä suuriin maailmanuskontoihin että uskonnottomiin katsomuksiin ja hahmotetaan niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä niiden vaikutusta hyvinvointiin ja hyvään elämään.

Opintojakson sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia omaan elämänkatsomukseensa ja kykyä muodostaa niihin perusteltu kantansa. Näin opintojakso tukee itsenäisten elämänvalintojen tekemistä ja oman hyvinvoinnin rakentamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla
- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön
- omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä
- osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa
- ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.

Keskeiset sisällöt

- tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa
- globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset
- yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana
- erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan monitieteisen ja luovan osaamisen näkökulmasta yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalia, ympäristöä ja kulttuuriin liittyviin kysymyksiä. Tällä tavalla opintojakso edistää tieteen ja luovan osaamisen vaikutuksen ymmärtämistä kulttuurin kehitykseen eri aikakausina.

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Numeroarviointi 4–10.

Elämänkatsomustiedon kertaus, 2 op (ET7), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Elämänkatsomustiedon kertaus, 2 op (ET7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- syventää aiempien opintojaksojen tietämystään
- harjoittaa taitojaan erityyppisten ylioppilaskokeessa olevien tehtävätyyppien mukaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen opintojaksossa Monitieteinen ja luova osaaminen Tällä opintojaksolla korostuu monipuolinen – myös oppiainerajat ylittävä – harjoittelu opiskelijan valmistautuessa elämänkatsomustiedon ylioppilaskokeeseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä edellyttää opintojakson alussa sovittujen tehtävien palauttamista ja osallistumista mahdolliseen preliminäärikokeeseen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.14. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä

hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Psykologia tieteenä

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen

- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista voi vahvistaa tarkastelemalla sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista voi vahvistaa tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä. Monitieteistä osaamista tukee tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu. Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen

- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyyskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan käsiteltäessä eri tavoin psyykkistä, biologista, sosiaalista ja kulttuurista näkökulmaa. Keskeisistä sisällöistä oppimisen sosiaalisuus ja erilaisten oppimiskulttuurien tarkastelu edesauttavat vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus

- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista vahvistetaan tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä. Monitieteistä osaamista tukee tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu. Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä

- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista voi vahvistaa tarkastelemalla sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettistä osaamista voidaan vahvistaa tarkastelemalla psykologisen tutkimuksen eettisiä periaatteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kannalta tärkeitä näkökulmia nousee esiin tarkasteltaessa kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Numeroarviointi 4–10.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan

- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät
- reliabiliteetti ja validiteetti
- esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista
- esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kannalta tärkeitä näkökulmia nousee esiin tarkasteltaessa kulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen kannalta tätä tukee keskeisistä sisällöistä metakognition, tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten tarkastelu.

Opintojakson arviointi

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana opintojakson kokonaisuutta. Numeroarviointi 4–10.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta sekä ymmärtää sosiaalipsykologisten ilmiöiden vaikutuksen yksilö- ja ryhmätasolla. Opiskelijalle karttuu kyky pohtia omia vuorovaikutustaitojaan ja ymmärtää niiden merkityksen yhteistoiminnan perustana sekä kyky ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta.

Opiskelija
- *syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta*
- *osaa kuvailla sosiaalipsykologisten ilmiöiden vaikutusta yksilö- ja ryhmätasolla*
- *tarkastelee itseään erilaisten ryhmien jäsenenä*
- *reflektoi omia vuorovaikutustapojaan ja niiden merkitystä sosiaaliselle toiminnalle*
- *osaa kuvailla vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta sosiaalipsykologian käsittein*

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- *sosiaalinen kognitio*
- *sosiaalinen vaikutus*
- *ihmissuhteet ja vuorovaikutus*
- *ryhmien sisäinen ja välinen toiminta*
- sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuus

Laaja-alainen osaaminen

Paikallinen lisäys

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelija voi osoittaa osaamistaan esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen opintojakson tiedollisten ja taidollisten tavoitteiden hallinnasta. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita.

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä. Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu / hylätty.

Psykologian kertaus, 2 op (PS7), Koulukohtainen valinnainen

Opintojakson moduulit

- Psykologian kertaus, 2 op (PS7), Koulukohtainen valinnainen

Tavoitteet

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- saa mahdollisuuden muodostaa kokonaiskuva psykologian tieteestä
- saa tukea tiedollisessa prosessissa soveltaessaan keskeistä tietoa
- saa tukea ja motivoituu saavuttamaan optimaalisen tasonsa ylioppilaskirjoituksissa.

Keskeiset sisällöt

- psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen ulottuvuuden yhteys

- psykologian keskeiset kehitysteoriat
- hermostollisen rakenteen, erityisesti aivojen toiminnan yhteys psyykkiseen toimintaan
- tunteiden ja motiivien vaikutus yksilön toimintaan
- tiedonkäsittely ja taitava toiminta
- persoonallisuuden rakentuminen ja persoonalliset erityisominaisuudet
- ihminen sosiaalisena olentona
- hyvän vastaamisen periaatteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa monitieteistä ja luovaa osaamista tukee tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisen kehityksen tarkastelu lapsuudessa ja nuoruudessa. Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Laaja-alainen osaamisen arviointi näkyy opintojakson aikana työstettävissä tehtävissä ja työskentelymenetelmissä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.15. Taito- ja taideaineet

7.15.1. Kuvataide (KU), Musiikki (MU) ja Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Etälukion opiskelijat voivat suorittaa kuvataiteen, liikunnan ja musiikin opintojaksoja kotikuntansa lukiossa koulutuksen järjestäjän erillisellä päätöksellä. Tällöin kuvataiteen, liikunnan ja/tai liikunnan opinnot suoritetaan kyseisen lukion nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

7.16. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

7.17. Korkeakouluyhteistyö

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

7.17.1. Tunnista osaamisesi ja vahvuutesi, 2 op, *Korkeakouluyhteistyö*

Opintojakson toteuttaa Oulun avoin yliopisto yhteistyössä etälukion kanssa.

Tavoitteet

Oulun avoimen yliopiston kurssilla tutustutaan opiskeluun korkeakoulussa.
Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii tunnistamaan omaa osaamistaan, vahvuuksiaan ja kehittämistarpeitaan*
- *oppii rakentamaan henkilökohtaista tulevaisuuspolkuaan.*

Keskeiset sisällöt

Kurssilla

- *opitaan tunnistamaan omaa osaamista, vahvuuksia ja kehittämistarpeita*
- *opitaan rakentamaan omaa tulevaisuuspolkua*
- *tarjotaan teoriaa ja konkreettisia työkaluja oman osaamisen johtamiseen.*

Opintojakson arviointi

Opintojakson hyväksytysti suorittaminen edellyttää annettujen tehtävien tekemistä ja aktiivista osallistumista. Opintojakso arvioidaan Oulun yliopiston arviointitavan mukaisesti.

7.17.2. Ohjelmointi / Koodaus, 6 op, *Korkeakouluyhteistyö*

Korkeakouluyhteistyötä edistävät ohjelmointi / koodausopinnot toteuttaa Centria-ammattikorkeakoulu yhteistyössä etälukion kanssa. Ohjelmointikokonaisuus jaetaan pienempiin osiin. Lukuvuosittaisessa työsuunnitelmassa määritellään kunakin lukuvuonna toteutettava osakokonaisuus.

Tavoitteet

Centria-ammattikorkeakoulun Ohjelmointi-/Koodaus-opintojaksoilla perehdytään ohjelmointiin ja tutustutaan opiskeluun korkeakoulussa.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ohjelmointiin ja harjoittelee ohjelmointitaitoja*
- *kartoittaa omaa ohjelmointiosaamistaan*
- *tutustuu opiskeluun korkeakoulussa ja kartoittaa omia jatko-opintomahdollisuuksiaan*

Keskeiset sisällöt

Kurssilla

- *opitaan tunnistamaan omia ohjelmoinnissa tarvittavia taitoja ja vahvuuksia*
- *opitaan ohjelmoinnin perusteita*
- *perehdytään mahdollisiin jatko-opintomahdollisuuksiin*

Opintojakson arviointi

Opintojakson hyväksytysti suorittaminen edellyttää annettujen tehtävien tekemistä ja aktiivista osallistumista. Opintojakso arvioidaan Centrian arviointitavan mukaisesti.

8. Liitteet

Liite 1: Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

Liite 2: Nuorille (1) ja aikuisille (2) tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot

1. Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot

Oppiaineryhmä ja oppiaine	**Pakolliset opintopisteinä**	**Opiskelijoille tarjottavien valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä**
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot		
- Äidinkieli ja kirjallisuus	12	6
- A-kieli	12	4
- B1-kieli	10	4
- B2- ja B3-kielet		16 + 16
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot		
- Matematiikan yhteiset opinnot	2	
- Matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä		
- Lyhyt	10	4
- Pitkä	18	6
- Biologia	4	6
- Maantiede	2	6
- Fysiikka	2	12
- Kemia	2	8
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot		
- Filosofia	4	4
- Psykologia	2	8
- Historia	6	6
- Yhteiskuntaoppi	6	2
- Uskonto tai elämänkatsomustieto	4	8
- Terveystieto	2	4
Taito- ja taideaineiden opinnot		
- Liikunta	4	6
- Musiikki ja kuvataide yhteensä	6	
- Musiikki	2 tai 4	4
- Kuvataide	2 tai 4	4
Opinto-ohjaus	4	
Temaattiset opinnot		6
Pakolliset opinnot yhteensä	94 tai 102	
Tämän liitteen mukaiset valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään	20	
Opinnot yhteensä vähintään	**150**	

2. Aikuisille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot

Oppiaineryhmä ja oppiaine	**Pakolliset opinnot opintopisteinä**	**Opiskelijoille tarjottavien valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä**
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot		
- Äidinkieli ja kirjallisuus	10	2
- A-kieli	12	4
- B1-kieli	10	4
- B2- ja B3-kielet		12
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot		
- Matematiikan yhteiset opinnot	2	
- Matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä		
- Lyhyt	10	4
- Pitkä	18	6
- Biologia, maantiede, fysiikka ja kemia yhteensä	10	10
- Biologia	2 tai 4	
- Maantiede	2 tai 4	
- Fysiikka	2 tai 4	
- Kemia	2 tai 4	
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot		
- Uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi ja filosofia	12	10
- Uskonto tai elämänkatsomustieto	2	
- Historia	4	
- Yhteiskuntaoppi	4	
- Filosofia	2	
- Psykologia		4
Temaattiset opinnot		2
Pakolliset opinnot yhteensä	66 tai 74	
Opinnot yhteensä vähintään	**88**	

Liite 3: JokiElukion tuntijako

Etälukion aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukainen tuntijako

4.7.2023

Oppiaineryhmä ja oppiaine	Pakolliset opinnot opintopisteinä	Tarjottavien valtakunnallisten valinnaisten opintojen määrä opintopisteinä
yksi opintopiste: ☐ kaksi opintopistettä: ☐ kolme opintopistettä: ☐		
pakolliset opintojaksot ■ valtakunnalliset valinnaiset ■ koulukohtaiset valinnaiset ■		
Äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opinnot		
- Äidinkieli ja kirjallisuus	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	
-Suomi toisena kielenä	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	
- A-kieli (englanti)	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
- B1-kieli (ruotsi)	1 2 3 4 5 6 7 8	
- B2- ja B3-kielet	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
Matemaattis-luonnontieteelliset opinnot		
- Matematiikan yhteiset opinnot 'matematiikan lyhyt tai pitkä oppimäärä	1	
- Lyhyt	2 3 4 5 6 7 8 9 10	
- Pitkä	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13	
- Biologia, maantiede, fysiikka ja kemia, pakollisia yhteensä 10 op ja valinnaisia yhteensä 10 op:		
- Biologia	1 2 3 4 5 6 7 8	
- Maantiede	1 2 3 4 5	
- Fysiikka	1 2 3 4 5 6 7 8 9	
- Kemia	1 2 3 4 5 6 7	
Humanistis-yhteiskunnalliset opinnot		
Uskonto tai elämänkatsomustieto, historiaa, yhteiskuntaoppi ja filosofia, pakollisia yhteensä 12 op ja valinnaisia yhteensä 10 op:		
- Uskonto tai elämänkatsomustieto	1 2 3 4 5 6 7	
- Historia	1 3 2 4 5 6 7	
- Yhteiskuntaoppi	1 2 3 4 5	
- Filosofia	1 2 3 4 5	
- Psykologia	1 2 3 4 5 6	
-Terveystieto	1 2 3 4	
Temaattiset opinnot		
Korkeakouluyhteistyö:		
- Tunnista osaamisesi ja vahvuutesi	1	
-Ohjelmointi	1 2 3	
Lukiodiplomit: -kotitalouden lukiodiplomi, KOLD1 -Kuvataiteen lukiodiplomi, KULD2 -käsityön lukiodiplomi, KÄLD3 -liikunnan lukiodiplomi, LILD4 -median lukiodiplomi, MELD5 -tanssin lukiodiplomi, TALD6 -teatterin lukiodiplomi, TELD8		
Pakolliset opinnot yhteensä:	66 tai 74 opintopistettä	
Opinnot yhteensä vähintään:	88 opintopistettä	

Liite 4: Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisiss	Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
	enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	a sosiaalisissa kontakteissa.	hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 **Toimiva alkeiskielitaito**	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
		joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.		tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1 **Peruskielitaidon alkuvaihe**	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Opiskelija osaa soveltaa joitakin

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
				yksinkertaisen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2 **Kehittyvä peruskielitaito**	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1					

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
Toimiva peruskielitaito	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2 **Sujuva peruskielitaito**	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
	vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
B2.1 **Itsenäisen kielitaidon perustaso**	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiristä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
					puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2 **Toimiva itsenäinen kielitaito**	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan monipuolista kieltä.	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
					kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	***Viestintästrategioiden käyttö***	***Viestinnän kulttuurinen sopivuus***	***Tekstien tulkintataidot***	***Tekstien tuottamistaidot***
					kohdekielelle tyypilliset.

Liite 5: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
*	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi
Opetushallituksen ohje nro 2369–2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään

yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä

- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta

- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä

- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Liite 6: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi
Opetushallituksen ohje nro 2370–2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja

osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan

- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa

- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Liite 7: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi
Opetushallituksen ohje nro 2371–2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä

aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.